

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Katedra archeologie

**Prostorová analýza osídlení ve středním Polabí v období eneolitu. Labe jako
důležitý akulturační koridor.**

Bakalářská práce

Autor: Tereza Machová

Studijní program: B7109

Studijní obor: Archeologie

Vedoucí práce: doc. PhDr. Jaromír Kovárník, CSc.

Hradec Králové 2016

Zadání bakalářské práce

Autor: Tereza Machová

Studium: F12488

Studijní program: B7109 Archeologie

Studijní obor: Archeologie

Název bakalářské práce: **Prostorová analýza osídlení ve středním Polabí v období eneolitu. Labe jako důležitý akulturační koridor.**

Název bakalářské práce A): Spatial analysis of Eneolithic settlements in the Middle Elbe region. Elbe as the important acultural corridor.

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářské práce si klade za cíl jasné vymezení studovaného regionu, v němž proběhne sběr údajů o dokladech osídlení v období eneolitu. Účelem bude vytvoření databáze, katalogu lokalit. Student bude sledovat jak sídelní, tak pohřební aktivity z pozdní doby kamenné ve středním Polabí. Využije například také statistické metody. Součástí bude rámcové porovnání dosažených výsledků s předchozím osídlením a vymezení základních znaků osídlení této části Čech včetně studia sídelní strategie. Student neopomene ani pohled na hospodářství a na společenskou i duchovní stránku života v eneolitu. Metoda práce tkví v rozboru vazeb eneolitických lokalit na přírodní činitele (vodní síť, nadmořskou výšku, typy půd, svažitost apod.) s důrazem kladeným na důležitou úlohu řeky Labe jako významné komunikační tepny období eneolitu. The Bachelor thesis aims to study the region of the Middle Elbe, where data on the settlement in the Eneolithic period will be collected. The purpose is to create a database, catalogue of archaeological localities. Student will study the settlement and burial activities of the Eneolithic in the Middle Elbe. There will also be used, for example, statistical methods. It will include a comparison of the results obtained with the previous settlement strategy and defining the essential characteristics of the settlement in this part of Bohemia, including the study of settlement strategy. Student will not even forget the point of view of the economy, social and spiritual aspects of life in the Eneolithic. The working method consists in analyzing the Eneolithic localities links to natural factors (such as watercourses, altitude, soil types, slope, etc.) with emphasizing on the important role of the Elbe River as a major communication artery of Eneolithic period.

Anýž, R. Končelová, M. Thér, R. Tichý, R a kol. 2006: Pravěké osídlení krajiny východních Čech. Živá archeologie REA 7, 25-33. Behrens, H. 1973: Die Jungsteinzeit im Mittelbe-Saale-Gebiet. Unter Mitarbeit von Dieter Kaufmann und Waldemar Matthias. Veröffentlichungen des Landesmuseums für Vorgeschichte in Halle. Band 27. Berlin. Dobeš, M. 1989: Zu den neolithischen Kupferbeilen in Mähren, Böhmen, Polen und in der DDR. In: Varia Archaeologica 5. Praehistorica XV. Praha, 39-48. Dobeš, M. 1992: Die Beziehungen der Kupferindustrie Böhmens und Mährens zu dem Balkan zur Zeit der ältesten Kupferhorizontes. Studia praehistorica 11-12. Sofia, 334-338. Godłowska, M. Kulczycka Leciejewiczowa, A. Machnik, J. Wiślański, T. 1979: Neolit. Prahistoria ziem polskich. Wrocław Warszawa Kraków Gdańsk. Kaufmann, D. 1994: Die Elbe-Saale-Gruppe der Jordansmühler Kultur. In: Koštuřík, P., ed.: Internationales Symposium über die Lengyel-Kultur 1888-1988. Znojmo Kravsko Těšetice 3. 7. 10. 1988. Brno Lódž, 112-130. Neustupný, E., ed. Dobeš, M. Turek, J. Zápotocký, M.: Eneolit. Archeologie pravěkých Čech 4. Praha. Pavlů, I., ed. Zápotocká, M. 2007: Archeologie pravěkých Čech/3. Neolit. Praha. Pleiner, R. Rybová, A., ed.: Pravěké dějiny Čech. Praha. Podborský, V. a kol. 1993: Pravěké dějiny Moravy. Vlastivěda moravská. Země a lid. Nová řada, sv. 3. Brno. Preuss, J. 1966: Die Baalberger Gruppe in Mitteldeutschland. Veröffentlichungen des Landesmuseums für Vorgeschichte in Halle. Band 21.

Berlin. Vokolek, V. 1993: Počátky osídlení východních Čech. Muzeum východních Čech. Hradec Králové. Zápotocká, M. 1998: Bestattungsritus des böhmischen Neolithikums (5500-4200 B.C.). Gräber und Bestattungen der Kultur mit Linear-, Stichband- und Lengyelkeramik. Mit Beiträgen von Viktor Černý, Petr Velemínský und Slavomil Vencl. Praha. Zápotocká, M. 1998: Bestattungsritus des böhmischen Neolithikums (5500-4200 B.C.). Gräber und Bestattungen der Kultur mit Linear-, Stichband- und Lengyelkeramik. Mit Beiträgen von Viktor Černý, Petr Velemínský und Slavomil Vencl. Praha. Zápotocký, M. 1956: Baalberská skupina v Čechách. Archeologické rozhledy VIII, 539-563. Zápotocký M. 1957: K problému počátku kultury nálevkovitých pohárů. Archeologické rozhledy IX, 206-208, 217-235. Zápotocký, M. 1966: Streitäxte und Streitaxtkulturen. Památky archeologické LVII, 172-209. Zápotocký, M. 2000: Cimburk und die Höhensiedlungen des frühen und älteren Äneolithikums in Böhmen. Památky archeologické Supplementum 12. Praha. Zápotocký, M. 2001: Eneolitická hradiště Čáslavské kotliny a jejich kontakt s Moravou. In: Otázky neolitu a eneolitu našich zemí. Pravěk Supplementum 8, Brno, 246-275. Zápotocký, M. Zápotocká, M. 1990: Kutná Hora ("Dänemark") eine befestigte Höhensiedlung der mitteläneolithischen Řivnáč-Kultur in Böhmen. Jahresschrift für mitteldeutsche Vorgeschichte 73, 203-211. Zápotocký, M. Zápotocká, M. 1997: Hradiště Cimburk u Kutné Hory a otázka staršího (bolerázského) stupně badenské kultury v Čechách. Sborník prací Filozofické fakulty brněnské Univerzity M2, 135-153.

Garantující
pracoviště: Katedra archeologie,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: doc. PhDr. Jaromír Kovárník, CSc.

Datum zadání závěrečné práce: 24.11.2014

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucího bakalářské práce samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 2. 5. 2016

.....

Podpis autora

Děkuji doc. PhDr. Jaromíru Kovárníkovi, CSc. za vedení práce, Mgr. Richardu Thérovi, Ph.D. za rady při hledání informací o přírodních podmínkách zpracovaných v katalogu, PhDr. Libuši Haišmanové za přístup k nálezovým zprávám v Archivu nálezových zpráv AV ČR v Praze. V neposlední řadě děkuji mé rodině za podporu a trpělivost.

Anotace

Prostorová analýza osídlení ve středním Polabí v období eneolitu. Labe jako důležitý akulturační koridor.

Cílem bakalářské práce je studium a sběr údajů o dokladech osídlení v období eneolitu na jasně vymezeném studovaném regionu a vytvoření databáze, katalogu lokalit. Práce sleduje sídelní a pohřební aktivity z pozdní doby kamenné ve vyčleněné oblasti českého středního Polabí. Využívá se například také statistických metod. Součástí práce je rámcové porovnání dosažených výsledků s předchozím osídlením, vymezení základních znaků a studium sídelní strategie osídlení této části Čech. Práce neopomíná ani pohled na hospodářství a na společenskou i duchovní stránku života lidí v eneolitu. Metoda práce spočívá v rozboru vazeb eneolitických lokalit na přírodní činitele (nadmořskou výšku, typy půd, svažitosť, vzdálenost od vodních toků apod.) s důrazem kladeným na důležitou úlohu řeky Labe jako významné komunikační tepny období eneolitu v Čechách.

Klíčová slova: Eneolit, střední Polabí, osídlení, sběr údajů, databáze

Anotation

The Bachelor's thesis aims to study the defined region of the Middle Elbe, collect data on the settlement in the Eneolithic period, and create a database, catalogue of archaeological localities. The work studies the settlement and burial activities of the Eneolithic in the Middle Elbe. There are also used, for example, some statistical methods. The work includes a comparison of the results obtained with the previous settlement strategy and defining the essential characteristics of the settlement in this part of Bohemia, including the study of settlement strategy. The work does not even forget the point of view of the economy, social and spiritual aspects of people's lives in the Eneolithic. The working method consists of analyzing the Eneolithic localities links to natural factors (such as watercourses, altitude, soil types, slope, etc.) with emphasizing on the important role of the Elbe River as a major communication artery of Eneolithic period in Bohemia.

Key words: Eneolithic, the Middle Elbe, settlement, database, data collecting

Obsah

1. Úvod	11
2. Vymezení zkoumané oblasti.....	13
3. Přírodní prostředí středního Polabí.....	14
3.1 Geomorfologie oblasti středního Polabí	14
3.2 Geologie oblasti středního Polabí	16
3.3 Půdní typy středního Polabí	16
3.4 Hydrologie.....	17
3.5 Klimatické podmínky ve středním Polabí.....	18
3.6 Vegetační pokryv oblasti středního Polabí	18
4. Eneolitické osídlení ve středním Polabí	20
4.1 Hospodářství	20
4.1.1a Zemědělství v oblasti Polabí.....	20
4.1.1b Pasterectví	23
4.1.2 Zpracování kamenných broušených nástrojů a štípaná industrie	23
4.1.2a Nálezy ze sledovaného území.....	24
4.1.3 Lov	26
4.1.4 Směna.....	27
4.1.4a Doklady směny ze sledovaného území	28
4.2 Společnost v eneolitu	29
4.3 Kontakty.....	30
5. Sídlní a pohřební aktivity ve středním Polabí	32
5.1 Sídliště, stavby, sídelní a sídlištní nálezy.....	32
Časný eneolit	32
5.1.1 Fáze Horní Cetno, fáze Praha – Střešovice	32

5.1.2 Česká jordanovská skupina.....	33
5.1.2a Fáze Třebestovice	34
5.1.2b Fáze Jenštejn	35
5.1.3 Michelsberská kultura.....	35
Starší eneolit	36
5.1.4 Kultura nálevkovitých pohárů	36
5.1.5 Bolerázský typ	38
Střední eneolit	39
5.1.6 Badenská kultura	39
5.1.7 Řivnáčská kultura a zásah kultury kulovitých amfor	40
Mladší eneolit	44
5.1.8 Kultura se šňůrovou keramikou.....	44
5.1.9 Kultura se zvoncovitými poháry.....	45
5.1.10 Rozbor sídelních aktivit v eneolitu, rozbor výsledků	46
5.2 Hroby a pohřebiště v oblasti středního Polabí z období eneolitu	50
Časný eneolit	50
5.2.1 Fáze Horní Cetno, fáze Praha – Střešovice	50
5.2.2 Česká jordanovská skupina.....	50
5.2.2a Fáze Třebestovice	50
5.2.2b Fáze Jenštejn	51
5.2.3 Michelsberská kultura.....	51
Starší eneolit	52
5.2.4 Kultura nálevkovitých pohárů	52
5.2.5 Bolerázský typ	53

Střední eneolit	53
5.2.6 Badenská kultura	53
5.2.7 Řivnáčská kultura a zásah kultury kulovitých amfor	54
Mladší eneolit	55
5.2.8 Kultura se šňůrovou keramikou.....	55
5.2.9 Kultura se zvoncovitými poháry.....	56
5.2.10 Rozbor pohřebních aktivit v eneolitu (pohřbívání, vybavení hrobu, popis nálezů, náboženské představy a rituály)	58
6. Závěr	63
7. Katalog výzkumů a nálezů	66
8. Literatura	152
9. Seznam zkratek.....	164
10. Přílohy	165

1. Úvod

Ve své bakalářské práci popisuji osídlení a pohřební aktivity v mnou vymezeném území středního Polabí. Jedná se o katastrální území okresu Nymburk, Kolín a Kutná Hora. V dílčích kapitolách uvádím charakteristiku doby a života lidí v eneolitu, popis jednotlivých kultur a přírodního prostředí se vztahem k vymezenému území. Z oblasti středního Polabí jsou k jednotlivým charakteristikám uváděny konkrétní výrazné a významné, podrobněji popsané příklady lokalit vybraných z literatury a publikovaných článků z periodik. V první části bakalářské práce se zaměřuji na popis přírodních podmínek ve zvolené oblasti a velkou pozornost věnuji hospodářství, v němž se v období eneolitu projevují velké změny. V druhé části se zabývám jednotlivými eneolitickými kulturami, a to jak sídlištními, tak pohřebními areály. Pro úplnost jsem v kapitole 6. 2 Hroby a pohřebiště popsala všechny kultury, tedy i ty, jejichž pohřební aktivita nebyla na vymezeném území zaznamenána. Cílem práce je sběr informací ze tří výše zmíněných okresů, porovnání závislosti jednotlivých kultur na přírodních činitelích, vytvoření databáze lokalit a zmapování předem vymezeného území. Data získaná použitím statistických metod jsou shrnuta v tabulkách a koláčových grafech.

Informace o nálezech ze všech zvolených okresů jsem vybrala a zpracovala do přehledného katalogu. Tyto lokality také uvádím jako příklady u jednotlivě popsaných kultur. Údaje v katalogu jsem zpracovávala podle Bulletinu záchranného oddělení a Záznamů výzkumů v Čechách, tedy podle výzkumů zaznamenaných od roku 1963 do roku 2010.

V katalogu uvádím přesné souřadnice nálezů, nadmořskou výšku, sklonitost terénu, typ půd a vzdálenost od nejbližšího vodního toku vypočítanou podle podoby toku v současnosti. K přepočtu souřadnic uváděných v kolonce PIAN jsem použila program Unitrans. Protože neumím pracovat v programu GIS, zadávala jsem souřadnice do veřejně přístupných map na internetových stránkách

geoportálu SOWAC – GIS, které ukázaly body nalezišť. Informace o podloží jsem získala z lokalizační a mapové aplikace České geologické služby. Vzdálenost od současného vodního toku jsem určila ze stránek ČÚZK a podle map.cz. Všechny vzniklé lokality z okresů byly vytvořeny v programu Microsoft PhotoDraw do přehledných map, rozdělených podle jednotlivých období. Při tvorbě tabulek grafů jsem používala informace z katalogu, které jsou spjaté s životem pravěkých zemědělců.

Nadmořská výška bodů, uvedených v souřadnicích PIAN, byla získána spolu se vzdáleností od vodního toku z internetových stránek mapy.cz .

2. Vymezení zkoumané oblasti

Podle katastrálního území se střední Polabí vymezuje do okresů Kutná Hora, Kolín a Nymburk. Území zahrnuje celkem 225 administrativních obcí, z toho hlavní střediska tvoří 5 měst: Nymburk, Poděbrady, Kolín, Kutná Hora a Čáslav. Celková rozloha území je 2 160 km². Z hlediska přírodních podmínek je střední Polabí vymezeno lesy, táhnoucími se od Vlkavy přes Rožďalovice po Městec Králové. Tato místa se shodují s terénní terasou Mrlinská tabule, jejímž nejvyšším místem je vrch Na Pískách, který se nachází na severovýchodě Městce Králové. Na východě vymezuje území Chlumecká tabule a Železné hory. Jižní část území zahrnuje Kutnohorskou plošinu a Hornosázavskou pahorkatinu (*Krajský úřad Středočeského kraje, 15*).

3. Přírodní prostředí středního Polabí

3.1 Geomorfologie oblasti středního Polabí

Vymezené území se nachází především v Nymburské kotlině, která se rozkládá na sníženině v hlavní části středního Polabí. Nymburská kotlina je na části údolí dolní Doubravy, zasahuje do povodí dolní a střední části Mrliny a dolní Vlkavy. Kotlina je uzavřena plošinami staropleistocenních teras Labe, Cidliny a Jizery. Nymburskou kotlinu můžeme rozdělit na čtyři části: Čáslavská kotlina, Sadská rovina, Královéměstecská tabule a Rožďalovická tabule. Do vymezeného území spadá i Kutnohorská plošina (*Demek 1965, 204*).

Čáslavská kotlina zasahuje do údolí řeky Doubravy a Klejnárky. Díky třetihorním neotektonickým pohybům vznikl Podoubravský prolom a Železné hory. Na úpatí Železných hor lze rozeznat křídový stupeň, takzvané Dlouhé meze. Plošiny u Kutné Hory jsou exhumované plošiny předkřídové paroviny, do dnešní podoby přetvořené mladými neotektonickými zdvihy. V reliéfu Čáslavské kotliny jsou viditelné menší suky a hřbety (např. vrch Kamajka u Kutné Hory 236 m n. m.) z tvrdších hornin křídového podkladu s věncem křídových příbojových uloženin (*Demek 1965, 206*).

Sadská rovina, uzavřená na severu a východě obloukem široké labské nivy, je vyplněna náplavy středopleistocenních a mladopleistocenních labských teras, jejichž plošné rozšíření ukazuje na překládání labského toku směrem k severu (*Demek 1965, 204*). Mladopleistocenní terasy vytvářejí jednotnou výplň labského údolí v oblasti mezi Sadskou a Kolínem. Poklesávání území v době sedimentace této terasy zapříčinilo na dně labského údolí mimořádně nízkou polohu přehloubené brázdy (až 20 metů pod hladinou). Nejvyšší vrcholy Sadské roviny jsou Semický vrch (224 m), Přerovská hůra (237 m) a Sadská o výšce 214 m (*Demek 1965, 204, 206*).

Královéměstecká tabule je tvořena strukturními plošinami na odolnějších písčitéch slínovcích, ležících v úrovni nižších staropleistocenních teras Labe. Nadmořská výška se pohybuje mezi 220–230 m, nejvyšším bodem je vrch Oškobrh, vysoký 285 m n. m. (*Demek 1965, 206*).

Rožďalovickou tabuli charakterizuje jednotvárný erozně denudační reliéf na střednoturonských slínech a písčitéch slínovcích s mělkými a širokými údolními depresiemi (*Demek 1965, 206*). Rožďalovická tabule se z jihozápadu na severovýchod mírně zvedá, a to z 200 m na 230–250 m. Členitější reliéf vytvořily pouze plošiny v okolí Křince (vrch Chotuc 253 m) a plošiny v pruhu při loučeňském hřbetu, zachované díky solifluovaným štěrům z jizerských teras ve výši 230–250 m. Říční akumulací tvary tvoří zejména terasy v okolí Milovic (*Demek 1965, 206*).

Kutnohorskou plošinu tvoří rozsáhlé plošiny s velmi plochým reliéfem sklánějícím se od jihu k severu. Nacházejí se zde lateritické a fosilní kaolinické zvětraliny. Nad úroveň vystupují suky tvořené amfibolitovými horninami. Údolí potoků tvoří v některých úsecích úzká údolí se skalnatými svahy (Jánský potok mezi Březinou). Na horních tocích jsou široce rozevřená a na dolních tocích se údolí zařezávají. Zařízení často končí na zlomovém svahu, línoucímu se od Malšova na Chotěboř. Napříč Kutnohorskou plošinou se táhne nápadný svah, který začíná u Malšova a táhne se na Bykán, Úmonín, Souňov (kóta 354 m), Štrampouch, Schořov, Bratčice, Uhelnou Příbram, Nejepín a Klouzov k Chotěboři (*Demek 1965, 34*). Sedimenty z období neogénu jsou u Malšova, Bykáně, Úmolína a Souňova, zbytky potom v okolí Zbraslavice a Hetlína (550 m). Mezi obcemi Miskovice a Bylany jsou organogenní vápence, pokryté spraší. V období křídly vznikly pod vlivem moře v celé oblasti vrchy vystupující nad úroveň paroviny, např. Kaňk (352 m), Sukov (336 m). Celou plošinu pokrývaly křídlové sedimenty. K tektonickým pohybům a postupné exhumaci předkřídlové paroviny došlo po usazení křídly (*Demek 1965, 35*). Neogenní

sedimenty potvrzují vznik průtokových jezer v období neogénu (*Demek 1965, 35*).

3.2 Geologie oblasti středního Polabí

V oblasti Českého Brodu je hlavním geologickým útvarem permokarbon, který zasahuje na Kouřimsko do oblasti vesnice Molitorov. Skládá se z červenavých hrubozrnných slepenců a pískovců, ze čtvrtohor převládají spraše. V jižních oblastech okresu Nymburk se uplatňuje křídový kaolinický pískovec, jako podložní hornina překrytá spraší. Místy jsou i zbytky permokarbonového útvaru. Kolínsko a Kouřimsko náleží z větší části formaci krystalinik s rulovými podložními vrstvami. Zálabí je tvořeno křídovými útvary. Na území se vyskytují mohutné vrstvy spraše a vcelku rozsáhlá je labská aluviální niva (*Rulf 1982, 46*).

3.3 Půdní typy středního Polabí

Na okrese Nymburk (obr. 1) zaujímá nejvíce místa černoze, rozkládající se na východní, severovýchodní a jihovýchodní straně okresu. Z hlediska sídelního je tento typ půdy velice vhodný pro zemědělství. Mezi černoze zastoupenou na východní straně okresu též zaujímají místo rentziny a parentziny. Druhým nejrozšířenějším půdním typem je černice, která se nachází ve středu okresu Nymburk. Od severozápadní strany se táhne pruh fluvizemí a regozemí, místy prolínaný černoze či černicí. Černice je neobyčejně úrodný typ půdy, vhodný pro pěstování pšenice. (<http://geoportal.vumop.cz>, *Tomášek 1995, 27*).

Na okrese Kolín (obr. 2) zaujímá největší část území stejně jako na okrese Nymburk černoze, navíc lemovaná z východní strany pruhem hnědozemě, místy přerušovaného luvizeměmi, kambizeměmi a pseudoglejemi. Hnědozemě a luvizemě jsou velmi kvalitní zemědělské půdy, vhodné zejména pro pěstování

velmi náročných plodin, jako jsou ječmen či pšenice, tedy obiloviny hodně pěstované v eneolitu. Východní a severovýchodní část okresu pokrývá půdní typ fluvizemí a regozemí. Místy se zde vyskytuje též černozem a černice (<http://geoportal.vumop.cz>, www.priroda.cz).

Okres Kutná Hora (obr. 3) je oproti výše zmiňovaným okresům nejvíce zastoupen skupinou pseudoglejí (půdou vhodnou pro růst dubů, dřevinou používanou ke stavbám v období pravěku) a kambizemí dystrických, podzoly a kryptopodzoly, nacházejících se ve střední a jihozápadní části vymezeného území. Jihovýchodně od dystických kambizemí se nachází luvizemě, kambizemě, hnědozemě, černozemě, fluvizemě a regozemě, které jsou pokračováním pásu půd táhnoucím se přes okres Kolín (<http://geoportal.vumop.cz>).

Lidé žijící v období eneolitu sice neměli dostatečné pedologické znalosti, aby mohli rozpoznat úrodnost jednotlivých druhů půd, ale je velmi pravděpodobné, že se usidlovali na územích pokrytých jim známou vegetací, která na úrodných půdách typu černozem, hnědozem a černice rostla (*Neustupný 1986, 230*).

3. 4 Hydrologie

Hlavním tokem vymezené oblasti je řeka Labe o celkové délce v ČR 370,2 km, pramenící na Labské louce v Krkonoších (*Vlček 1984, 149*). Pravostrannými přítoky řeky Labe na vymezeném území jsou Cidlina a Mrlina a levostrannými Doubrava, Klejnárka, Výrovka. Cidlina o délce 89,7 km pramení v Košově a do Labe se vlévá ve výšce 186 m n. m. u Libice nad Cidlinou (*Vlček 1984, 76*). Mrlina o délce 51,6 km pramení u Příchvoje. Do Labe se vlévá v Nymburku ve výšce 182 m n. m. (*Vlček 1984, 185*). Doubrava o délce 89,5 km pramení 1 km jihozápadně od Radostína. Do Labe se vlévá u Záboří nad Labem ve výšce 198 m n. m. (*Vlček 1984, 92*). Klejnárka o délce 38,1 km pramení 1 km jihovýchodně od Dobrovítova. Do Labe se vlévá u Starého Kolína ve výšce 194 m n. m. (*Vlček*

1984, 136). Výrovka o délce 60,3 km pramení v Kochánově. Do Labe se vlévá u Kostomlátek ve výšce 178 m n. m. (Vlček 1984, 302).

Do Labe ústí také menší tok, a to zleva potok Polepka o délce 17,5 km, pramenící 1,5 km severozápadně od Vidic, která vtéká do Labe u Kolína ve výšce 194 m n. m. (Vlček 1984, 222).

3.5 Klimatické podmínky ve středním Polabí

V současné době se uvažuje, že klimatické podmínky se od období pravěku do dnes příliš nezměnily. Rozložení srážek a teplot je určeno pohybem větrů a reliéfem krajiny. Žádný z těchto faktorů se do dnešní doby příliš nezměnil. Období eneolitu je datováno z části do konce atlantiku, kdy bylo podnebí teplejší a vlhčí než dnes, a z většiny spadá do epiatlantiku, který se vyznačuje rychlým střídáním vlhčích a sušších výkyvů. Přechod mezi obdobími byl velmi pozvolný a nelze proto určit přesnou hranici (Rulf 1982, 38, 40).

Vymezená území, tedy okresy Nymburk, Kolín a Kutná Hora, spadají do teplé klimatické oblasti s menším množstvím srážek. Průměrná roční teplota se pohybuje mezi 8 až 9 °C a srážkový úhrn 500–560 mm. Langův dešťový faktor je 53–65 (Rulf 1982, 45, 46).

3.6 Vegetační pokryv oblasti středního Polabí

První pylové analýzy na území středního Labe byly provedeny ve 30. a 40. letech 20. století na Habrovské Černavě u Lysé nad Labem. Paleobotanický výzkum se soustředil hlavně na rašeliniště, která ležela ve vyšších nadmořských výškách, a první orientační pylové analýzy holocenních slatin na středním Labi byly provedeny začátkem 90. let 20. století (Dreslerová, Pokorný 2004, 741).

Výsledky paleobotanického výzkumu poskytly základní přehled o vývoji vegetace na zájmovém území od pozdního glaciálu po současnost. Ve starším holocénu (preboreál, boreál) byla na středním Labi v lesní vegetaci dominantní borovice, někdy v kombinaci s břízou. Ve světlejších borových lesích dožívala světlomilná vegetace z pozdního glaciálu. Charakteristická jsou pylová zrna smrku, který v drobných populacích přežíval chladná období glaciálu i teplý preboreál. Těsné okolí toku rychle zarostlo hustým vrbovým luhem. V období klimatického optima zatlačovala bory na méně výhodné šterkovité a písčité substráty v sušších částech pleistocenních teras a na váté písky společenstva smíšených doubrav, místy je i nahrazovala. Pod místem, kde rostla společenstva smíšených doubrav, se vytvářela lesní půda, bohatá na živiny. Smíšené doubravy se šířily především v nivě řeky. Okolí středního Labe bylo díky biotopům a rozdílným vlastnostem geologických substrátů velice výhodné pro rozmanité lidské aktivity. V průběhu subboreálu se do okolí šířily další dřeviny (smrk, buk, jedle, habr) a nahrazovaly smíšené doubravy. Příčinou je aktivita člověka a změna klimatu. Původní smíšené doubravy se mění v lesní společenstva současného typu, tedy dubohabřiny, kyselé doubravy, jedlobučiny, jedlové doubravy, a vlivem poklesu pastevního tlaku, těžby dřeva a jiných činností postupně degradují až v lesy kulturní (*Dreslerová, Pokorný 2004, 741, 742*).

V průběhu eneolitu (tj. začátkem subboreálu) se zalesněná krajina s bezlesými ostrovy kulturních enkláv změnila v kulturní krajinu s ostrovy lesa. Z pylových dat vyplývá, že poměr dřevin k bylinám je minimálně 4:1. Otázka poměru lesa je ovšem složitější, protože poměrně velkou část pravěké krajiny pokrývaly rozvolněné porosty parkového charakteru (*Dreslerová, Pokorný 2004, 742*).

4. Eneolitické osídlení ve středním Polabí

4.1 Hospodářství

4.1.1a Zemědělství v oblasti Polabí

Pro období eneolitu se v zemědělství odehrály velké změny, které proběhly i ve sledované oblasti středního Polabí. Hlavní změnou byl přechod ze žárového zemědělství, tedy z vypalování částí lesů a následné orby, na tzv. přílohový způsob. Přílohovým zemědělstvím byla zvýšena produkce obilí a rozvoj obilnářství. Určitým problémem byla schopnost sklizně z větších ploch, a proto se zasévaly různé druhy obilí (vedle pšenice se prosazuje ječmen) s odlišnou dobou zrání (*Motyková 2013, 72*). Obilí se skladovalo v podzemních sýpkách hruškovitého nebo dížovitého tvaru. Někdy se skladovalo i mimo obilní jámy, např. v kultuře se šňůrovou keramikou, u které není známa jediná zásobní jáma, avšak pohřebiště zabírají často velké plochy vhodné pro zemědělství a nacházejí se i otisky obilí na keramice. Obilné jámy se nacházely buď přímo na sídlištích, v jejich blízkosti, nebo v místě polí (*Neustupný 1986, 227, Buchvaldek 1986, 95*). Ke kvalitnějšímu zemědělství přispěly také vynálezy dřevěného oradla, kola, vozu a využití tažné síly dobytka (skotu). Kůň byl v eneolitu využíván spíše k jízdě než k záprahu (*Motyková 2013, 72*). Areál, ve kterém byla domácí zvířata chována, sloužil k jejich ochraně před dravci, omezení volného pohybu po sídlišti či polích, kde by dobytek spásal úrodu (*Neustupný 1986, 228*). Kromě tažné síly byla domácí zvířata využita jako zdroj masa, pro získávání kůže, parohu, kosti a mléka. Počet nalezených kostí na eneolitických sídlištích se od neolitu zvýšil, proto lze předpokládat větší počty stád dobytka. Z osteologických materiálů lze zjistit, že největší zastoupení v eneolitu měl tur domácí, po něm prase a na třetím místě jsou ovce a kozy, nalézají se i kosti psa (*Pleiner, Neustupný, Pleslová 1978, 268, 269*). Domácí zvířata mohla být křížena se svou divokou formou. Jedná se například o křížení prasat, křížení turů (*Kyselý 2010, 37*).

Obdělávaná část pole pro uživení jedné průměrné rodiny měla velikost kolem tří hektarů a za příznivých podmínek (vysoké výnosy) se předpokládá plocha menší než jeden hektar ročně. Velikost přílohu patřícímu k polím se odhaduje na rozlohu minimálně stejnou, případně až několikanásobek velikosti obdělávané plochy. V blízkosti přílohu a zároveň sídliště docházelo k trvalému odlesňování ploch. Regenerace lesa spojená s růstem křovin a kořenů by tvořila problémy v době orby pole (*Neustupný 1986, 228*).

Od eneolitu předpokládáme v zimním období dokrmování domácích zvířat listím nebo malými větévkami některých druhů stromů, hlavně břízou rostoucí v nivách a jilmem, který je součástí smíšeného dubového lesa (*Neustupný 1986, 229*).

Již od neolitu byly v Evropě typické otevřené zemědělské osady, zakládané na úrodných půdách (*Pleiner, Rybová 1978, 274*). Ty se vyznačují především přítomností černozemí. Černozemě jsou nejhojnější na Kolínsku a ve východní části okresu Nymburk (viz mapa půdních typů středního Polabí). Otevřenou sídelní polohou je sídliště Močovice „Na kopě“. Lokalita se nachází na V straně údolí potoka Klejnárky, na návrší ve tvaru nevýrazné jazykovité ostrožny. Plochý, široký a mírně svažité hřbet vbíhá do soutoku Klejnárky s menší vodotečí. Eneolitické nálezy byly nalezeny celkem ve 21 objektech, z toho většina jako součást příměsí v souborech s lineární keramikou. Z eneolitických kultur se jedná o kulturu nálevkovitých pohárů (KNP), i když nálezy, které jí primárně patří, lze s jistotou určit pouze u dvou objektů, a to obj. 38 A a obj. 94. V močovické prokopené ploše v poloze „Na klopě“ je podle dvou shlukových míst keramiky KNP předpokládána existence dvou samostatných obytných areálů, vzdálených od sebe méně než 100 m (*Zápotocký 1995, 74,86, 87*). Na výšinné terény se občiny přesouvaly jen výjimečně. Náznaky opevnění se objevují v mladším neolitu. Na západě od Čech došlo ke zvýšení majetkových rozdílů mezi jednotlivými občinami, a tak se v období mladoneolitických a chalkolitických skupin v okolních zemích objevují hrazená sídliště opevněná valy, příkopy či palisádou. Vznik sídel byl pravděpodobně zapříčiněn

efektivnějším zemědělstvím a jinými příznivými faktory. V Čechách tyto civilizační změny proběhly v období eneolitu. Tento proces souvisí i se vznikem hradišť (Pleiner, Rybová 1978, 274).

Z vymezeného území je příkladem hradiště Cimburk u Kutné hory, které vzniklo v průběhu staršího eneolitu v době kultury nálevkovitých pohárů (Zápotocký 2000,251).

Hradiště ležící na vrchu Cimburk se nachází asi 1 km JZ od Kutné Hory s předhradím na katastru města a akropolí v katastru obce Bylany. Je situováno na ploché ostrožně rozkládající se na JZ části skalního vrchu Homole a ploché části nacházející se asi o 10 m níže. Podloží pod vrchem je tvořeno svorovou rudou, štěrkopískem a někde sprašovou hlínou. Půdním typem je hnědozem. Hradiště spadá do oblasti dubohabrových hájů, hydrologicky do povodí řeky Klejnárky. Průměrné roční srážky jsou 700 mm. Dnešní podoba vrchu Cimburk neodpovídá původnímu stavu. Důvodem jeho proměny se stala především důlní činnost provozovaná v období středověku, rozkopání vrchu a rozvoz hlíny na okolní pole v 19. století a vybudování vojenské střelnice v roce 1880 (Zápotocký 2000, 251). Právě díky budování střelnice byly na vrchu Cimburk provedeny první výzkumy E. Lemingerem, které od 80. let 19. století do roku 1890 doložily existenci akropole hradiště, předhradí s fortifikací a se stopami osídlení z období pravěku a střední doby hradištní. V eneolitu, podle výsledků archeologického výzkumu M. Zápotockého, existovalo na ploše osídlení pouze dvou kultur, kultury nálevkovitých pohárů a ze staršího stupně bádenské skupiny. Na úpatí akropole je doložena fortifikační linie, složená ze dvou příkopů lichoběžníkovitého profilu s plochým dnem. Z výplně příkopů byly navrženy valy z hlíny a kamenů různé velikosti. V jednom místě bylo zjištěno přerušení příkopů bránou, pravděpodobně ulicového typu (Zápotocký 2000,254).

4. 1. 1b Pasterectví

Kočovné pasterectví vzniká na území vysychajících zemědělských oblastí. Vznikají buď kombinované formy hospodářství, letní pastva na horách, nebo vyhledávání pastvin, které jsou regenerované po deštivých obdobích. Nejčastější je výskyt hovězího dobytka, který je vhodný k chovu jednotlivě i ve stádu. Pasterectví (nomádi) se vydávali na cesty počátkem vlhkého období, aby vyhledali pro svá stáda pastviny s nejlepší trávou. Pobyt na jednom místě mohl trvat několik dní až několik měsíců. Stáda musela být přiměřeně velká, aby při přezimování, kdy docházelo ke ztrátám dobytka, stále byl přebytek. Velikost stáda byla různá podle velikosti a bohatosti velkorodiny. Pohybovala se okolo sta až několika tisíc kusů dobytka. Nomádi se živili převážně mlékem a masem s doplňky zemědělských produktů. Obydlí byla přenosná či s lehkou konstrukcí. Základní společenskou a ekonomickou jednotkou je patriarchální velkorodina o velikosti 70–80 lidí ve 3–4 v generacích. Tyto etnologické údaje jsou velice důležité pro interpretaci situací v eneolitu. Pasterectví se v tomto období uvažuje především u kultury se šňůrovou keramikou a kultury se zvoncovitými poháry (*Pleiner, Neustupný 1978b, 314, 315*).

4.1.2 Zpracování kamenných broušených nástrojů a štípaná industrie

Funkce kamenných broušených nástrojů se dnes sleduje na třech úrovních. Prvotně sloužily ke zpracování a obrábění dřeva, nebo jako zbraně, vhodné pro boj z blízka a k mnoha jiným účelům. Využívali je zpravidla muži. Druhotně byly prostředkem blízké i dálkové směny a třetí funkcí byla role symbolická a prestižní. Do tohoto okruhu patří i tvary „nepracovního“ charakteru, jako bulavy, bojové sekeromlaty či předimenzované tvary seker a mlatů (*Zápotocký 2002b, 159*).

4.1.2a Nálezy ze sledovaného území

Jde například o nálezy z Klučova (lokalita 57, 58), Kšel (lokalita 82), Kutné Hory (lokalita 84, 94) a jiné. Význam broušené industrie je kromě poznání výrobní technologie, kultury a společensko – ekonomického významu i prostředkem k určení rozsahu, struktury a intenzity osídlení (*Zápotocký 2002b, 159*). Zde se ale setkáváme s problémem možnosti druhotného používání broušené industrie, například jako otloukačů, ochranných a léčebných předmětů. Nástroje se tak mohly dostat mimo místa svého původního výskytu, a to prostřednictvím obchodu, směny, dědictví či daru¹ (*Zápotocký 2002b, 182, 183*).

Kamenné sekery a sekeromlaty jsou v období eneolitu symetrické (Nová Ves, o. Kolín, lokalita 112, Krupá, o. Kolín, lokalita 77). Nejčastější horninou je amfibolit a neovulkanit (Chrást, o. Nymburk, lokalita 51). V souladu s objevy výchozů metabazitů typu Jizerské hory bude zapotřebí počítat také s jeho uplatněním.² Pazourkové sekery se vyskytují jen ojediněle v kultuře se šňůrovou keramikou. Hodnotí se jako importy. Pro časný eneolit jsou typické sekery s hrotitým nebo zaobleným týlem, pro starší a střední eneolit jsou to dobře opracované a hlazené ploché sekery. Kamenné sekery se našly na lokalitách Černíky, o. Nymburk (lok. 31), Dobřichov, o. Kolín (lok. 33), Hradčany, o. Nymburk (lok. 45), Kanín, o. Nymburk (lok. 53), Kšely, o. Kolín (lok. 82), Kutná Hora (lok. 94) sekera z kultury řivnáčské, Libice nad Cidlinou, o. Nymburk (lok. 99), Nymburk (lok. 123) sekera z kultury řivnáčské, Svojšice, o. Kolín (lok. 164) sekera z kultury řivnáčské, Tismice, o. Kolín (lok. 172, 173) sekera z kultury řivnáčské, Žleby, o. Kutná Hora (lok. 187) sekera kultury

---

¹ Jsou známé doklady jak z mladších období pravěku, tak i v dobách pozdějších, tedy od středověku po 19. století. Takovýto případ je znám z Čáslavi, kde se sekery a klíny našly ve středověké hrnčárně, v základech hostince a ve studni. Podobné nálezy byly i v okolních vesnicích, kde se používaly k léčení a zařikání a jako ochrana před bleskem (*Zápotocký 2002b, 182, 183*).

² Bude proto nutné přehodnotit použitou surovinu u broušených nástrojů.

nálevkovitých pohárů a Žleby, okr. Kutná Hora (lok. 189). Výjimečný je nález sekery broušené z pruhovaného silicitu z těžební oblasti Krzemionek Opatowskich (*Zápotocký 2008b, 107, příl. 10: 2, obr. 36: 9*). V kultuře se šňůrovou keramikou mají sekery velmi hrubé opracování a jsou hlazené jen při ostří, v kultuře zvoncovitých pohárů se nachází dobře hlazené sekery s hrotitým týlem (*Neustupný 2008d, 23*). Kamenné sekeromlaty se vyskytly na lokalitách Dubečno, o. Nymburk (lok. 35), Klučov, o. Kolín (lok. 56, 57), Kolín (lok. 64), Krupá, o. Kolín (lok. 77), Křesetice, o. Kutná Hora (lok. 79), Přerov nad Labem, o. Nymburk (lok. 141, 143, 146).

Štípaná industrie v období eneolitu je vcelku obdobná jako v neolitu. Časté jsou rovněž retušované silicitové segmenty srpů, hroty šípů trojúhelníkovitého tvaru s rovnou nebo konkávní základnou (Bylany, o. Kutná Hora, lok. 7, Křečkov, o. Nymburk, lok. 78 a Rohozec, o. Kutná Hora, lok. 155), plošně retušované čepele, žací nože z bavorského deskovitého rohovce nalezeného například na opevněném hradišti kultury nálevkovitých pohárů Cimburk u Kutného Hory (*Zápotocký 2008a, 81, obr. 24: 15*). Známý je depot uložený v nádobě z Kanína, o. Nymburk (*Zápotocký 1961, 175, obr. 6; Pleslová-Štiková 1981, obr. 5; Vencl 1985, Fig. 40-42; 2000, 85, obr. 32: 1*). Značný počet pochází z hrobů kultury se šňůrovou keramikou, kde vynikají dlouhé retušované i neretušované čepele a vyskytují se drobné nepravidelné úštěpy. Část čepelí je oblýskaná, což naznačuje jejich využití jako srpových nožů. Předpokládá se, že jedna čepel tvořila jeden nůž. Nůž byl nalezen v kostrovém hrobě kultury se šňůrovou keramikou spolu s kamenným sekeromlatem z Kolína (lok. 64). Štípaná industrie v Čechách je vyrobena z domácích surovin i dovezená z okolních zemí (*Neustupný 2008d, 23*).

Do skupiny ostatní kamenná industrie můžeme zařadit zvláštní typy nástrojů nebo transportované kusy. Zmíněné kusy byly nalezeny na lokalitě Denemark.

Otloukače, nebo drtiče, jsou většinou vyrobené na valounech křemene. Používaly se spíše než k výrobě kamenné industrie k drcení a roztloukání.³

Dalším typem jsou drtidla (mlýny), artefakty skládající se ze dvou částí, ze spodního velkého kamene ležáku s upravenou pracovní plochou a vrchního běhounu, menšího kamene s opracovanou spodní plochou. Oba kusy jsou upravené piketáží do požadovaného tvaru. Drtidla sloužila k roztírání obilných zrn, barvy nebo jiných surovin. Ojedinelý nález drtidla pochází z Křesetic (lok. 79). Posledním artefaktem jsou brousky, sloužící k broušení ploch. Brousky se rozdělují na aktivní, při jejichž použití nebylo zapotřebí přisypávání písku, nebo pasivní, který musel být podsypán pískem. Jsou známy z lokalit Kutná Hora Cimburk a Denemark (*Zápotocký, Zápotocká 2008, 234-236*).

4.1.3 Lov

Procentuální podíl kostí divokých zvířat v sídlištních souborech je dobrým ukazatelem míry lovu v období eneolitu (*Kyselý 2010, 36*). Nízká míra lovu byla v období raného a starého eneolitu. Nejvýraznější množství v tomto období bylo zaregistrováno na lokalitě Cimburk, kde bylo kvantifikační metodou NISP zjištěno 57 % podílu lovné zvěře. Zvýšený podíl lovu nastal v kultuře řivnáčské. Z tohoto období lze zmínit lokalitu Denemark u Kutné Hory, kde NISP udává 58 %. Vysoká míra lovu na Denemarku může souviset s okrajovou pozicí sídliště, úzkém vztahu s okolní přírodou a ekonomickou situací v závěru

---

³ Manuporty jsou kusy kamenné suroviny, člověkem donesené na naleziště. Jsou to valouny, hlízy a fragmenty bez stop po opracování. Manuporty často sloužily jako zahřívací kameny, nebo k zpevnování cest či podlah. Amorfní zbytky, vznikly při otloukání a rozbíjení kamenů. Patrně souvisí s využíváním ohřívacích kamenů, kdy amorfní zlomky vznikají vlivem termického šoku při prudkém zchlazení. Termofakty jsou rozpadlé ohřívací kameny, vzniklé při prudkém zchlazení kamene, vhozením do studené vody.

řivnáčského období. Obě zmíněné lokality prokazují vysokou míru lovu, nepředpokládá se však, že by šlo o loveckou komunitu, vzhledem k přítomnosti charakteristických znaků zemědělských sídlišť, jako jsou síla a přítomnost domácích zvířat. K opětovnému poklesu a nápadně extrémně nízké míře lovu došlo v mladším období eneolitu, a to v kultuře zvoncovitých pohárů (Kyselý 2010, 38).

Ve zkoumaném období pravděpodobně neexistovala specializace na lov jednoho druhu zvířete, lov byl komplexní. Základními lovenými druhy se stal jelen, prase divoké, pratur, bobr, srnec a zajíc. Ostatní divoká zvířata byla ojedinělá či málo běžná. Mezi méně časté patří i medvěd. Konzumovaly se též žáby, ptáci a ryby. V eneolitických osteologických souborech je pratur jejich běžnou součástí, což dokazuje jeho hojný výskyt v přírodě. K úbytku tohoto zvířete muselo dojít v době kultury zvoncovitých pohárů, tedy koncem eneolitu a na počátku doby bronzové (Kyselý 2010, 39).

Analýza domácích a divokých druhů zvířat udává podobnost období lengyelského a řivnáčského, vyznačovaného úbytkem nálezů kostí turů, vyšším podílem ovcí a koz a vyšší mírou lovu. Naopak vysokým podílem turů a nižší mírou lovu se vyznačuje raný, starý a mladý eneolit. Toto shrnutí ukazuje na nelineární a ne jednosměrný vývoj ekonomické situace (Kyselý 2010, 40).

4.1.4 Směna

K prvotnímu rozvoji směny vedly změny ve výrobě a vznik určitého minimálního, ale pravidelného přebytku potravin (Pleiner, Neustupný 1978, 278). Jedním z cenných materiálů využívaných jako prostředek směny je měď. V pozdější době se kovy staly materiálovým základem civilizace. Neprokázano se, že by měď v eneolitu byla hlavním atributem směny (Neustupný 2008d, 25). Měď sloužila k výrobě zbraní a šperků. Hlavní funkcí měděných nástrojů a ozdob byla patrně role symbolická a prestižní, proto se předpokládá, že jejími

vlastníky byli vedoucí společenské vrstvy (*Zápotocký, Zápotocká 2008, 254*). Symbolický smysl kovů zvyšovala možnost jejich formování. Měď byla obvykle formována do tenkých ploch, drátovitých tyčinek, do spirál a kruhů (*Neustupný 2008d, 25*).

4.1.4a Doklady směny ze sledovaného území

Ze šperků se ve středním Polabí objevují plechové jazykovité a trapézovité závěsky se zavínutým koncem, nalézané v kostrových hrobech jordanovské skupiny. Jsou součástí náhrdelníků, jejichž součástí byly i zvířecí zuby a měděné či mušlovité korálky, nebo jde o závěsky prosté, nezdobené či perličkovitě vybějené po stranách (Třebestovice o. Nymburk lok. 176, mapa 4). Nacházejí se v oblasti krku a prsou (*Dobeš 2013, 66*). Diadémy jsou znakem vysokého postavení, známé z depotů a hrobů badenské kultury a kultury zvoncovitých pohárů, nalézané v oblasti lebky. Vyskytují se (např. Bylany) i ve zlaté formě (*Dobeš 2013, 68*). Krátké válcovité a soudkovité korálky představují nejjednodušší a nejpočetnější eneolitický měděný artefakt. Na vymezeném území jsou známy raně eneolitické korálky z Třebestovic a korálky kultury se šňůrovou keramikou z Bylan (*Dobeš 2013, 71, 72*). Korálky trubičkovité jsou vykované z plíšku do dlouhých trubiček. Raně eneolitické byly nalezeny v Třebestovicích a korálky kultury řivnáčské v Klučově (*Dobeš 2013, 75, 76*). Šroubovicové drátěné záušnice s jedním koncem zahroceným a druhým roztepaným jsou nejpočetnějším typem vlasové ozdoby kultury se šňůrovou keramikou. Nalezen byl v Bylanech, Klučově a Kolíně (*Dobeš 2013, 81, 82, 84*). Páskové kroužky jsou známy pouze ze dvou lokalit. Z vymezeného území je to sídliště Denemark u Kutné Hory (*Dobeš 2013, 95*).

Ze zbraní byly nalezeny parohové sekeromlaty, předměty s jedním ramenem otupeným a druhým nesoucím ostří, jsou opatřeny vrtaným otvorem na násadu.

Existují různé varianty, jako jednoduché sekeromlaty s provrtanou lodyhou a oddělenými výsadami, nebo sekeromlaty s průvrtem lodyhy, kryjícím se s přiléhající částí výsady, která tvoří krátkou tulej. Mohly sloužit také jako odznak moci. Měděné sekeromlaty tvoří nejvýraznější formy eneolitické produkce. Sekeromlat typu Holíč je znám z lokality Dvory a sekeromlat typu Kežmarok se znaky typu Holíč z lokality Křinec (*Dobeš 2013, 12, 14*). Ploché sekerky se skládají z ostří, týlem spojené s tělem sekerky, protilehlé plochy, osově souvisí s linií břitu a na ně nasedají bočnice. Vyskytly se na lokalitě Bošice (plochá sekera/ klín), Dolní Chvatliny (plochá sekera typu Pölshals), Domanovice (plochá sekera typu Stollhof), Kutná Hora-Denemark (plochá sekera typu Pölshals), Přišimasy (plochá sekera typu Osík) a plochá sekera typu Strážnice pochází z Týnce nad Labem (*Dobeš 2013, 29, 31, 33, 35, 36*). Dýky jsou zpravidla zařazovány pod zbraně a nože pod pracovní řezné nástroje. První kovové dýky jsou v Čechách doloženy až v období kultury zvoncovitých pohárů. Na dýkách se rozlišuje funkční část čili čepel, z níž vybíhá řap, někdy po stranách listovitě zesílený, který upevňoval rukojeť. Exempláře se našly v Bylanech, Dvorech, Mlékovicích a Rožďalovicích (*Dobeš 2013, 43, 46, 48*). Poslední nástrojem, který byl nalezen v Bylanech a Kolíně, je dvojhroté kovové šídlo z období kultury se zvoncovitými poháry (*Dobeš 2013, 51, 52*).

4.2 Společnost v eneolitu

Základním společenstvím v období eneolitu se stala velkorodina. Každá měla v rámci osady svůj vymezený prostor a určitou společenskou, kultovní a nejspíše i ekonomickou samostatnost. Základní ekonomickou jednotkou se stala obecina, která se skládala z většího počtu těchto velkorodin, žijících na jednom sídlišti. Nevíme, jestli byly velkorodiny spjaty příbuzenskými svazky a jestli docházelo k propojování rodů, o kterých ani nevíme, jak početné byly, protože etnografické údaje jsou velice rozdílné. Předpokládá se, že eneolitické rody měly spíše několik

desítek než stovek členů. Není mnoho zpráv ani o počtu rodů v jednom kmeni (*Pleiner, Neustupný 1978, 280*).

4.3 Kontakty

Mezikulturní trasy spojující Moravu, střečeskou oblast a dále pak střední Podunají procházely už od pravěku Čáslavskou kotlinu. Kotlina tvoří výběžek střečeské sídelní oblasti pokračující k jihovýchodu, ke střední a jižní Moravě, a vyznačuje tak hraniční polohu mezi Čechami a Moravou. Z této hraniční polohy vychází hypotéza existence dvou cestovních tras procházejících tímto regionem. V raném středověku sledovaly tento směr zemské stezky libická a haberská. Význam těchto cest vystoupil do popředí i v určitých obdobích eneolitu (*Zápotocký 1995, 58*).

Dálkové kontakty dokládají importy a příbuznost kulturního vývoje, což bylo dokázáno již od období neolitu. Proto se s těmito vazbami dá počítat i v raném a středním eneolitu, kdy se v oblasti kolem Čech usazovaly podobné či příbuzné skupiny. Nápadná je třeba příbuznost keramiky v Čechách a na Moravě v období starší kultury nálevkovitých pohárů a starší badenské kultury nebo sekeromlaty kultury nálevkovitých pohárů, jejíž typy jsou z části podobné a z části shodné se sekeromlaty na Moravě, v bavorském Podunají a Posálí. Do eneolitu se datují i náznaky existence cest do oblasti Dánska a severního a severozápadního Německa (*Zápotocký 2000, 262*).

Kontakt s Karpatskou kotlinou dokládá nález měděných šperků z Třebestovic (obr. 8), pocházejících z oblastí, kde existují doklady nejstarší výroby z čisté mědi. Odtud se dostávala Podunajím na Moravu, dále do Čech a do Slezska. Šperky z Třebestovic byly nalezeny v hrobech. Jedná se o jedny z nejstarších měděných ozdob ve velkém množství a v různých tvarových a druhových

variantách (*Motyková 2013, 80, 86*). Podrobný popis nálezů je uveden v kapitole 6.2.10 Rozbor pohřebních aktivit v eneolitu.

Významná v oblasti kontaktů je vodní cesta po Labi, které je hned po Moravské bráně druhou největší spojnici českých zemí s Pobaltím a se severní polovinou střední Evropy (*Zápotocký 1968, 278*). Řeky sloužily jako orientační linie při pohybu v krajině. Využívaly se i pro dopravu a transport, soudí se tak za předpokladu, že hlavní české toky v eneolitu byly splavné pro menší plavidla a využívané stejně jako v raném středověku (*Zápotocký 2000, 262*).

5. Sídlní a pohřební aktivity ve středním Polabí

5.1 Sídliště, stavby, sídelní a sídlištní nálezy

Časný eneolit

5.1.1 Fáze Horní Cetno, fáze Praha-Střešovice

Skupina Horní Cetno náleží do období pozdně lengyelského horizontu, datovaného do mladšího stupně malované keramiky (mezi fázemi IIa a IIb). Soubory keramiky se vždy uváděly v souvislosti s nálezy ze Střešovic. Obě skupiny mají v keramice hodně společných prvků, jako tvar keramiky, materiál, výčnělky, ale rozdílná bývá výzdoba. Výzdoba keramiky skupiny Praha-Střešovice je bohatší na výzdobu a má větší rozmanitost tvarů, ale je méně početná než keramika z Horního Cetna. Nálezy odpovídající Hornímu Cetnu pocházejí například z Ratboře, o. Kolín, z Bylan, o. Kutná Hora a z Kolína. Veškeré nálezy jsou na sídlištních kultury s keramikou vypíchanou a na lokalitách, kde bylo zachyceno osídlení s lineární keramikou (*Zápotocká 1981, 43, 48*).

Skupina Střešovice je shodná s moravskou malovanou keramikou fáze IIb. Jejím hlavním znakem je nemalovaná keramika, podle které byl vytvořen její starší název „nepomalovaná skupina moravského rázu v Čechách“. Soudí se, že keramika skupiny Praha-Střešovice a jordanovské skupiny navazuje na kulturu lengyelskou (*Kudrnáč 1954, 109; Neustupný 2008b,46; Zápotocká 1981, 49*). Většina této keramiky se nachází ve středních Čechách na Pražsku a Kolínsku (*Zápotocká 1981, 48*). „Český vývoj skupiny má blízké analogie i ve středním Německu, kde rösensská keramika končí nezdobenými poháry typu A a gaterslebenská je již silně ovlivněna lengyelským proudem, i v Německu jihozápadním, kde na domácí pozdně rösensské skupiny navazují schussenriedská a münchshöfenská keramika, jako doklad pozdně lengyelského zásahu (*Zápotocká 1981, 49*)“.

Ke skupině Praha-Střešovice se přiřazují nálezy z půdorysu chaty z Klučova. Stavba z Klučova lichoběžníkovitého půdorysu se skládala ze dvou částí a byla vymezena třemi žlaby. Vnitřní prostor chaty byl 52 m², délka 20,25 m a šířka na severu 2,40 a na jihu 3,05 m. V prostoru chaty byly přítomny i kúlové jamky. Ve žlabech se našly keramické střepy, z nichž nejpozoruhodnějším nálezem je horní část velké hnědavé zásobnice se třemi uchy s vodorovnými otvory pro provlečení provazu a čtyřmi uchy se svislým otvorem. Dále byly ve žlabech opracované pazourky, drtidlo, drobná kamenná industrie o počtu asi 70 kusů a zvířecí kosti. V blízkosti stavby nebyly zjištěny žádné další objekty ze stejného období a nebyla zjištěna ani přítomnost ohniště (*Kudrnáč 1954, 107-110*).

Lokality s nálezy skupina Horní Cetno ve středním Polabí leží v nadmořské výšce 200–300 m, vyskytují se na černozemích a hnědozemích. Podloží převažuje sprašové, místy jsou též nivní sedimenty. Sklonitos terénu se pohybuje v rozmezí 0–7°. Vzhledem k nepřesným souřadnicím lze pouze uvést, že naleziště leží v blízkosti Chotouchovského potoka (Ratboř), Šembery (Klučov), Labe (Kolín) a Vrchlice (Kutná Hora).

5.1.2 Česká jordanovská skupina

Sídliště starší jordanovské skupiny nejsou zatím dostatečně publikována. Více nálezů pochází z hrobů a pohřebišť. Mladší jordanovská skupina je naopak známá především ze sídlišť. Kromě Čech je zastoupena i v severní polovině Moravy a ve Slezsku (*Neustupný 2008e, 48, 50*).

Příkladem je lokalita Močovice-Lochovsko, jejíž soubor dokazuje přítomnost staršího stupně jordanovské skupiny v oblasti Čáslavské kotliny (*Zápotocký 1995, 82*). Jedná se o jámu zapuštěnou do kulturní vrstvy o průměru 2 m a hloubce 1,30 m s keramickými a dalšími nálezy. Patří k nim džbány, oble dvojkónické mísy s pupky na výduti, mísa na nožce, kónická mísa/pohár, hlubší kónická mísa/pohár s nízkým válcovitým hrdlem odsazeným od kónického spodku, amfora neurčitého tvaru, zásobní hrnce s okrajovou lištou naspođu

přesekávanou nebo nehtovanou, lžíce, kónický přeslen, trapézovitá sekera s kopytovitým ostřím z modravě šedé horniny (*Zápotocký 1995, 66, 67, 69*).

Další sídlištní lokality jordanovské skupiny jsou Hlaváčova Lhota (lok. 37, mapa 5), Kounice (lok. 71, 72, mapa 5), Kšely (lok. 81, mapa 5), Poříčany (lok. 135, mapa 5), Přerov nad Labem (lok. 142, mapa 4), Štolmíř (lok. 169, mapa 5), Tismice (lok. 171, mapa 5) a Vitice (lok. 182, mapa 5).

Výše zmíněné lokality se nachází v nadmořské výšce 175–305 m v oblasti černoze s kombinacemi černoze, hnědoze a černoze, černice. Podloží převažuje sprašové, dále se pak objevuje písek, štěrk, smíšený sediment a nivní sediment. Terén převládá rovinatý, tedy 0–3°, dále pak mírný sklon, střední sklon a na lokalitě Kounice (lok. 72, mapa 5) se objevuje i výrazný sklon 17–25°. Vzdálenost od vodního toku se pohybovala nejčastěji do 200 m a na lokalitě Hlaváčova Lhota byla zjištěna vzdálenost 1,9 km od řeky Výrovky.

5.1.2a Fáze Třebestovice

Pojmenovaná podle lokality Třebestovice na Nymbursku (lok. 176, mapa 4). Na této lokalitě bylo objeveno osídlení z různých období pravěku. Do eneolitu se řadí 16 sídelních objektů, a to stavební jámy, sila a konstrukční prvky nadzemních domů, tedy žlabů a jam po kůlech (*Čtverák, Rulf 1989, 7; Motyková 2011, 174*). Hlavním objektem na lokalitě je dům lichoběžníkovitého půdorysu (obr. 7), vymezený základovými žlaby po dřevěné konstrukci. Stavba o délce 11 m a šířce 6,40–7,25 m byla bez přítomnosti ohniště, nebylo zaznamenáno ani vnitřní členění půdorysu. Tato absence může být způsobena tím, že situace se nacházela v písčově na Labské terase a nejhornější části kulturních vrstev mohly být zničeny hlubokou skrývkou. Chata podobného charakteru je známá z Brzeću Kujawského (*Čtverák, Rulf 1989, 7, 21; Motyková 2011, 78, 80*).

5.1.2b Fáze Jenštejn

Nálezová skupina je datována podle keramiky nalezené na lokalitě Jenštejn (o. Praha – východ). Z Čech zatím nejsou známy lokality s přesným souborem odpovídajícím jenštejnskému, ale existuje několik ojedinělých nálezů, které svým tvarem nebo určitými prvky mohou být přiřazeny do jenštejnské skupiny, nebo alespoň do její blízkosti. Patří mezi ně nálezy z oblasti Klavara a Kolína (*Zápotocký, Dreslerová 1996, 54*). Koncentrace lokalit jenštejnské nálezové skupiny je na malém území mezi Kolínem, Prahou a Roudnicí nad Labem, s největší koncentrací na Pražsku (*Zápotocký, Dreslerová 1996, 55*).

5.1.3 Michelsberská kultura

Na sídlišťích michelsberské kultury se nachází nejvíce charakteristických nálezů, některé patří k takzvaným nákolním stavbám. K charakteristickým sídlištním nálezům patří tulipánovité poháry, amfory s věncem uch pod největší výdutí a hlazené sekery se zašpičatělým týlem (*Pleiner, Neustupný, Vokolek 1978, 245*). Kultura se vyskytuje především v oblasti západních Čech, kam se soustředí skupina výrazných výšinných poloh typu horských kup. Nejbližší vymezené oblasti je nížinné ohrazení v Klech na okrese Mělník, náležící ke skupině michelsberských příkopů. Ohrazení se stává ze dvou přerušovaných příkopů a palisády. Vnitřní příkop náležel do staršího a vnější do mladšího období michelsberské kultury (*Zápotocký 2002a, 423, 424*).

Nálezy michelsberské kultury vymezené oblasti se projevují v nálezech tulipánovitých pohárů. Tvary více či méně srovnatelné s tvary staršího stupně michelsberské kultury (ale také rané kultury nálevkovitých pohárů) se vyskytují v souborech z Bylan-Nade vsí a Močovic-Lochotska (*Zápotocký 2002a, 425*). Jáma, keramické zlomky a broušená a štípaná industrie byly nalezeny v Poříčanech (lok. 135, mapa 5) a několik objektů se sortimentem rané kultury michelsberské v Bylanech (lok. 6, mapa 6). Dokladů zemědělství a chovu

dobytky z oblasti Čech není dostatek, ale že jde o kulturu zemědělskou se usuzuje z analogií situací v Německu. Ze zkoumané oblasti jsou doložena zuhelnatělá obilná zrna na již zmíněné lokalitě Bylany (*Pavlu, Zápotocká, Zápotocký 1976/1977, 17; Čtverák 1990/1992, 257, 258; Pleiner, Neustupný, Vokolek 1978, 245, 246*)

Michelsberská kultura se na území středního Polabí vyskytuje v nadmořské výšce 230–300 m, s půdním typem hnědozem, černozem. Podloží na lokalitách jsou nivní půdy, písek, štěrk a smíšený sediment, sklonitost terénu se pohybuje od 0° po 12°. Vzdálenost od vody byla zjištěna na lokalitě Poříčany, a to 535 m od řeky Šembery a dostupné souřadnice z Bylan-Nade vsí, ukazují na vzdálenost potoka Bylanky od zaměřených souřadnic 200–350 m. Obcí Močovice protéká řeka Klejnárka.

Starší eneolit

5.1.4 Kultura nálevkovitých pohárů

Ve středních Čechách se kultura nálevkovitých pohárů dělí na část západní, která zahrnuje oblast pražsko-slánskou, a východní, kde se kultura soustřeďuje od Kouřimska po Čáslavsko. Oba regiony jsou provázány pásem nalezišť v Polabí. Kultura se zcela vyvinula ve stupni I B a odpovídá německému stupni baalberskému. Projev je vidět například ve dvojuchých a čtyřuchých baalberských amforách (*Zápotocký 2008, 64, Pleslová, Chochol 1978, 239*).

Obytné areály zachycují hlavně zahloubené objekty skladovacího nebo jiného hospodářského účelu, občas bývají zachyceny i zbytky obytných staveb. Obytné stavby byly dvojího typu, dlouhý dům s dřevěnou nosnou konstrukcí a polozemnice. Dlouhý dům měl pravidelně obdélníkový dvoulodní půdorys, který vymezovaly řady kůlů s rozestupy od 0,5 do 1 m a řada kůlů uprostřed s rozestupem 4 m, které nesly sedlovou střechu. Polozemnice byla oválného,

kruhového nebo obdélníkovitého půdorysu s menší plochou než u kúlového domu. Tato stavba byla objevena v rovinné osadě Plaňany. Častěji než obytné stavby jsou nalézány zahloubené objekty hospodářského účelu. Jsou to: hliníky, zásobní jámy (sila), jámy a prohlubně oválného, nepravidelného tvaru či dvojdielné a jámy s ohništi nebo zbytky kopulovitých pecí (*Zápotocký 2008, 65*).

Doklad osídlení kultury nálevkovitých pohárů můžeme vidět například ve Dvorech u Nymburka, kde byl prozkoumán jeden menší areál sídelního charakteru s nálezy z velkého hliníku. Sídelní areál využíval brod přes Labe, známý už od neolitu, a na něj navazující cesty (*Motyková 2011, 174*). Celek objektu č. 2 působil jako seskupení několika navzájem spojených jam. Z výplně byly vyzdviženy zlomky keramiky, zvířecí kosti a několik pazourkových úštěpků. Poblíž objektu byly objeveny stopy dvou ojedinělých kúlových jam. Celý objekt byl zasypán najednou. Podle celkového tvaru byl objekt interpretován jako větší hliník (*Motyková 2011, 165*). Vedle velkého hliníku se ve vzdálenosti 17 a 14 m vyskytovaly dvě zásobní jámy (sila). Z výplně prvního sila bylo získáno 15 zlomků keramiky a z výplně druhého 134 zlomků. Charakter materiálu a provedení odpovídá keramice kultury álevkovitých pohárů. Mimo keramiky se v druhém silu našly 4 pazourkové úštěpy, 1 zlomek kosti se stopami rýhování, těrka obroušená z oblázku a 30 kusů omleté mazanice s otisky proutí vnitřní konstrukce či vyhlazením stěn. Síla stěny se pohybovala mezi 3 a 5 cm (*Motyková 2011, 166, 167*). Sídelní objekt zaznamenaný nejseverněji na zkoumaném území obsahoval 14 zlomků keramiky kultury nálevkovitých pohárů, měl rovné dno a kolmé stěny, nepravidelný kruhový půdorys o průměru okolo 5,5 m a sahal do hloubky 15 cm. Nejspíše šlo o zbytek původně zahloubené chaty (*Motyková 2011, 174*).

Další sídliště a sídlištní nálezy byly nalezeny na lokalitách Bylany (lok. 4, 6, 8, 10, 12 výšinné sídliště, mapa 7, 8), Cerhenice (lok. 13, 14, 15, 17, mapa 8), Čáslav (lok. 18 výšinné sídliště, lok. 20, 25, 26 rovinná sídliště, mapa 9), Drobovice (lok. 32, mapa 9), Dolany (lok. 34, mapa 8), Hlaváčova Lhota (lok.

38, mapa 8), Hlízov (lok. 39, mapa 9), Kolín (lok. 62, 65, 66, mapa 8), Kouřim (lok. 75, mapa 8), Kutná Hora (lok. 90, mapa 9), Libenice (lok. 97, mapa 8), Límuzy (lok. 100, mapa 8), Malín (lok. 105 rovinné sídliště, mapa 9), Miskovice (lok. 106, mapa 9), Neškaredice (lok. 110, mapa 9), Nové Dvory (lok. 113, 116, mapa 9), Poříčany (lok. 130, 132, 133, mapa 8), Přerov nad Labem (lok. 136, 139, mapa 7), Radovesice (lok. 151, mapa 8), Tatce (lok. 170, mapa 8), Třebestovice (lok. 176, mapa 7), Velký Osek (lok. 180, mapa 8), Žehušice (lok. 186, mapa 9) a Žleby (lok. 188 rovinné sídliště, mapa 9).

Kultura se nachází v průměrné nadmořské výšce 231–259 m. Nejčastějšími půdními typy jsou černozem a hnědozem, dále pak černice. Podloží převažuje sprašové. Na druhém místě je dále podloží s nivním sedimentem, kromě okresu Kolín, kde je druhým nejčastějším podložím písek a štěrk. Zaměřené lokality leží na rovinách, často kombinovaných s mírným sklonem. Vzdálenost od vody je různá. Nejvíce zaměřených bodů bylo vzdáleno od vody 200–300 m. Vyrovnaně jsou pak lokality vzdálené od vody do 100 m a 300–400 m. Největší vzdálenost byla zjištěna na okrese Kolín, a to přes 1000 m. Jednalo se o vzdálenost od řeky Labe.

5.1.5 Bolerázský typ

Bolerázský horizont vznikl jako nejstarší horizont badenské kultury v Karpatské kotlině, odkud se rozšířil do středního Podunají směrem na sever. Lokality se v Čechách dělí do čtyř skupin: lokality s jednotlivými nádobami bez nálezových údajů, lokality s nálezy jednotlivých nádob z areálů polykulturních nížinných i výšinných eneolitických sídlišť, lokality ze sídlištních objektů, nebo hrobů mladší kultury nálevkovitých pohárů a nakonec na lokality s větším počtem zastoupení bolerázských keramických typů (*Zápotocký, Zápotocká 1997, 140, 141*).

Keramika bolerázského typu se vyskytuje na území od Čáslavska po Pražsko. Nejvíce se soustředí v Čáslavské kotlině, kde je znám z pěti poloh. Na dvou

rovinných sídlištích, Močovice-Lochovsko a Čáslav-Svornost, kde se projevuje zdobenými tvary a imitacemi džbánů a koflíků v souborech mladší kultury nálevkovitých pohárů, a na třech výšinných sídlištích: Hrádek u Čáslavi, Kutná Hora-Denemark a Kutná Hora-Cimburk. Na výšinných sídlištích je keramika doplněna ještě užitkovými tvary amfor a zásobních hrnců kultury nálevkovitých pohárů (*Zápotocký, Zápotocká 1997, 137*). Dalšími lokalitami z východní části středních Čech, které respektují nástup nejstaršího stupně badenské kultury do Čech, jsou Kluk-jezero, Kolín, Plaňany a Přerov nad Labem. Bolerázský typ zasáhl do východní části středočeské oblasti, na Čáslavsko, Kutnohorsko, Kolínsko a Poděbradsko nejspíše přímou migrací z jižní či střední části Moravy (*Zápotocký, Zápotocká 1997, 141*).

Bolerázský typ není v záznamech zpracovaných v katalogu uveden, lze však určit přírodní podmínky z lokalit uváděných u kultury nálevkovitých pohárů, kterážto je s tímto typem úzce spjata. Na výše zmíněných lokalitách se nachází v nadmořské výšce 200–280 m na černozemích a hnědozemích. Převažujícím typem podloží je nivní sediment. Dále se objevuje spraš a na okrese Nymburk písek, štěrk. Sídlíště leží v rovinách či mírném sklonu, tedy 0–7°. Zmíněnými lokalitami protékají řeky Labe, Brslenka, Klejnárka a Kounický potok.

Střední eneolit

5.1.6 Badenská kultura

Vývoj badenské kultury ve středním eneolitu zasáhl především střední Evropu, ovlivňuje polské a středoněmecké skupiny kultury nálevkovitých pohárů. Okrajovou oblastí přímého zásahu se staly Čechy. Zde badenská kultura nejdříve ovlivňovala a později zcela nahradila místní kulturu nálevkovitých pohárů. Vznik kultury se vysvětluje třemi způsoby: a) vývoj z lokálního podloží malovaných kultur, b) vývoj z okrajových skupin jižní kultury nálevkovitých pohárů, c) polygenetický původ (*Zápotocký, Zápotocká 1997, 135*).

Kultura badenská je také známá pod pojmem kultura kanelované keramiky. Sídliště mají ráz jak rovinných, tak i výšinných sídel. Rovinná jsou, mimo vymezenou oblast, Praha-Lysolaje a Praha-Vysočany a na návrších z vymezené oblasti Kutná Hora-Cimburk, Kutná Hora-Denemark. Sídlištní objekty nebývají často dokumentovány, z převážné většiny se jedná o jámy. Z kultury jsou známy půdorysy velkých chat zapuštěných do země (*Pleiner, Pleslová 1978, 251*).

Soužití kultury nálevkovitých pohárů a kultury badenské můžeme vidět na výšinném sídlišti v Bylanech (lok. 8, mapa 9), kde byla objevena velká polozemnice kultury nálevkovitých pohárů s prvky nejstarší badenské skupiny (*Zápotocký, Zápotocká 1988/1989, 23*).

Ostatními zjištěnými lokalitami na území středního Polabí jsou Bylany, o. Kutná Hora (lok. 10, mapa 12), Hlízov, o. Kutná Hora (lok. 40, mapa 12), Poříčany, o. Kolín (lok. 135, mapa 11), Štítary, o. Kolín (lok. 166, mapa 11).

Badebská kultura ve středním Polabí leží v polohách 200–300 m n. m. s půdními typy hnědozem, černoze, černice. Podloží převažuje sprašové, na dvou lokalitách se nachází nivní sediment, smíšený sediment a písek, štěrk. Sklonitost se pohybuje od 0° do 12°. Vodní tok se nachází ve vzdálenostech 100–300 m.

5.1.7 Řivnáčská kultura a zřasah kultury kulovitých amfor

Na vznik řivnáčské kultury existují dvě vývojové koncepce. Podle jedné se řivnáčská kultura vyvíjí z badenského stupně Kamýk a podle druhé je raným stádiem kultury protořivnáčský stupeň (*Zápotocký, Kudrnáč 2008, 79*). Spolu se vznikem kultury řivnáčské u nás probíhají změny ve hmotné kultuře po celé střední Evropě, vlivem proudu obyvatelstva z jihu a východu. Nejvzdálenější a nejslabší známky změn představuje kultura bernburská ve středním Německu (*Pleslová 1978, 257, 258*). Sídlní strukturou řivnáčské kultury ve středočeském regionu byly hrazené výšinné osady, obklopené množstvím osad se silně rozptýlenou zástavbou. Výšinná sídliště plnila funkci obchodní, ekonomickou,

kultovní a zajišťovala ochranu před soukmenovci a nebezpečím zvenčí (*Zápotocký 2008b, 98*). Dnes, se jejich počet odhaduje na 50–60 lokalit, mnoho jich je rozptýleno od Čáslavské kotliny po Slánsko. Řivnáčská kulturní vrstva se například našla na lokalitě Čáslav-Hrádek (lok. 18, mapa 12). Výšinná sídliště řivnáčské kultury se dělí na hradiště s mocnější a složitější fortifikací, výšinná sídliště s jednoduchým ohrazením, výšinná sídliště bez fortifikace či ohrazení, výšinné polohy s nejistými nebo nevýraznými doklady sídelní aktivity, což jsou například doklady zlomků keramiky a broušené či štípané industrie na lokalitách Hlaváčova Lhota, o. Kolín (lok. 38, mapa 11), Kounice, o. Nymburk (lok. 68, mapa 10), Kouřim, o. Kolín (lok. 73, mapa 11), Nymburk (lok. 118, mapa 10) a další na mapách 11 a 12 (*Zápotocký 2008b, 99*). Příkladem výšinného sídliště ve středním Polabí je Denemark u Kutné Hory (lok. 86, 88, 89, 91, mapa 12). Spolu s výšinnými sídlišti existovalo zároveň množství sídlišť rovinných, například Nymburk (lok. 119, 123, 124, mapa 10). Další doklad kultury je velký soubor keramiky z Bylan, o. Kutná Hora (lok. 12, mapa 12), nález kůlové jamky z Čáslavi poloha „Na Skále“ (lok. 26, mapa 12) a doklady jam z lokalit Kounice, o. Nymburk (lok. 68, 69, mapa 10), Pečky, o. Kolín (lok. 127, mapa 11). Další sídlištní objekty a sídelní aktivita byla zaznamenána na lokalitách Lysá nad Labem, o. Nymburk (lok. 104, mapa 10), Tatce, o. Kolín (lok. 170, mapa 11).

Sídliště kultury řivnáčské leží ve vymezené oblasti v nadmořské výšce 187–265 m v Kutné Hoře 297 m n. m. Půdní typy převažují černozemě kombinované buď s černicí, nebo hnědozemí. Z většiny převažuje na lokalitách spraš, dále se objevuje nivní sediment, smíšený sediment a písek, štěrk. Terén se pohybuje nejčastěji od 0–7° s převahou mírného sklonu. Zadané souřadnice jsou nejpočetněji ve vzdálenosti 100–200 m od vodního toku, dále pak 200–300 m.

Do řivnáčské kultury zasáhl ze Slezska a Německa proud kultury kulovitých amfor. Tato kultura se stala výraznou součástí řivnáčských výšinných osad, symbióza se projevuje především na keramice (*Pleslová 1978, 254*).

Kultura kulovitých amfor je kromě severozápadních a středních Čech doložena také v Německu, Dolním Sasku, Šlesvicku-Holštýnsku a směřuje na sever na dánské ostrovy. Jedná se o západní větev této kultury. Dále se objevuje skupina slezská. Ve středních a východních Čechách je možné identifikovat pouze ojedinělé nálezy keramiky kulovitých amfor nebo jejich napodobeniny. V těchto oblastech jsou nálezy podle jiného názoru interpretovány spíše jako importy a nedokládají sídlení komunity (*Dobeš 2008b, 115, 116*). Ve středních Čechách byla keramika nalezena na lokalitě Poříčany, o. Kolín (lok. 129, mapa 11). Další ojedinělé nálezy keramiky byly nalezeny na lokalitách Kounice, o. Nymburk (lok. 70, mapa 10), Ratenice, o. Kolín (lok. 154, mapa 11). Doklady kultury se nachází na sídlištích řivnáčských a chamských. Z výšinných sídlišť je to Kutná Hora-Denemark, Kouřim, Bylany-Okrouhlík (*Dobeš 2008b, 116*). Lokalita, která byla v roce 2008 L. Balounem interpretována jako sídliště, jsou Skramníky, o. Kolín (lok. 161) zobrazené na mapě 11 (*Baloun 2008, 33*).

Soužití a následnost těchto kultur dokazuje eneolitický sídlištní a pohřební areál v Klučově. Jedná se o typ náhorní lokality, která je situovaná v otevřené a nestrategické poloze. Sídlní aktivity kultury kulovitých amfor je na této poloze méně než z řivnáčské kultury. Jeden jámový objekt, intruze keramiky kulovitých amfor ze dvou polozemnic řivnáčské kultury (zlomky čtyř nádob z polozemnice A, zlomek zdobeného ucha džbánu či koflíku z polozemnice C), a výskyt keramiky v dalších třech objektech materiálové třídy 2a, 2b (silo 2 se čtyřmi atypickými zlomky keramiky, silo 12 se zlomkem hrdla a plecí amforovité nádoby, polozemnice B se zlomkem okraje typu C2). Jámový objekt oválného půdorysu 2,6 x 2,1 m, hluboký 80 cm, obsahoval kromě malých zlomků ca 280 keramických zlomků, ze kterých se podařilo sestavit nádobu a kresebně zrekonstruovat 12 dalších tvarů. Keramika z objektu je užitková, bez charakteristické výzdoby. Početně převažují hrnce (10 ks) nad amforovitými nádobami (4 ks). Ze zásobních nádob pocházejí střepy s nevýrazně svíse slámovaným povrchem. Mezi atypickými střepy se objevují zlomky den. Plochá,

měkce odsazená, nožkovitá a zaoblená, tedy všechny čtyři druhy typické pro sídlištní keramiku kultury kulovitých amfor. Z picích tvarů pochází jen jeden pohárek s plastickou výzdobou (lišty, pupky). Unikátní na nádobě je motiv z hladkých lišt. Soubor z jámového objektu představuje první nález tohoto druhu z prostředí slezské kultury kulovitých amfor v Čechách (*Zápotocký, Kudrnáč 2008, 80*): „Nezdobená „kuchyňská“ keramika nebyla donedávna prakticky známá ani v západní skupině. Její repertoár ukázala teprve analýza polozemnice z Lovosic a několika dalších souborů ze severozápadních Čech.“

Jiné artefakty kultury kulovitých amfor než keramika se z inventáře v Klučově nenalezly. Pouze v zásypu střepů se našly lastury a mazanice (*Zápotocký, Kudrnáč 2008, 80*).

Rozsah areálu, posuzovaný podle rozmístění jámy a dvou objektů s intruzí keramiky kultury kulovitých amfor, nejspíš nebyl velký. Vzájemná vzdálenost objektů, nacházejících se v jižní části areálu řivnáčské kultury, nepřesahuje vzdálenost 100 m. Tvar a rozměry jámy naznačují, že se jednalo o funkci zásobní, exploatační nebo odpadkovou. Výskyt „kuchyňské“ keramiky ve výplni ukazuje předpoklad, že v jejím okolí muselo existovat obydlí. Uvažuje se o dvojloďním kůlovém domu, podobném domu odkrytému ve Vávrovicích u Opavy (*Zápotocký, Kudrnáč 2008, 81*).

Sídlištní nálezy kultury kulovitých amfor leží v nadmořské výšce 205–261 m, v případě Kutné Hory se jedná o průměrnou výšku 290 m n. m. Nejčastějším půdním typem je černozem, někde kombinovaná s hnědozemí nebo černicí. Podloží je sprašové, na okrese Kolín se objevuje ještě nivní sediment, smíšený sediment a písek, štěrk. Sklonitost je různá a pohybuje se od 0–25°. Lokality leží nejčastěji 100–200 m od vodního toku. Nejvíce vzdáleny jsou Ratenice, a to 727 m od řeky Výrovky.

Mladší eneolit

5.1.8 Kultura se šňůrovou keramikou

Z kultury se šňůrovou keramikou (KŠK) není znám ani jeden polozahloubený objekt nebo jáma, o většině náhodných nálezů keramiky se soudí, že pocházely z hrobů (*Buchvaldek 1986, 95*). Kultura byla první pravěkou skupinou, u níž se zjistila úzká vazba s vodními toky. Krajina podél velkých vodních toků byla v některých úsecích zaplněna téměř souvisle. Jediným důkazem sídlení v určité oblasti jsou nálezy keramiky, hlavně nálezy hrnce s plastickou vlnovkou, které se zatím nenalezly v žádné hrobové výbavě této kultury. Absence dokladů osad je často vysvětlována nomádkým způsobem života (*Neustupný 2008b, 128, 130*). Sídlištní keramika (části zásobnic) nevyskytující se nikdy v hrobech KŠK pochází například z lokalit Bacín (Vinařice), o. Beroun, Jenišův Újezd, o. Teplice, nebo Radonice, o. Praha-východ. Výrazně velká hustota dokladů přítomnosti kultury se šňůrovou keramikou nasvědčuje však pro intenzivní zemědělství (*Neustupný 2008b, 128, 136, Obr. 50: 13-15*). Způsob budování sídlišť kultury se šňůrovou keramikou byl odlišný od kultur z jiného období zemědělského pravěku. Jiné kultury zahlubovaly zásobní, odpadní či stavební jámy do země a obydlí stavěly buď přímo zahloubené do země nebo s kůlovou konstrukcí, která také nechávala hluboké stopy v podobě kůlových jam. Kultura se šňůrovou keramikou stavěla svá obydlí jiným způsobem, a to nejspíše nadzemní konstrukcí zasahující maximálně do povrchových vrstev země a nezanechávala v podloží žádné archeologické stopy (*Turek 1995, 94*).⁴ Nomadismus, bydlení ve vozech a pastevectví je však ve střední Evropě nepravděpodobné z hlediska přírodních podmínek, které musí splňovat jistá kritéria. Jde například o otevřenou krajinu typu středoasijských stepí, odkud pochází výše zmíněné národy, které byly po příchodu do střední Evropy

---

⁴ Jednou z teorií je také stálé obydlí ve vozech, kterou popisují antičtí autoři v životě Skythů, Thráků a Alanů, nebo středověcí autoři popisující život Mongolů či Tatarů.

přinuceny přijmout kulturní prvky a technologie od původního zemědělského obyvatelstva (*Turek 1995, 96*).

Dokladem na daném území jsou pouze doklady střepů z lokalit Klučov (lok. 55, mapa 14), Kolín (lok. 61, mapa 14) a Přerov nad Labem, o. Nymburk (lok. 144, mapa 13). Dokladů zemědělství je v Čechách velice málo, a proto se využívají informace získané ze středního Německa, a to například z otisků obilek na nádobách (*Buchvaldek 1978, 296*).

Nadmořská výška na lokalitách dosahovala 175 a 200 m. Půdním typem je černozem, podloží písek, štěrk, sklon 0–7° a vzdálenost od vody 311 a 84 m.

5.1.9 Kultura se zvoncovitými poháry

Rozšíření nálezů kultury se zvoncovitými poháry (KZP) vykazuje výraznější koncentrace nálezů na Brandýsku, Českobrodsku, Poděbradsku a Kolínsku. Zvláště na levém břehu Labe mezi tokem Doubravy a Jizery je známo přes 70 poloh (*Turek 2008, 151*).

Struktura osídlení této kultury tvoří síť malých usedlostí s úzkou provázaností s pohřebními areály. Malá sídliště se mohla často přesouvat po hlavních komunikačních koridorech vedoucích podél vodních toků. Komunita se skládala ze dvou až šesti čtyřčlenných rodin, jak napovídá provázanost s pohřebními areály, tedy 10 až 25 osob. Pohřebiště kultury se zvoncovitými poháry byla zakládána na mírných svazích a terasách, je proto možné, že sídliště byla zakládána níže, nedaleko vodních toků (například Poříčany, o. Kolín, lok. 131, mapa 14). Nízký počet sídlišť může být způsoben nízkým počtem zahloubených objektů a také těžkým rozpoznáním keramického materiálu na sídlištích z mladší doby kultury zvoncovitých pohárů, která postrádá charakteristicky zdobené nádoby (*Turek 2008, 152*). Nepoměr zastoupení sídelních a pohřebních nálezů je vysvětlován odlišnou ekonomickou orientací a kočovným či polokočovným způsobem života (*Turek 1995, 96*). Průměrný počet zahloubených objektů

v rámci jednoho sídliště se pohybuje od jednoho do tří obytných areálů. Předpokládá se, že obydlí byla stavěna na povrchu s mělkým ukotvením sloupcové konstrukce nebo se srubovou konstrukcí (*Turek 2008, 154, 159*).

Doklady ve středním Polabí jsou rovinná sídliště v Čáslavi, o. Kutná Hora (lok. 22, 28, mapa 15), a ve Vrdech, o. Kutná Hora (lok. 184, mapa 15), sídliště a sídlištní nálezy v Kolíně (lok. 66, mapa 14), Poříčanech, o. Kolín (lok. 131, mapa 14) a doklady lokalit s nálezy keramiky Čáslav (lok. 27, mapa 15), Lipany, o. Kolín (lok. 101, mapa 14), Rohozec, o. Kutná Hora (lok. 155, 156, mapa 15), Rožďalovice, o. Nymburk (lok. 157, mapa 13), Semice, o. Nymburk (lok. 158, mapa 13). Kultura se z východní části středních Čech dále rozšířila podél toku Labe na severozápad Čech a dále do středního Německa, osidlovala tedy nejúrodnější krajiny vhodné pro zemědělství (*Moucha 1978, 302*).

Lokality kultury se zvoncovitými poháry se nacházejí ve výšce 178–289 m n. m. Nejčastějším půdním typem je černozem, podloží převládá spraš, na druhém místě písek, štěrky. Lokality leží na místech s mírným sklonem a v rovinách. Vzdálenost od vody je různá od 83 do 678 m.

5.1.10 Rozbor sídelních aktivit v eneolitu, rozbor výsledků

Od eneolitu se pravěká sídliště zmenšují. Oproti neolitickým sídlištím je jejich plošná rozloha mnohem menší a na jednom místě setrvávají déle, až několik století. Z toho vyplývá, že se obytné areály mohly výrazně prostorově oddělit od areálů výrobních (*Neustupný 1986, 232*).

Na území středního Polabí byl největší počet lokalit osídlen kulturou nálevkovitých pohárů. Sídelní oblasti se projevují a jsou určovány zejména podle přítomnosti keramiky a zásobních jam. Z výšinných sídlišť, kde byly objeveny stopy po stavbách a opevněních, vystupují do popředí Kutná Hora-Denemark a Kutná Hora-Cimburk, na kterých lze pozorovat soužití a návaznost výše zmíněných kultur. Dále ze sledované oblasti zaujímá pozornost stavba

z Klučova, která je situována na návrší, a stavba na nížinné lokalitě v Třebestovicích.

Obraz labské nivy se od současného stavu lišil především šterkovitostí, bez akumulace nivních půd, již od období neolitu, což činilo oblasti bez velkého množství vegetace průchodnějšími. Pokračování neolitických sídelních oblastí do eneolitu je dokládáno na Kutnohorsku a Nymbursku. To ukazují například archeologicky prozkoumaná území obcí v Bylanech a Miskovicích u Kutné Hory v mírně zvlněné krajině kolem Vrchlice, levého přítoku Labe a potoka Bylanky. Vzdálenost těchto lokalit od Nymburka je asi 30 km a vzájemné styky by tak mohly dobře probíhat díky vodním cestám (*Motyková 2013, 26*).

S okolními zeměmi udržovala styky kultura nálevkovitých pohárů. Kontakty jsou zřejmé díky podobě keramiky a podobnosti vývoje s nálezově bohatou středoněmeckou skupinou sousedící na severozápadě. S oblastí Německa je též spojována kultura michelsberská, projevující se opět v podobnosti tvarů keramiky. Podobnost vývoje kultur v Čechách a Německu je patrný v časném eneolitu. Orientace na Moravu a jihozápad je patrný až v pozdějších obdobích eneolitu (*Pleslová, Chochol 1978, 239; Pleiner, Neustupný, Vokolek 1978, 245,246*).

Již od neolitu byly v Evropě typické otevřené zemědělské osady, zakládané na úrodných půdách (*Pleiner, Pleslová 1978b, 274*). Ty se vyznačují především přítomností černozemí. Černozemě jsou nejhojnější na Kolínsku a ve východní části okresu Nymburk (viz mapa půdních typů středního Polabí). Otevřenou sídelní polohou je sídliště Močovice „Na kopě“. Lokalita se nachází na V straně údolí potoka Klejnárky, na návrší ve tvaru nevýrazné jazykovité ostrožny. Plochý, široký a mírně svažité hřbet vbíhá do soutoku Klejnárky s menší vodotečí. Eneolitické nálezy byly nalezeny celkem ve 21 objektech, z toho většina jako součást příměsí v souborech s lineární keramikou. Z eneolitických kultur se jedná o kulturu nálevkovitých pohárů, i když nálezy, které jí primárně

patří, lze s jistotou určit pouze u dvou objektů, a to obj. 38 A a obj. 94. V močovické prokopané ploše v poloze „Na klopě“ je podle dvou shlukových míst keramiky KNP předpokládána existence dvou samostatných obytných areálů, vzdálených od sebe méně než 100 m (*Zápotocký 1995, 74,86, 87*). Na výšinné terény se obcíny přesouvaly jen výjimečně. Náznaky opevnění se objevují v mladším neolitu.

Na západě od Čech došlo ke zvýšení majetkových rozdílů mezi jednotlivými občinami, a tak se v období mladoneolitických a eneolitických skupin v okolních zemích objevují hrazená sídliště opevněná valy, příkopy či palisádou. Vznik sídel byl pravděpodobně zapříčiněn efektivnějším zemědělstvím a jinými příznivými faktory. V Čechách tyto civilizační změny proběhly v období eneolitu. Tento proces souvisí i se vznikem hradišť (*Pleiner, Pleslová 1978b, 274*).

Z vymezeného území je příkladem hradiště Cimburk u Kutné hory, které vzniklo ve starším stupni kultury nálevkovitých pohárů, v její baalberské fázi, a pokračovalo do počátku středního eneolitu, kdy do Čech pronikal starší stupeň badenské kultury (*Zápotocký 2000,251*).

Hradiště ležící na vrchu Cimburk se nachází asi 1 km JZ od Kutné Hory s předhradím na katastru města a akropolí v katastru obce Bylany. Je situováno na ploché ostrožně rozkládající se na JZ části skalního vrchu Homole a ploché části nacházející se asi o 10 m níže. Podloží pod vrchem je tvořeno svorovou rudou, štěrkopískem a někde sprašovou hlínou. Půdním typem je hnědozem. Hradiště spadá do oblasti dubohabrových hájů, hydrologicky do povodí řeky Klejnárky. Průměrné roční srážky jsou 700 mm. Dnešní podoba vrchu Cimburk neodpovídá původnímu stavu. Důvodem jeho proměny se stala především důlní činnost, provozovaná v období středověku, rozkopání vrchu a rozvoz hlíny na okolní pole v 19. století a vybudování vojenské střelnice v roce 1880 (*Zápotocký 2000, 251*). Právě díky budování střelnice byly na vrchu Cimburk provedeny první výzkumy E. Lemingerem, které od 80. let 19. století do roku 1890 doložily

existenci akropole hradiště, předhradí s fortifikací a se stopami osídlení z období pravěku a střední doby hradištní. V eneolitu, podle výsledků archeologického výzkumu M. Zápotockého, existovalo na ploše osídlení pouze dvou kultur, kultury nálevkovitých pohárů a ze staršího stupně badenské skupiny. Na úpatí akropole je doložena fortifikační linie, složená ze dvou příkopů lichoběžníkovitého profilu s plochým dnem. Z výplně příkopů byly navrženy valy z hlíny a kamenů různé velikosti. V jednom místě bylo zjištěno přerušení příkopů branou, pravděpodobně ulicového typu (*Zápotocký 2000, 254*).

Sídliště badenské kultury jsou umístěna v rovinných polohách na okrajích teras říčních toků. Sídla byla jednotlivě rozptýlena v krajině. Převažují ostrožny a pseudoostrožny, na rozdíl od Moravy, kde výšinná sídliště končí s koncem Bolerázského stupně. Nejvíce lokalit je určeno v pražsko-slánské oblasti (*Neústupný, Zápotocký 2008, 94*). Sídlní struktura kultury řivnáčské se skládá z výšinné osady obklopené sítí malých osad či usedlostí situovaných, stejně jako v kultuře badenské, na ostrožnách a pseudoostrožnách a na okrajích teras řek a potoků (*Zápotocký 2008b, 98, 99*).

Kultura se šňůrovou keramikou byla pravidelně rozmíst'ována podél vodních toků na místech pozdějších pohřebišť. Dokládá se tak na základě nálezů keramiky, protože jiných dokladů o sídlní struktuře není dostatek (*Neustupný 2008c, 128*). Struktura osídlení kultury se zvoncovitými poháry tvoří síť malých areálů, které byly umístěny poblíž pohřebišť blíže k vodním tokům. Informací o sídlišťích této kultury je nedostatek (*Turek 2008, 152*).

5. 2 Hroby a pohřebiště v oblasti středního Polabí z období eneolitu

Časný eneolit

5.2.1 Fáze Horní Cetno, fáze Praha – Střešovice

K fázi Praha-Střešovice z vymezeného území můžeme přiřadit nález stavby z Klučova, který by mohl být interpretován jako předmegalitický hrob. Přestože přímý doklad pohřbu nalezen nebyl, bylo zjištěno několik mělkých obdélníkových zahloubení, která mohou představovat pozůstatek hrobových jam. Pokud by domněnka hrobového objektu byla správná, jednalo by se o nejstarší dlouhou předmegalitickou mohylu v Evropě (*Neustupný 2008b, 46, 48*).

Keramika fáze Horní Cetno nebyla na pohřebištích v oblasti středního Polabí zaznamenána.

5.2.2 Česká jordanovská skupina

Skupina je známá svými hroby, tvořícími malá pohřebiště. Pohřební ritus je převážně kostrový, objevují se však i hroby žárové. Hroby mají rozměr kolem 168 x 82 cm s hloubkou 6–80 cm. Mrtvý leží ve skrčené poloze na pravém boku. Hrobová orientace je severo-jihní, obličej mrtvého je otočen k východu, nebo jihu. Jestli byly hroby staršího stupně jordanovské skupiny ohrazeny, není dosud známo (*Neustupný 2008b, 48*).

Na vymezeném území nebyly žádné nálezy zaznamenány.

5.2.2a Fáze Třebestovice

Tato fáze je spojena s výzkumem v Třebestovicích na Nymbursku (lok. 176, mapa 4). Od roku 1986 zde probíhal záchranný výzkum pod vedením Vladimíra Čtveráka v nově otevřené pískovně na Labské terase (*Čtverák, Rulf 1989*). Na dně prázdného sila byl uložen hromadný pohřeb pěti až šesti dětí bez výbavy ve skrčené poloze s hlavou k východu. Kostry byly v různém stavu zachovalosti, a

proto nebylo možné určit přesný počet jedinců. V. Čtverák interpretoval tento pohřeb jako obětinu pro zajištění hojné úrody. Nelze však vyloučit ani hromadnou infekci nebo jiné úmrtí (*Čtverák, Rulf 1989, 21; Motyková 2013, 78-79*). Dále byl nalezen pohřeb dvou jedinců, také na dně sila, uložených ve skrčené poloze na pravém boku, s hlavou k západu a obličejem k jihu (*Motyková 2013, 79*). Pod základy a v blízkosti stavby lichoběžníkovitého půdorysu bylo uloženo osm hrobů s jedinci ve skrčené poloze. Čtyři z nich s bohatou výbavou v podobě měděných ozdob, jedny z nejstarších nalezených v Čechách. Hroby z Třebestovic vykazují svým pohřebním ritem velkou podobnost s lokalitou Brześć Kujawski (*Čtverák, Rulf 1989, 7, 11, 20; Motyková 2013, 80*).

5.2.2b Fáze Jenštejn

Většina keramického materiálu příbuzného rázu (označovaného za solitéry), nalézaného v hrobech, je nezdobená či s výzdobou silně redukovanou. Příkladem jsou starší nálezy keramiky z Klavar a Kolína (*Zápotocký, Dreslerová 1996, 54, Obr. 25, 26: 51*). Protože keramického materiálu je nedostatek, nemůžeme jej srovnat s početnými nálezy z lokality Jenštejn (*Zápotocký, Dreslerová 1996, 54*).

Nadmořská výška ve zmíněných oblastech se pohybuje okolo 200 m. Půdním typem je černozem a černice, podloží je sprašové a objevuje se i nivní sediment. Přesná vzdálenost od vody byla zjištěna pouze na lokalitě Třebestovice (lok. 176, mapa 4), a to 193 m od řeky Šembery, Klavary jsou dnes součástí obce Nová Ves I. a leží v blízkosti řeky Labe, asi 150 m.

5.2.3 Michelsberská kultura

Hroby této skupiny jsou vzácné. Zachycen bývá pouze vnitřek hrobové jámy s hrobovými přídávky. O nadzemních konstrukcích se neuvažuje. Pohřební ritus je kostrový, ve skrčené poloze s orientací hlavy na východ. Zemřelý bývá vybaven michelsberskou amforou, džbánkem, pohárem či mísou (*Neustupný 2008e, 43-45*).

Na vymezeném území nebyly žádné nálezy zaznamenány. Hromadné pohřby v jamách, osoby někdy nerituálně pohozeny, jsou známy z oblastí západně od nás. Sídlištní pohřby byly nalezeny například na lokalitě Bruchsal v Baden-Württembersku (*Pleiner, Neustupný, Vokolek 1978, 246; Rulf, Čtverák 1997, 44*).

Starší eneolit

5.2.4 Kultura nálevkovitých pohárů

Hroby kultury nálevkovitých pohárů můžeme rozdělit do tří skupin. První tvoří areály s hrobem úzce či široce obdélníkového tvaru, uloženým uvnitř příkopového ohrazení, který mohl být pokryt mohylovým náspem. Kostrový hrob byl uložen uprostřed nebo při jedné z užších stran. Mohylové násypy patří v kultuře nálevkovitých pohárů k nejstarším pohřebním formám. Jejich obdélníkový, trapezovitý tvar náspu nejspíše imituje tvar dlouhých domů. Mohyly byly určeny mužům vyššího postavení. Druhou skupinu tvoří areály s nízkým počtem hrobů (Kutná Hora, lok. 84, mapa 9) a do třetí patří jednotlivě nalezené hroby nalezené na lokalitách Klučov, o. Kolín (lok. 54, mapa 8), Kouřim, o. Kolín (lok. 75, mapa 8), Libenice, o. Kolín (lok. 98, mapa 8), Přerov nad Labem, o. Nymburk (lok. 138, mapa 7). Pohřební ritus ve všech fázích kultury nálevkovitých pohárů byl kostrový s těly uloženými na pravém či levém boku ve skrčené poloze. Doklady o žárových pohřbech nejsou zcela upřesněny, ale nevylučují se (*Zápotocký 2008, 72*).

Příkladem mohylového hrobu je mohyla z Nymburka (obr. 4). Pod kamenným náspem byl odhalen vnitřní skříňový hrob o rozměrech 2,15 x 1,15 m z kolmo postavených deskových kamenů, se stopami po vnitřní dřevěné konstrukci (*Motyková 2013, 115*). Dalším nálezem pohřbu kultury nálevkovitých pohárů je hrob odkrytý při předstihovém výzkumu v Nymburce v ulici Palackého. Uvnitř byla kostra dospělého muže (obr. 5), uloženého ve středu dlouhé oválné jámy, ve

skrčené poloze s hlavou směřující k severozápadu. Muž měl silně skrčené ruce před obličejem, lokty se dotýkal skrčených kolen, z čehož vyplývá, že jedinec byl po smrti do této polohy pevně svázán. Jáma byla porušená při severní straně okrajem hlubokého příkopu, patřícího buď do kultury řivnáčské, nebo době bronzové. Za rameny mrtvého ležel kamenný sekeromlat (obr. 6) s obloukovitým týlem (*Motyková 2013, 101, 102*).

Lokality leží nejčastěji na rovinách ve výšce 175–212 m n. m. Půdními typy jsou černozem někde v kombinaci s černicí, nejčastějším typem podloží je spraš, dále pak nivní sediment a písek, štěrk. Vzdálenost od vody je nejméně 26 a nejvíce 311 m.

5.2.5 Bolerázský typ

Keramika se objevuje v hrobech salzmündské (mladší) fáze kultury nálevkovitých pohárů, tedy v hrobech kostrových. Jde o zdobené picí tvary, interpretované jako import či imitace módního zboží (*Zápotocký, Zápotocká 1997, 141*).

Na vymezeném území nebyly žádné nálezy zaznamenány.

Střední eneolit

5.2.6 Badenská kultura

Hroby této kultury bývají kostrové i žárové, spálené pozůstatky jsou ukládány do popelnic (*Pleiner, Pleslová 1978, 251*).

Na vymezeném území nebyly žádné nálezy zaznamenány. O pohřebním ritu můžeme soudit z analogií v oblasti Karpatské kotliny, a protože Čechy patří k nejzápadnější oblasti projevů baalberské kultury, zasahují do středního Německa a jihoněmeckého Podunají pouze slabé impulsy (*Pleiner, Pleslová*

1978, 247). Pohřby badenské kultury v oblasti Maďarska jsou známy jak z pohřebišť, tak i z kulturních jam. V kulturních jamách byli uloženi dva a více jedinců většinou ve skrčené poloze, nebo nepietně pohozených mezi odpadem. Rozdíly uložení mrtvých na pohřebištech a sídlištech z Budakalázi a Alsónémedi ukazují, že na pohřebištech byli mrtví uloženi v orientaci S – J na levém boku, s milodary v podobě šperků a ozdob. V kulturních jamách převažuje orientace V – Z, uložení na pravém boku a v inventáři je keramika. Z těchto zjištěných údajů však nemůžeme s určitostí vytvořit pravidlo, protože zjišťovaných údajů není dostatek a jiné pohřby badenské kultury jsou více individuální než v kulturách v předchozích obdobích (*Kuzma 1985, 146, 147*).

5.2.7 Řivnáčská kultura a zásah kultury kulovitých amfor

Pohřební ritus řivnáčské kultury je birituální, tedy praktikování pohřbívání žárového i kostrového. Převažují pohřby rituálně uložené v popelnicích či kostrových hrobech. Ukládání mrtvých do sídlištních objektů je u této kultury poměrně vzácné. Popelnicové pohřby jsou uloženy buď v prosté zemi, nebo ve skřínce sestavené z kamenných desek. Skříňkové hroby jsou menších rozměrů. Hroby jsou nepočetné zřejmě z důvodu mělkého ukládání do země a zničení orbou. Dále se objevují kostry pod mohylami a případy nerituálně uložené. U kostrových pohřbů se nalézají džbány s uchy typu ansa lunata (*Zápotocký 2008b, 102, 104*).

Hroby kultury kulovitých amfor jsou kostrové, různě orientované. Mrtvý je uložen ve skrčené poloze v obdélníkových jamách. Výbava je omezena na kombinace dvojuchých a čtyřuchých amfor s mísami s oblým dnem. Výjimečné je zastoupení ostatní keramiky jako bubňů, hrnců či koflíků (*Dobeš 2008b, 119*).

Dokladem pohřební aktivity kultury kulovitých amfor je nález objektu žlabovitého charakteru s ostatky nejméně dvou jedinců v Pečkách (lok. 128, mapa 11) na okrese Kolín (*Hložek 2009, 179*). Jiné doklady pohřbů na vymezeném území nejsou. Pečky leží v nadmořské výšce 195 m. Půdním typem

je černozem a černice, podloží písek, štěrk a nivní sediment. Nachází se na rovině, 267 m JV směrem od řeky Výrovky.

Mladší eneolit

5.2.8 Kultura se šňůrovou keramikou

Zkoumání kultury se šňůrovou keramikou je založeno především na základě hrobů a hrobové výbavy. Kultura je rozšířena především v severozápadních a středních Čechách, kde se kumulují v oblasti pražsko-slánské a na Kolínsku, Kolín, lok. 66, mapa 14 (*Buchvaldek 1978, 286*). Správné chronologické zařazení této kultury určili v 19. století němečtí archeologové, a to na základě nálezů ze středoněmeckých mohyl (*Buchvaldek 1978, 285*). Hřbitovy s menšími odstupy pokrývaly celou délku teras potoků a řek. Vysoký počet nalezišť s jedním či dvěma hroby je dán různou dobou zakládání pohřebišť. Výskyt těchto jednotlivců tvoří asi 90 %. Hrobové jámy byly hloubeny několik decimetrů do sprašového a písčného podloží, občas i do podloží skalnatého, jak je známo z lokality Kouřim. Celková hloubka pod úrovní dnešního terénu je maximálně do jednoho metru. Pohřební ritus byl kostrový, ve skrčené poloze, pokrčení bylo mírné, ne extrémní s koleny u brady. Muži leželi na pravém boku s trupem pootočeným na záda a hlavou na západ (Klučov, o. Kolín, lok. 56, mapa 14). Ženy ležely na levém boku s hlavou na východ. Obličej obou pohlaví směřoval k jihu. U dětí nebylo toto rozlišování úplně potvrzeno (*Buchvaldek 1978, 288*). Charakteristické je uložení rukou, rozdělené do čtyř skupin označovaných jako poloha A – D. M. Buchvaldek zmiňuje ještě typ E a K (*Buchvaldek 1986, 94*).

Mrtví byli ukládáni pod mohyly, jak naznačuje jejich rozestup na pohřebišťích, který je asi 10-15 m. Pokud byly hroby blízko u sebe, byly nejspíše kryty jedním náspem. Náspy se nedochovaly kvůli intenzivní zemědělské činnosti v těchto nezalesněných oblastech. Doklady mohyl zde chybí i z jiných období, jako je doba bronzová či železná (*Neustupný 2008b, 131*). Tvar hrobových jam je

obdélný, oválný nebo kosodélníkový. Dna hrobů jsou dlouhá okolo 170 cm u dospělých jedinců a 115 cm u dětí (*Buchvaldek 1978, 288*). Z Čech jsou známy kamenné hrobové konstrukce. Nacházejí se kamenné skříňky, kamenné závaly, obvodové řady kamenů, překrytí pohřbu – hrobu deskami a jiné. Velmi časté jsou též dřevěné komorové konstrukce, ze kterých se zachovaly pouze stopy dřev, nebo kúlové jamky v rozích jam. Dalšími důkazy přítomnosti dřevěných hrobových konstrukcí jsou nálezy větších či menších plošek jílu v hrobové jámě, dokazující výmaz skulin mezi stropními trámy komory (*Buchvaldek 1986, 92, 93*).

Milodary byly ukládány následovně: amfora za zády nebo u nohou, pohár u hlavy, ostatní keramika je uložena za zády, menší tvary blíže u hlavy. Misky a džbánovité tvary bývají před trupem (*Buchvaldek 1986, 94*).

Doklad samostatně nalezeného hrobu ve středním Polabí je například Dubečno, o. Nymburk (lok. 35, mapa 13), s milodarem v podobě fasetovaného sekeromlatu a Kolín (lok. 64, mapa 14) s milodary: kamenný sekeromlat, kamenný nůž a štípaná industrie (*Sedláček 2001, 62; Tvrđík 2005, 105*).

Lokality leží 210–232 m n. m. Půdním typem je černozem, podloží sprašové. Terén je rovinný či mírně sklonitý. Vzdálenost od vodních toků je různá. Nejméně vzdáleno je Dubečno (28 m J od Smíchovského potoka) a nejvíce vzdálen je Kolín, 939 m od řeky Labe.

5.2.9 Kultura se zvoncovitými poháry

Kultura je známá zejména nálezy z prozkoumaných hrobů a pohřebišť. Nejvíce se koncentruje ve středním Polabí, na Kolínsku a Poděbradsku. Dále pak v pražsko-slánské oblasti a v severozápadních Čechách. Pohřebišťe jsou spíše menšího rozsahu o počtu nepřevyšujícím 20 hrobů. Příkladem může být pohřebišťe z Kolína, kde bylo nalezeno 20 hrobů (lok. 65, 66, mapa 14). Typický pro kulturu zvoncovitých pohárů je kostrový ritus, pozice těla se lišila podle

pohlaví. Ženy leží na pravém boku s hlavou k jihu a muži obráceně na levém boku s hlavou k severu. Tato tradice se zřejmě dodržovala i u dětí. Těla se ukládala v mírně skrčené poloze s rukama na hrudi, před obličejem, nebo nepravidelně uloženými. Hroby na pohřebištích jsou uspořádány nepravidelně. Kostrové hrobové jámy mají obdélníkovitý, téměř čtvercový tvar se zaoblenými rohy. Výjimkou nejsou ani jámy oválné. Hrobové stěny byly vyzděny či obkládány kameny. Časté je obložení a přikrytí dřevem, které vytvořilo dutou hrobku. Protože se hroby nepřekrývají, předpokládá se, že na vrchu byly označovány mohylou (*Moucha 1978, 302*).

Kostrové hroby byly nalezeny na lokalitách Krchleby u Čáslavi, o. Kutná Hora (lok. 76, mapa 15) s kostěným náhrdelníkem a keramickou nádobou (*Šumberová 2005, 112*), Pečky, o. Kolín (lok. 128, mapa 14), Tuchoraz, o. Kolín (lok. 178, mapa 14). Z hlediska antropologie lze sledovat rozšíření kultury mimo naše země také ve středním Německu, kde dochází ke kulturnímu míšení s kulturou se šňůrovou keramikou (*Moucha 1978, 309*).

Žárové pohřby se v Čechách objevují jen málo (*Moucha 1978, 302*). Příkladem žárového pohřbu na vymezeném území je hrob pocházející z Poděbrad. V roce 1994 bylo nalezeno pět nádob, které ležely u sebe spolu se zbytky žárového pohřbu. Soubor nádob tvořily dvě mísy, hrnec, bohatě zdobený zvoncovitý pohár a část okraje amfory, zdobené otiskem šňůry. Tento nález nejspíše dokazuje kontakty se skupinou kultury se šňůrovou keramikou. Popsaný nález může tedy patřit do prvotní fáze, do období jejich případných styků (*Motyková 2013, 164*).

Další žárové pohřby byly objeveny na lokalitách Hořany, o. Nymburk (lok. 42, mapa 13) a Choťánky, o. Nymburk (lok. 49, mapa 13).

Lokality leží 175–229 m. n. m s výjimkou obce Tuchoraz ležící 275 m n. m. Nejčastějším půdním typem je černozem, podloží spraš či písek se štěrkem. Ternén je rovinatý a vzdálenost od vodního toku je různá. Nejméně vzdálena je

situace v Kolíně (84 m S od Labe) a nejvíce vzdáleny od vody jsou Choťánky (přes 1 km vzdáleny od Sánského kanálu).

5.2.10 Rozbor pohřebních aktivit v eneolitu (pohřbívání, vybavení hrobu, popis nálezů, náboženské představy a rituály)

Pohřební rítus v období eneolitu je zejména kostrový. Nejvíce rozšířené jsou mohylové hroby pokryté kamenným náspem, překrývající příkopové ohrazení obdélníkového tvaru. Mrtvý byl ukládán buď uprostřed, nebo na straně mohyly ve skrčené poloze na pravém, nebo levém boku (Zápotocký 2008, 72). Pohřbívání pod mohylou je spojováno především s kulturou nálevkovitých pohárů. Byli v nich ukládáni především muži nebo příslušníci vyšší vrstvy. Náspy mají tvar kruhový, obdélný či trapezovitý, přičemž poslední dva typy připomínají typ dlouhých domů (Zápotocký 2008, 72). V dnešní době jsou mohyly jen těžko rozpoznatelné, protože vlivem okolního prostředí a zejména hospodářské činnosti došlo k jejich srovnání se současným terénem.

K pohřebním zvyklostem patří též pohřby na sídlištích. Jsou nalézány samostatné kosti pohozené v zásobnicích, stavebních jamách, nebo pohozené v kulturních vrstvách poblíž domů, a to i celé kostry s přidanými předměty (nástroje, závěsky), nebo bez předmětů (Motyková 2013, 77).

V pozdní době kamenné je rozšířen fenomén takzvaných dlouhých mohylových staveb ze dřeva a hliněných náspů, určených pro příslušníky určité komunity. Původně byly stavěny pro jednoho mrtvého a představují jakési napodobeniny domů. Rozšířeny jsou ve střední a západní Evropě (Motyková 2013, 86). „Na území dnešního Německa jsou někdy označovány jako „postele obrů“, protože jsou vymezeny obvodovými žlaby po dřevěné konstrukci a v širším konci mohou mít zvláštní oddělenou část, jakousi předsíň, v některých případech s hrobem nebo stopami po ohni (Motyková 2013, 86).“ Délka těchto staveb může přesahovat i několik desítek metrů a obvod může být vymezen i řadami kamenů (Motyková 2013, 86).

U nejstarších zemědělských civilizací byla velmi silná víra v posmrtný život. Z rituálů se prakticovalo svazování mrtvých do kozelce. Pohřbívání ve skrčené poloze a svazování zjevně souviselo se strachem z návratu mrtvého nebo s představou znovuzrození. Představu znovuzrození můžeme ukázat na pohřbu nemluvněte nalezeného na výšinném sídlišti kultury řivnáčské v Nymburce. Nemluvně bylo ostře svázáno ve skrčené poloze v orientaci východ – západ, na pravém boku s hlavou k západu. Celá poloha připomínala polohu člověka před narozením v břiše matky (*Motyková 2013, 160*).

K významným pohřbům pod stavbami patří nález hrobů z Třebestovic (lok. 176, mapa 4, obr. 7), které budí pozornost především svou hrobovou výbavou (*Čtverák, Rulf 1989*). Jedná se především o měděné šperky, které jistě znamenaly výraz určité společenské prestiže a prezentace. V hrobě č. 7 ležel muž drobnější tělesné stavby, uložený na pravém boku ve skrčené poloze s hlavou k JJV. Před obličejem leželo škrabadlo, v prostorách pasu broušená kamenná sekerka a při JV rohu hrobové jámy čepel a šipka. Mrtvý měl na krku zavěšen měděný náhrdelník, složený z 21 měděných korálků, jedné svorky a pěti plechových závěsků se zavnutým jedním koncem. Některé měděné korálky měly mušlovité kroužky a celek byl navlečen na konopné šňůrce (*Čtverák, Rulf 1989, 11, Obr. 5, 6*). Hrob č. 8 patřil šesti až osmiletému dítěti, které leželo, stejně jako jedinec z hrobu č. 7, ve skrčené poloze na pravém boku a hlavou k JJV. Na krku mělo dva měděné závěsky a dvě řady 22 měděných korálků, v oblasti hrudi měděný závěsek a dvě řady měděných korálů, u paže měděnou svorku s mušlovitými prvky a pod kolenem levé nohy bylo objeveno dalších devět měděných korálů (*Čtverák, Rulf 1989, 11, Obr. 7*). Celý tento hrob byl uložen v prostoru základového žlabu stavby, nejspíše v místě vchodu, a proto může být interpretován jako základová obětina. Podobně můžeme označit i hrob č. 3, který byl také nalezen v základech zmíněného domu. Jedná se o ještě menší dítě, které bylo vybaveno kamennou broušenou sekerou u pasu, pazourkovou čepelkou v oblasti paže a ozdobeno bylo třemi měděnými korálky na krku (*Čtverák, Rulf*

1989, 7, Obr. 4). Poslední hrob vybavený měděnými ozdobami (hrob č. 4) také ležel nedaleko stavby. V hrobě byla uložena žena s výbavou 6 měděných korálků a dvěma pazourkovými čepelkami (*Čtverák, Rulf 1989, 7, Obr. 4*). Bez výbavy byl hrob č. 6 (*Čtverák, Rulf 1989, 7, Obr. 3*), vzdáleném od domu 20 m a hrob č. 2 (*Čtverák, Rulf 1989, 7, Obr. 3*), který sledoval linii velkého domu (*Čtverák, Rulf 1989 7-12; Motyková 2013, 8-85*).

Mezi kultovní předměty patří nález miniaturních sekeromlatů náležících kultuře nálevkovitých pohárů, zhotovených z kamene, kosti nebo pálené hlíny. Tyto miniatury mají v rozvíjející se rolnicko-dobytkářské společnosti symbolický význam. Zbraň a sekera je atributem božstva počasí, hromu, blesku a deště. Několik exemplářů bylo nalezeno na Cimburku u Kutné hory (*Pleslová, Chochol, Zápotocký 1978, 244*). Do skupiny miniatur patří i malé nádoby veliké 2,5–5 cm ve tvaru hmoždířů, mís se zataženým okrajem, koflíků a rendlíků, nalezené na lokalitě Denemark u Kutné Hory. Nádobky jsou interpretovány jako dětské hračky, ale není vyloučená ani funkce neprofánní, například jako součást domácích oltářů známých z eneolitických kultur východní Evropy (*Zápotocký, Zápotocká 2008, 189*).

Nálezy čerpáků, objevující se převážně v depotech, nabízejí představu o náboženských rituálech a ceremoniální konzumaci alkoholu v eneolitu. V Čechách se jedná o čerpáky kultury badenské (*Novák, Foster 2010, 43*). Ceremoniální pití alkoholu je předpokládáno v rozvinutých zemědělských komunitách, kde vzniká přebytek v produkci obilí. V tomto období se alkohol dlouhodobě neskladoval a byl určen k rychlé konzumaci při společenských událostech nebo se jimi komunity obdarovávaly. Směna obilí ve formě alkoholu měla podstatně vyšší hodnotu než obilí prosté. Uvažuje se, že konzumace alkoholických nápojů a používání speciálních picích nádob byla spíše mužskou záležitostí, a nádoby se tak stávají sociálním symbolem patriarchátu. Společné pití alkoholu se stává důležitým modelem pro společnosti v eneolitu. Do skupiny picích nádob jsou zařazeny zejména džbány a poháry (*Novák, Foster 2010, 44*).

Nalézání loveckých zbraní z hrobů naznačuje určitý druh pohřebního ceremoniálu. Luk a šípy byly v kulturách v pozdní době kamenné přidávány do hrobů jednotlivců z vyšší společnosti. Luk, prak a oštěp představují nejstarší lovecké zbraně. Luk se stal symbolem rychlosti nebo náhlé smrti. Znárodnuje pohyb, který přesahuje možnosti člověka (*Motyková 2013, 124*).

V řivnáčské kultuře jsou často nalézány keramické plastiky spojované s náboženským životem a s ním související rituální praktiky. Variabilita řivnáčských plastik je značná, což souhlasí s obecně přijímanou tezí existence eneolitického pantheonu. Plastiky představují podobu božstev a tzv. „Velké matky“. Hlavy byly většinou modelovány do podoby rohovitých symbolů. Nálezová prostředí vedou k představě, že výskyt plastik je spojován s otevřenými areály, samotami a výšinnými sídlišti, která plnila mimo jiné i funkci kultovní. Figurky ze zkoumané oblasti známe z Hradenína, Denemarku a Klučova (*Zápotocký, Kudrnáč 2008, 76, 77; Pleiner, Neustupný 1978, 278*). Plochá figurka z Klučova, nalezená v polozemnici, má tvar bezhlavé postavy s krátkými pahýly místo paží a s rozkročenýma nohama. Je klasifikována jako typ 7 a je jediná svého druhu. Datace do kultury řivnáčské je velice pravděpodobná, ale možností je i její přiřazení ke kultuře kulovitých amfor, protože mezi nálezy z chaty C se vyskytovala i keramika této kultury. Řivnáčské „bezhlavé“, sloupkovité a „rohaté“ idoly vycházejí z badenské plastiky idolů s „výměnnou hlavou“ a jsou modifikovány do svérázných forem. Známe celkem 29 plastik ze 14 řivnáčských lokalit, osm lokalit je z pražsko-slánské oblasti, jedna v Pojizeří a pět z východní části středních Čech. Třináct těchto terakot (obr. 9) bylo objeveno na Denemarku (*Zápotocký, Kudrnáč 2008, 76*). První je soška s tělem oválného profilu se dvěma výčnělky, které naznačují ruce. Na místě hlavy je patrné její odlomení a spodní část těla je rozšířena do tvaru sukňe. Druhou je soška s tělem plošně válcovitým, miskovitým útvarem místo hlavy se slabě zvýšeným okrajem. Na místě paží jsou dva kuželovité výčnělky. Další soška je stejného typu jako soška druhá, ale je drobnější s lehce prohnutým tělem, nízkým pahýlem místo

jedné paže a odlomením paže druhé. Čtvrtá je figurka se sloupkovým tělem, oválného profilu s lehce zúženým pasem. Vrchní část se rozšiřuje do dvou růžků, sedlo mezi růžky je bez jamkové prohlubně. Z páté plastiky se zachovala vrchní část typu shodného se čtvrtou plastikou, stejného typu je i vrchní část plastiky šesté, která je navíc na povrchu korodovaná. Sedmý válečkovitý idol se zaoblenými konci má v horních partiích naznačený obličej: seštipnutý nos, vpichy udělané oči, jamka na místě úst. Na hrudi jsou naznačeny složené ruce a ve spodní partii vpichem naznačená vagina. Figurky osm až třináct jsou miskovité nástavce s okrajem vytaženým po stranách do vyšších rohů, nebo nízkých laloků s vertikálním nasadním otvorem. Výjimkou je fragment č. 10, který je provrtaný horizontálně. Nasadní otvory jsou úzké (2–5 mm), nebo široké (průměr 15 mm). Horizontální otvor figurky deset měří 8 mm. Sošky z Dánska jsou malé, maximální velikost se pohybuje okolo 2-6 cm. Kromě plastiky č. 4 a 7 nesly všechny stopy poškození (*Zápotocký, Zápotocká 2008, 191*).

Řivnáčské a jevišovické plastiky jsou interpretovány jako ztvárnění bytostí se symbolikou měsíce („měsícovité idoly“, „plastiky s měsíčkovitou hlavou“) nebo zvířecích rohů („rohaté idoly“, „figurky s hlavou naznačenou dvěma růžky“, „lidské figurky, které namísto lidské hlavy mají rohy“). Podle J. Neustupného jsou plastiky pozdní obměnou „podunajského“ božstva plodnosti, spojující lidský motiv se zvířecí a měsíční symbolikou. Zřejmá je i souvislost mezi „rohatými“ plastikami a řivnáčskými džbány typu „ansa cornuta“, připomínající zvířecí, býčí rohy (*Zápotocký, Zápotocká 2008, 191, 192*).

6. Závěr

Osídlení v období eneolitu se ve vyčleněné oblasti českého středního Polabí od předchozího neolitu změnilo. Co do počtu je osídlených lokalit méně a areály se zmenšily. To bylo způsobeno pravděpodobně změnou klimatu, snížením teploty a tím i zhoršením přírodních podmínek vhodných pro zemědělství.

Významný v eneolitu byl obchod, který souvisí s kulturními kontakty. Ty probíhaly prostřednictvím cestování po Labi již od období neolitu. Kontakty jsou ve středním Polabí dokládány četnými nálezy na lokalitách jako Kutná Hora-Denemark, Kutná Hora-Cimburk a Třebestovice. Díky cestám probíhala na území středního Polabí akulturace zejména kultur badenské a řivnáčské, které nahradily kulturu nálevkovitých pohárů. Tento proces je možné pozorovat na řadě území, například na lokalitách Kutná Hora-Cimburk, Kutná Hora-Denemark (lok. 95), Libenice, okr. Kolín (lok. 97), Hlaváčova Lhota, okr. Kolín (lok. 37).

Z lokalit prozkoumaných na okrese Nymburk vyplývá, že sídliště byla zakládána primárně na místech s černozeměmi a regozeměmi (tab. 1). Jako druhý nejčastější typ půdy byla na lokalitách černice (graf č. 4). Protože celá oblast Nymburka je převážně rovinná, tak i sídliště byla zakládána zejména v rovinách či v mírně sklonitém terénu v průměrné nadmořské výšce 207 m (graf č. 7). Podloží na lokalitách převážně tvoří různé typy jílovců a spraš. Blízkost vodních toků se pohybuje od 28 m po vzdálenost 1 km. Pouze v jednom případě byla zjištěna vzdálenost 1,7 km, a to na lokalitě Lysá nad Labem. Podotýkám, že v této nížinné oblasti byla vždy vysoká úroveň spodní vody a zřejmě také množství pramenů. Zcela oprávněně proto můžeme předpokládat budování studní. Z grafu č. 1 o vzdálenosti lokalit od vodních toků vyplývá, že nejčastější vzdálenost se pohybovala od 100 do 200 metrů. Jak je vidět na mapě číslo 1, na lokalitách bylo nejvíce nalezišť s kulturně neurčenými nálezy celého období

eneolitu. Jednalo se převážně o blíže neidentifikovatelné keramické střepy⁵ a kamennou industrii. Nymbursko bylo nejvíce osídleno v období středního eneolitu, a to kulturou řivnáčskou (mapa č. 4), která byla zastoupena především v západní a jihozápadní části okresu u řeky Labe, Kounického potoka a Litolské svodnice. Pohřebiště byla zakládána na místech s černozeměmi v nadmořské výšce 175–229 m (tab. 1). Nejfrekventovanějším podložím je písek, štěrk, sklonitost terénu 0–7° a vzdálenost od současného vodního toku je různá. Nejbližší byl zaznamenán hrob kultury se šňůrovou keramikou na lokalitě Dubečno (lok. 35), vzdálený 28 m od Smíchovského potoka, a nejdále žárový hrob kultury se zvoncovitými poháry z Choťánek (lok. 49), vzdálený 1,1 km od Sánského kanálu.

Na Kolínsku byla sídliště zakládána s nadpoloviční většinou na černozemích (graf č. 5), dále pak na černozemích kombinovaných s hnědozeměmi. Podloží je převážně sprašové, často kombinované s písiky, nivním a smíšeným sedimentem (graf č. 8) v průměrné výšce 237 m n. m. Terén na lokalitách je rovinatý se sklonitostí převážně 0–7°. Větší sklonitost 7–17° byla zaznamenána na 19% lokalit (graf č. 11), a to například v Bylanech (lok. 5, 12), Cerhencích (lok. 13, 14), Hlaváčově Lhotě (lok. 36), Kouřimi (lok. 73, 74), Kšelech (lok. 80), Pašince (lok. 126) a dalších uvedených v tabulce č. 2. Jednalo se o lokality nejvíce s doklady kultury nálevkovitých pohárů a kultury řivnáčské. Kolínské lokality byly nejčastěji vzdáleny do 300 m od vodního toku (graf č. 2).

Na Kolínsku a na Nymbursku byly vždy vhodné předpoklady k zakládání většího počtu sídelních areálů včetně k nim příslušných pohřebišť. Ovlivňovala to jednak přítomnost velmi úrodných půd, potřebných k dosažení úspěšných sklizní, a jednak předpokládaná existence hustší sítě eneolitických stezek, které

---

⁵ Dokonce odborníkům činí obtížně správně kulturně zařadit střepový materiál eneolitických kultur, jak na to upozorňoval E. Neustupný (2008).

umožňovaly místním eneolitickým komunitám rozvoj směny zemědělských přebytků za luxusnější nebo nedostatkové zboží.

Oblast okresu Kutná Hora se vyznačuje vyšší nadmořskou výškou a to průměrně 253 m n. m. Území přináleží do Čáslavské kotliny východní části středních Čech s odlišnou geomorfologií ve srovnání s nížinným rázem oblasti dnešních okresů Kolín a Nymburk v povodí Labe a jeho přítoků. Na rozdíl od předchozích dvou okresů je více lokalit zakládáno převážně na hnědozemích⁶, druhým nejčastějším typem je černozem (graf č. 6). Podloží je sprašové a ve velkém procentu jsou zastoupeny nivní půdy (graf č. 9). Sídliště leží na rovinách a v mírném sklonu (graf č. 12), pohřební aktivita byla zaznamenána na rovinách (tab. 3). Vyšší stupeň členitosti terénu podmínil poněkud vyšší stupeň svažitosti. Největší podíl lokalit se nalézá ve vzdálenosti do 300 m od vodního toku (graf č. 3), obdobně jako na území dnešního sousedního okresu Kolín.

Odlišnosti od zbývajících dvou sledovaných okresů Kolín a Nymburk spočívají v geomorfologické a geologické stavbě území okresu Kutná Hora. Zdejší výšinné polohy chráněné samotnými příhodnými podmínkami hlubokých údolí vodotečí, jako například eneolitická hradiště Kutná Hora-Cimburk a Kutná Hora-Denemark (nad údolím Vrchlice), nebo výšina Hrádku v Čáslavi (návrší nad soutokem Medenice s Klejnárkou), skýtaly předpoklady k vybudování a opevnění eneolitických hradišť.

Závěrem lze uvést, že vyšší stupeň rozvoje společnosti v eneolitu se odrazil nejen na rozsáhlejším spektru vlastních archeologických nálezů (rozšíření o nálezy z kovů), ale i lokalit ovlivněných nárůstem počtu kultur v eneolitu (oproti neolitu).

---

⁶ Je to jev, který se přímo odvíjí od geomorfologie a ostatních přírodních činitelů.

7. Katalog výzkumů a nálezů

Předložený katalog je zpracován podle osobních výpisků z literatury, nebyl převzat.

1. Běruničky, o. Nymburk

- Okraj silnice na ppč. 48/3 na k. ú. Běruničky, pole ppč. 161/42
- Nález: eneolit, 2 zlomky BI, ker. zlomky
- Orientační zjištění, povrchový sběr
- PIAN: 23/L/1 ZM10 13-23-01; koor.: 54:71 58:86.
- 213 m n. m.
- Půdní typ: černozem
- Podloží: smíšený sediment
- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 107 m S Štítarský p., 47 m J Štítarský p.
- Rok výzkumu: 2001
- Vedoucí výzkumu: Sedláček Z. (M Poděbrady)
- Uloženo: M Poděbrady, p.č. 31/2001
- Literatura: ZZA 2868/02, NZ 2871/02; Sedláček 2001, 15.

2. Břežany II., o. Kolín

- J od nových řadových domů čp. 182, 189
- Nález: eneolit, zlomky keramiky
- Registrace narušené lokality
- PIAN: 50/B/2 ZM10 13-13-18; koor.: 98:86.
- 242 m n. m.
- Půdní typ: černozem
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 145 m JZ Týnický p.
- Rok výzkumu: 1985
- Vedoucí výzkumu: Vávra M. (ARÚ Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV
- Literatura: ARÚ Praha HLAS 997/88; Vávra 1985, 23.

3. Břežany II, o. Kolín

- S od obce, nad pravým břehem Týnického p.
- Nález: sídliště, střední eneolit, zlomek – keramika, eneolit, kámen-
bn
- Povrchový sběr
- PIAN: 918/P/2 ZM10 13-13-18; koor.: 91:222 101:220 112:201
105:196.
- 246 m n. m., 243 m n. m., 246 m n. m., 245 m n. m.
- Půdní typ: černozem
- Podloží: písčito-hlinitý až hlinito-písčitý sediment, (112:201) spraš
a sprašová hlína
- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 294 m Z Týnický p., 243 m JZ
Týnický p., 246 m JZ Týnický p., 182 m JZ Týnický p.
- Rok výzkumu: 2005
- Vedoucí výzkumu: Klásek P., Vencel S. (ARÚ Praha), Venclová N.
(ARÚ Praha)
- Uloženo: ARÚ Praha
- Literatura: čj. 559/2007; Klásek, Vencel, Venclová 2006, 21.

4. Bylany, obec Miskovice, o. Kutná Hora

- Nález: V rámci prospekce provedeny sondy. Konstatováno osídlení
ze staršího eneolitu v blízkosti pozdněneolitického osídlení,
zachyceného v roce 1967. Nejstarší eneolitické osídlení, zjištěno na
katastru Kutná Hora průzkumem v roce 1964. 100 m od rozcestí „U
sv. Vojtěcha“, zachyceno 19 neolitických objektů.
- Objekt: zásobní jáma KNP
- PIAN : 90733/O/4 ZM10 13-32-19; koor.: 305:287.
- 296 m n. m.
- Půdní typ: hnědozem, fluvizem
- Podloží: nivní sediment
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 261 m V Bylanka
- Rok výzkumu: 1973
- Vedoucí výzkumu: Pavlů I. (ARÚ Praha)
- Uloženo: Expedice Bylany
- Literatura: AÚ čj. 6047/73; Pavlů 1973: Bylany, 18–21.

5. Bylany, obec Chrášťany, o. Kolín – poloha „Okrouhlík“
- Nález: Eneolitické výšinné sídliště, zlomky keramiky s fragmenty broušených kamenných nástrojů.
  - Povrchový sběr
  - 90732/O/4 ZM10 13-13-24; koor.:356:203
  - 233 m n. m.
  - Půdní typ: černozem, kambizem, fluvizem, hnědozem, silné svažité půdy
  - Podloží: spraš a sprašová hlína; nivní sediment; smíšený sediment; písek, štěrk; pískovec, prachovec a slepenec, vložky vápenece, jílovce, rohovece, pelokarbonátu, uhelná slojka
  - Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°, střední sklon 7–12°, výrazný sklon 12–17°
  - Vzdálenost od vodního toku: 340 m V Bylanka
  - Rok výzkumu: 1974
  - Vedoucí výzkumu: Hrala J. (ARÚ Praha)
  - Uloženo: Regionální muzeum Kolín
  - Literatura: Pavlů 1974, 21–23.
6. Bylany-Nade vsí, obec Miskovice, o. Kutná Hora
- ppč. 257
  - Nález: sídliště raný eneolit, 19 objektů - největší interpretován jako hliník, 5 jako zásobní jámy – sila, ostatní neurčený význam. V objektech broušená a štípaná industrie, keramika, zuhelnatělá obilná zrna získaná proplavením vzorků z jam (unikátní soubor spjat s ranou KNP, ranou k. michelsberskou a pozdní lengyelskou)
  - Výzkum 1.7 – 30.7. 1976
  - PIAN: 90733/O/4 ZM10 13-32-19; koor.: 305:287.
  - Totožné s lokalitou 4.
  - Rok výzkumu: 1976
  - Vedoucí výzkumu: Pavlů I., Zápotocká M., Zápotocký M. (ARÚ Praha)
  - Uloženo: AÚ ČSAV expedice Bylany
  - Literatura: AÚ čj. 5600/76; Pavlů, Zápotocká, Zápotocký 1976, 17.
7. Bylany, obec Miskovice, o. Kutná Hora

- Pole ppč. 219
- Nález: keramika, pazourková šipka
- Povrchové sběry 19. 4. 1979
- PIAN: 90733/O/4 ZM10 13-32-19; koor.: 305:287.
- Totožné s lokalitou 4.
- Rok výzkumu: 1979
- Vedoucí výzkumu: Rulf J. (ARÚ Praha)
- Uloženo: Expedice Bylany
- Literatura: Rulf 1979, 15.

8. Bylany, obec Miskovice, o. Kutná Hora – předhradí Cimburk

- ppč. 297, poloha „Střelnice“
- Nález: výšinné sídliště, střepy ze středního eneolitu, jámy a kůlové jamky, velká polozemnice KNP s prvky nejstarší k. badenské – Boleráz
- Objekt: jáma (x), kůlová jamka (xx), chata zahl. (1)
- Plošný odkryv
- PIAN: X/B/1 ZM10 13-32-19; koor.: 399:193.
- 301 m n. m.
- Půdní typ: kambizem
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: střední sklon 7–12°
- Vzdálenost od vodního toku: 194 m JV Vrchlický p.
- Rok výzkumu: 1989
- Vedoucí výzkumu: Zápotocký M., Zápotocká M. (ARÚ Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV expedice Bylany
- Literatura: čj. 2870/89; Zápotocký, Zápotocká 1989, 23.

9. Bylany, obec Miskovice, o. Kutná Hora – poloha „Střelnice“, „Cimburk“

- Nález: eneolitické výšinné, zlomky keramiky, zvířecí kosti
- Objekt: příkop (2), brána (1), dřevěná konstrukce, jámy (3), pec (1), chata (1), žlab (x), kůlová jamka (xx)
- Plošný odkryv akropole a hradiště 1990
- PIAN: 122/P/1 ZM10 13-32-19; koor.: 403:200 405:197 394:187 392:189 393:193.
- 301 m n. m., 298 m n. m., 302 m n. m., 302 m n. m., 302 m n. m.
- Půdní typ: hnědozem

- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: střední sklon 7–12°
- Vzdálenost od vodního toku: 215 m JV Vrchlický p., 210 m JV Vrchlický p., 246 m J Vrchlický p., 244 m J Vrchlický p., 263 m J Vrchlický p.
- Rok výzkumu: 1990
- Vedoucí výzkumu: Zápotocký M., Šumberová R., Valentová J. (ARÚ Praha, M Kutná Hora)
- Uloženo: ARÚ Expedice Bylany
- Literatura: čj. 3011/90, 2352/90, 2600/90, 3680/90; Zápotocký, Šumberová 1990, 37–39.

10. Bylany, obec Miskovice, o. Kutná Hora

- ppč. 215
- Nález: výšinné opevněné sídliště, z KNP, keramické zlomky, zvířecí kosti, BI, ŠI, uhlíky; z k. badenské nalezena jáma, kůlová jamka, keramické zlomky, zvířecí kosti, BI, ŠI, uhlíky
- Objekt: jáma, jámka kůlová, příkop (2), brána
- Plošný odkryv
- PIAN: 122/P/1 ZM10 13-32-19; koor.: 403:200 405:197 394:187 392:189 393:193.
- Totožné s lokalitou 9.
- Rok výzkumu: 1989–1990
- Vedoucí výzkumu: Zápotocký M., Valentová, Šumberová, Zápotocká (ARÚ Praha, M Kolín)
- Uloženo: ARÚ Expedice Bylany
- Literatura: čj. 991/93; Zápotocký 1993, 18–19.

11. Bylany, obec Miskovice, o. Kutná Hora

- Nález: eneolitický příkop na akropoli
- Geofyzikální průzkum
- PIAN: 315/P/2 ZM10 13-32-19; koor.: 400:211 406:205 408:204 393:192 390:193 394:202 397:205.
- 308 m n. m., 305 m n. m., 303 m n. m., 301 m n. m., 300 m n. m., 301 m n. m., 306 m n. m.
- Půdní typ: kambizem
- Podloží: spraš a sprašová hlína

- Sklonitost: rovina 0–3°, střední sklon 7–12°,
- Vzdálenost od vodního toku: 323 m JV Vrchlický p., 239 m JV Vrchlický p., 222 m JV Vrchlický p., 235 m J Vrchlický p., 250 m J Vrchlický p., 290 m JV Vrchlický p., 291 m JV Vrchlický p.
- Rok výzkumu: 1997
- Vedoucí výzkumu: Křivánek R. (ARÚ Praha)
- Literatura: čj. 7140/97; Křivánek 1997: Bylany, 24.

12. Bylany, o. Kolín – temeno návrší Okrouhlík

- Nález: KNP, 3 nezdobené ker. zlomky, k. řivnáčská, asi 70 typických zdobených zlomků, 13 uch, 66 slámovaných zlomků stěn, asi 20 zlomků den
- Povrchový sběr
- PIAN: 720/O/3 ZM10 13-13-24; koor.: 380:110.
- 254 m n. m.
- Půdní typ: černozem, fluvizem, silné svažité půdy
- Podloží: spraš a sprašová hlína, pískovec, prachovec a slepenec, vložky vápence, jílovce, rohovce, pelokarbonátu, uhelná slojka, nivní sediment
- Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°, výrazný sklon 12–17°
- Vzdálenost od vodního toku: 46 m Z Bylanka
- Rok výzkumu: 1968
- Vedoucí výzkumu: Vencel S. (ARÚ Praha)
- Uloženo: neuvedeno
- Literatura: Zápotocký M. 2000: Cimburk; čj. 6827/03, 1434/68, 5025/68; Vencel 2002, 26.

13. Cerhenice, o. Kolín – trať „Beránek“ a „Za oborou“

- Pískovna JZD, ppč. 164
- Nález: střepy a mazanice KNP
- Objekt: jáma, akt. sídlištní
- Záchranný výzkum 1976 navazující na výzkum z roku 1973
- PIAN: X/O/3 ZM25 13-143; koor.: 240:80.
- 230 m n. m.
- Půdní typ: černozem, silné svažité půdy, regozem
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: rovina 0–3°, výrazný sklon 12–17°, mírný sklon 3–7°

- Vzdálenost od vodního toku: 3 km Z Výrovka
- Rok výzkumu: 1976
- Vedoucí výzkumu: Sedláček Z. (M Kolín, ARÚ Praha)
- Uloženo: RM Kolín
- Literatura: Hlášení AÚ čj. 4095, 4250, 4869, 5165, 5788, 6447/76, hlášení z 31. 1. 1977, zápisky z jednání JZD, ONV, MNV; Sedláček 1976, 17.

14. Cerhenice, o. Kolín

- Pískovna JZD, ppč. 164
- Nález: sídliště, střepy, zvířecí kosti, kameny, vše KNP (baalberská)
- Objekt: jáma
- Záchranný výzkum leden – březen 1977
- PIAN: X/O/3 ZM25 13-143; koor.: 244:82.
- 231 m n. m.
- Půdní typ: černozem, fluvizem, silné svažité půdy
- Podloží: spraš a sprašová hlína; slínovec vápnité jílovce místy písčité; písek, štěrk
- Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°, výrazný sklon 12–17°
- Vzdálenost od vodního toku: 3 km Z Výrovka
- Rok výzkumu: 1977
- Vedoucí výzkumu: Sedláček Z. (M Kolín, ARÚ Praha)
- Uloženo: RM Kolín
- Literatura: Hlášení z 31. 1. 1977 a 2. 6. 1977; Sedláček 1977, 17–18.

15. Cerhenice, o. Kolín

- Ppč. 338/1, 343/18
- Nález: KNP, zlomky keramiky, přeslen, zlomky zvířecích kostí, mazanice
- Objekt: jáma, akt. sídlištní
- Orientační zjištění
- PIAN: 132/L/1 ZM10 13-14-22; koor.: 184:329 197:324.
- 197 m n. m., 195 m n. m.
- Půdní typ: černice
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: rovina 0–3°

- Vzdálenost od vodního toku: 231 m V potok Káča, 90 m V potok Káča
- Rok výzkumu: 1995
- Vedoucí výzkumu: Vávra M., Šťastný D. (ÚAPPSČ Praha)
- Uloženo: ÚAPPSČ
- Literatura: čj. 3007/96, NZ 4946/96, NZ 354/95; Vávra 1995, 25.

16. Cerhenice, o. Kolín

- ppč. 343/3
- Nález: eneolit, ker. zlomky, zvířecí kosti
- Objekt: 4 jámy, hliník, akt. sídlištní
- Vertikální řez
- PIAN: 186/O/1 ZM10 13-14-22; koor.: 186:326.
- 197 m n. m
- Půdní typ: černice
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 201 m V potok Káča
- Rok výzkumu: 1997
- Vedoucí výzkumu: Šťastný D. (ÚAPPSČ Praha)
- Uloženo: ÚAPPSČ, Velim
- Literatura: Vrána M., Šťastný D. 1998: Výzkumy v Čechách 1996/97, 25; NZ 1946/99; Tomášek 1998, 26–27.

17. Cerhenice, o. Kolín

- ppč. 338/1, ppč. 343/15, cesta ppč. 338/18
- Nález: akt. sídlištní, KNP, kosti lidské, mazanice, ker. zlomky, skrývkou poškozená mělká jáma
- Plošný odkryv
- PIAN: 385/L/2 ZM10 13-14-22; koor.: 188:331 206:326.
- 196 m n. m, 194 m n. m
- Půdní typ: černice, černozem
- Podloží: spraš a sprašová hlína; písek, štěrk
- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 201 m V potok Káča, 17 m V potok Káča
- Rok výzkumu: 2009–2010

- Vedoucí výzkumu: Šťastný D., Vávra M. (ÚAPPSČ Praha)
- Uloženo: neuvedeno
- Literatura: čj. 3750/2011, 1543/2010 (expertní list).; Šťastný, Vávra 2010, 18–19.

18. Čáslav – poloha „Hrádek“, o. Kutná Hora

- Nález: akt. sídlištní, eneolitické výšinné sídliště, keramika KNP, řivnáčská vrstva
- Revisní výzkum
- PIAN: 90825/O/4 ZM10 13-41-21; koor.: 460:370.
- 257 m n. m.
- Půdní typ: hnědozem, černozem
- Podloží: navážka, halda, výsypka, odval
- Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 368 m Z Brslenka
- Rok výzkumu: 1963
- Vedoucí výzkumu: Smetánka Z., Moucha V. (ARÚ Praha)
- Uloženo: neuvedeno
- Literatura: Moucha V., Smetánka Z. Revisní výzkum na Čáslavském hrádku, AR XVI 1964, 646–654, 658; čj. 2860/63, 3074/63; Smetánka, Moucha 1963, 68–69.

19. Čáslav, o. Kutná Hora

- Nález: eneolit, keramika, mazanice
- Objekt: jáma, akt. sídlištní
- Plošný odkryv
- PIAN: 127/L/1 ZM10 13-41-16; koor.: 334:46 353:33.
- 241 m n. m., 245 m n. m.
- Půdní typ: černozem
- Podloží: dvojslídny svor
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 545 m V Brslenka, 354 m V Brslenka
- Rok výzkumu: 1993–1995
- Vedoucí výzkumu: Rulf J. (ARÚ Praha)
- Uloženo: neuvedeno
- Literatura: čj. 7448/94, 7201/94, 7449/94; Rulf 95: Čáslav, 22.

20. Čáslav, o. Kutná Hora – poloha „Kalabousek“

- Nález: KNP, rovinné sídliště, keramika, mazanice, zvířecí kosti
- Plošný odkryv
- Objekt: 3 jámy, akt. sídlištní
- PIAN: 141/L/1 ZM10 13-41-16; koor.: 254:205 268:203 307:213 330:214.
- 252 m n. m., 238 m n. m., 236 m n. m., 235 m n. m.
- Půdní typ: neuvedeno
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: neuvedeno
- Vzdálenost od vodního toku: 633 m J Klejnárka, 623 m J Klejnárka, 795 m JZ Klejnárka, 924 JZ Klejnárka
- Rok výzkumu: 1995
- Vedoucí výzkumu: Rulf J., Pavlů I., Jiráň L. (ARÚ Praha)
- Uloženo: neuvedeno
- Literatura: čj. 4727/95, 4745/95; Rulf 1995, 22.

21. Čáslav, o. Kutná Hora – „Na skále“

- Nález: eneolit, zlomky keramiky
- Objekt: kůlová jamka
- Plošný odkryv
- PIAN: 178/P/1 ZM10 13-41-22; koor.: 66:268 77:254 61:238 41:249.
- 259 m n. m., 261 m n. m., 263 m n. m., 265 m n. m.
- Půdní typ: hnědozem, černozem
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: rovina 0–3°; mírný sklon 3–7°; mírný sklon 3–7°, mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 566 m JZ Brslenka, 502 m JZ Brslenka, 283 m JZ Brslenka, 268 m JZ Brslenka
- Rok výzkumu: 1997
- Vedoucí výzkumu: Šumberová R. (ARÚ Praha)
- Uloženo: ARÚ Expedice Bylany
- Literatura: NZ 7110/97, 7191/97; Šumberová 1997, 30.

22. Čáslav, o. Kutná Hora

- Nález: rovinné sídliště, KZP, 66 sáčků keramiky, 68 sáčků mazanice, 22 sáčků kamene, zvířecí kosti 42 sáčků
- Objekt: hliník
- Plošný odkryv, sondáž
- PIAN: 228/L/2; ZM10 13-41-17; koor.: 004:128 023:112.
- 237 m n. m., 243 m n. m.
- Půdní typ: černozem
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°; rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 83 m SZ Brslenka, 338 m SZ Brslenka
- Rok výzkumu: 1999
- Vedoucí výzkumu: Pavlů I. (ARÚ Praha)
- Uloženo: ARÚ Expedice Bylany
- Literatura: čj.4649/99; Pavlů 1999, 26.

23. Čáslav, o. Kutná Hora

- Ppč. 361/3
- Nález: rovinné sídliště, k. řivnáčská, zlomky keramiky, mazanice, ŠI
- Objekt: zásobní jáma
- Orientační zjištění
- PIAN: 230/O/1; ZM10 13-41-22; koor.: 067:283.
- 256 m n. m.
- Půdní typ: hnědozem
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 710 m JZ Brslenka
- Rok výzkumu: 1998–1999
- Vedoucí výzkumu: Šumberová R. (ARÚ Praha)
- Uloženo: ARÚ Expedice Bylany
- Literatura: čj. 709/00; Šumberová 1999, 26.

24. Čáslav, o. Kutná Hora – poloha „Kalabousek“

- Nález: sídliště, eneolit, ker. zlomky, zvířecí kosti
- Objekt: jáma (2)
- Orientační zjištění, plošný odkryv

- PIAN: 141/L/1; ZM10 13-41-16; koor.: 254:585 268:583 307:593 330:594.
- 224 m n. m., 231 m n. m., 227 m n. m., 227 m n. m.
- Půdní typ: hnědozem; regozem
- Podloží: písek, štěrk; ortorula (268:583)
- Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 2,2 km V Klejnárka, 2,1 km V Klejnárka, 1,7 km V Klejnárka, 1, 5 km V Klejnárka
- Rok výzkumu: 1998–1999
- Vedoucí výzkumu: Šumberová R. (ARÚ Praha)
- Uloženo: ARÚ Expedice Bylany
- Literatura: čj. 136/00; Šumberová 1999, 26.

25. Čáslav, o. Kutná Hora – poloha „Kalabousek“

- Nález: rovinné sídliště, KNP, vrstva, ker. zlomky
- Objekt: jáma
- Síť vertikálních řezů
- 216/B/1 ZM10 13-41-16; koor.: 308:167
- 231 m n. m.
- Půdní typ: fluvizem
- Podloží: smíšený sediment
- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 428 m JZ Klejnárka
- Rok výzkumu: 1998
- Vedoucí výzkumu: Šumberová R. (ARÚ Praha)
- Uloženo: ARÚ Expedice Bylany
- Literatura: čj. 6589/99; Šumberová 2000, 26.

26. Čáslav, o. Kutná Hora – poloha „Na skále“

- Nález: sídliště KNP, jáma, sídliště k. řivnáčské, kůlová jamka
- Objekt: jáma, kůlová jamka
- Plošný odkryv
- PIAN: 178/P/1 ZM10 13-41-22; koor.: 66:268 77:254 61:238 41:249.
- Totožné s lokalitou 21.
- Rok výzkumu: 1999

- Vedoucí výzkumu: Šumberová R., Velímský F. (ARÚ Praha)
- Uloženo: ARÚ Expedice Bylany
- Literatura: NZ 4058/00; Šumberová 2000, 27.

27. Čáslav, o. Kutná Hora

- Nález: KZP, keramika, mazanice
- Objekt: hliník
- Vertikální řez
- PIAN: 228/L/2 ZM10 13-41-17; koor.: 4:128 23:112.
- 237 m n. m., 243 m n. m.
- Půdní typ: černozem
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°, rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 83 m SZ Brslenka, 338 m SZ Brslenka
- Rok výzkumu: 1999
- Vedoucí výzkumu: Pavlů I. (ARÚ Praha)
- Uloženo: neuvedeno
- Literatura: NZ 8437/00; Pavlů 2001, 32.

28. Čáslav, o. Kutná Hora

- Nález: rovinné sídliště KZP
- Objekt: jáma, kůlová jamka
- Plošný odkryv
- PIAN: 178/P/2 ZM10 13-41-22; koor.: 66:268 77:254 61:238 41:249.
- Totožné s lokalitou 22.
- Rok výzkumu: 2001
- Vedoucí výzkumu: Pavlů I., Květina P., Velímský F. (ARÚ Praha)
- Uloženo: neuvedeno
- Literatura: čj. 29/01, 8056/01, NZ 8120/02; Květina 2001: Čáslav, 33; Velímský 2002, 28.

29. Čáslav, o. Kutná Hora

- Nález: sídliště, k. řivnáčská, ker. zlomek, ŠI
- Objekt: zahloubená chata (2)

- Povrchová sběr, vertikální řez, plošný odkryv
- PIAN: 141/L/1 ZM10 13-41-16; koor.: 254:205 268:203 307:213 330:214.
- 242 m n. m., 238 m n. m., 236 m n. m., 235 m n. m
- Půdní typ: černozem
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 634 m J Klejnárka, 620 m J Klejnárka, 794 m JZ Klejnárka, 926 m JZ Klejnárka
- Rok výzkumu: 1997–1999
- Vedoucí výzkumu: Šumberová R. (ARÚ Praha)
- Uloženo: ARÚ Praha, pracoviště Kutná Hora
- Literatura: NZ 9036/2006; Šumberová 2006, 23.

30. Čáslav, o. Kutná Hora

- Nález: ojedinělý nález, KZP, nádoba – keramika
- Plošný odkryv
- PIAN: 321/P/1 ZM10 13-41-21; koor.: 379:333 403:320 413:335 388:347.
- 263 m n. m., 264 m n. m., 258 m n. m., 242 m n. m.
- Půdní typ: černozem
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 544 m SV Brslenka, 492 m SV Brslenka, 311 m SV Brslenka, 397 m SV Brslenka
- Rok výzkumu: 2007
- Vedoucí výzkumu: Šumberová R. (ARÚ Praha)
- Uloženo: ARÚ Praha, pracoviště Kutná Hora
- Literatura: čj. 11320/2007, Šumberová 2007, 32.

31. Černíky, o. Nymburk – poloha „U aleje“

- Nález: eneolit, zlomky keramiky, mazanice, zlomek kamenné sekerky, jeden odštěpek ŠI
- Povrchový průzkum
- PIAN: X/O/3 ZM25 13-134; koor.: 32:268
- 219 m n. m.

- Půdní typ: černozem, černice, silné svažité půdy
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 70 m V Kounický p.
- Rok výzkumu: 1983
- Vedoucí výzkumu: Vávra M. (ARÚ Praha)
- Uloženo: ARÚ Praha
- Literatura: ARÚ Praha HLAS 3846/83; Vávra 1983, 21.

32. Drobovice, obec Potěhy, o. Kutná Hora

- Nález: sídliště KNP, zbytek jámového objektu s keramikou KNP
- Objekt: jáma (1)
- Průzkum na okresu Kutná Hora
- PIAN: X/O/3 ZM10 13-41-22; koor.: 105:65.
- 270 m n. m.
- Půdní typ: černozem, hnědozem, fluvizem, kambizem
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°, střední sklon 12–17°
- 217 m JV Brslenka
- Rok výzkumu: 1976
- Vedoucí výzkumu: Pavlů I., Zápotocký M. (ARÚ Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV, expedice Bylany
- Literatura: čj. 5550/ 76; Pavlů, Zápotocký 1976, 34.

33. Dobřichov, o. Kolín

- Nález: výšinné sídliště, eneolit, žlab, zlomek sekery
- Vertikální řez
- PIAN: 134/L/1 ZM10 13-14-17; koor.: 0:17 26:8.
- 202 m n. m., 196 m n. m.
- Půdní typ: černozem
- Podloží: písek, štěrk
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 1 km SZ Výrovka, 1, 3 km SZ Výrovka
- Rok výzkumu: 1995
- Vedoucí výzkumu: Vávra M. (ÚAPPSČ Praha)
- Uloženo: ÚAPPSČ, 20/95

- Literatura: čj. 510/97, 6218/97; Vávra 1996, 40.

34. Dolany, obec Červené Pečky, o. Kolín

- Nález: KNP, testováno 20 objektů v rýhách V4, V5, V7 A V
- Záchranný výzkum
- PIAN: X/O/3 ZM25 13-322; koor.: 190:82.
- 323 m n. m.
- Půdní typ: černozem, hnědozem
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 952 m V Hořanský p.
- Rok výzkumu: 1983
- Vedoucí výzkumu: Rulf J., Valentová J. (ARÚ Praha, M Kutná Hora)
- Uloženo: AÚ ČSAV, expedice Bylany
- Literatura: NZ 4019/83 pro nálezy do konce dubna 1983; Rulf, Valentová 1982/83, 29.

35. Dubečno, o. Nymburk

- ppč. 1089
- Nález: KŠK, fasetovaný sekeromlat
- Objekt: hrob (? 1)
- Povrchový nález
- PIAN 66/O/3 ZM10 13-12-20; koor.: 357:134.
- 214 m n. m.
- Půdní typ: černozem
- Podloží: vápnité jílovce, slínovce, vápnité prachovce
- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 28 m J Smíchovský p.
- Rok výzkumu: 2000
- Vedoucí výzkumu: Rygl T. (Dubečno čp. 10)
- Uloženo: M Poděbrady
- Literatura: z čj. 4727/01; Sedláček 2001b,62.

36. Hlaváčova Lhota, obec Třebovle, o. Kolín

- Nález: k. řivnáčská, sídliště, zlomky keramiky, BI, ŠI
- Sběry

- PIAN: 31/P/2 ZM10 13-31-05; koor.: 260:28 295:28 295:0 260:0.
- 265 m n. m., 262 m n. m., 250 m n. m., 262 m n. m.
- Půdní typ: černozem
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°, výrazný sklon 12–17°
- Vzdálenost od vodního toku: 1,4 km V Výrovka, 1,4 km V Výrovka, 1,2 km V Výrovka, 1,5 km V Výrovka
- Rok výzkumu: 1980–1983
- Vedoucí výzkumu: Prkno J., Zápařka L. (Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV
- Literatura: Dvořák F.: Pravěk Kolínska a Kouřimska, 1936, 149; Prkno, Vávra, Zápařka 1984/85, 246.

37. Hlaváčova Lhota, obec Třebovle, o. Kolín

- Nález: kultura jordanovská, řivnáčská, zlomky keramiky, hroty kostěných šidel, BI, ŠI, mazanice
- Sběry
- PIAN: X/O/3 ZM25 13-312; koor.: 374:226.
- 277 m n. m.
- Půdní typ: hnědozem, černozem
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 1,9 km JV Výrovka
- Rok výzkumu: 1980–1984
- Vedoucí výzkumu: Prkno J., Vávra M., Zápařka L. (Kostelec n/ČL, Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV
- Literatura: Prkno, Vávra, Zápařka 1984/85, 246.

38. Hlaváčova Lhota, obec Třebovle, o. Kolín

- Nález: KNP, kultura řivnáčská, zlomky keramiky, hliněného cedníku, přeslen, BI, ŠI
- Nalezeno po hluboké orbě
- PIAN: X/O/3 ZM50 13-31; koor.: 433:300.
- 264 m n. m.
- Půdní typ: hnědozem, černozem

- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 1,7 km JV Výrovka
- Rok výzkumu: 1983
- Vedoucí výzkumu: Prkno J., Vávra M., Zápařka L. (Kostelec n/ČL, Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV
- Literatura: Prkno, Vávra, Zápařka 1984/85, 246.

39. Hlízov, obec Nové Dvory, o. Kutná Hora

- Nález: keramika KNP
- Sběr 9. 4. 1981
- PIAN: X/O/3 ZM10 13-32-10; koor.: 350:20.
- 204 m n. m.
- Půdní typ: černice, černožem, fluvizem
- Podloží: nivní sediment
- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 377 m JV Klejnárka
- Rok výzkumu: 1981
- Vedoucí výzkumu: Pavlů I., Valentová J., Rulf J. (ARÚ Praha)
- Uloženo: OM Kutná Hora
- Literatura: AÚ čj. 5163/81; Pavlů, Valentová, Rulf 1981, 31.

40. Hlízov, o. Kutná Hora

- Nález: sídliště, k. badenská, ker. zlomek
- Povrchový sběr
- PIAN: 425/P/2 ZM10 13-32-10; koor.: 346:28 357:29 353:23 346:22.
- 204 m n. m., 204 m n. m., 204 m n. m., 204 m n. m.
- Půdní typ: černice
- Podloží: nivní sediment
- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 358 m JV Klejnárka, 264 m JV Klejnárka, 333 m JV Klejnárka, 393 m JV Klejnárka
- Rok výzkumu: 2002–2003
- Vedoucí výzkumu: Moravec J. (M Čáslav)
- Uloženo: ARÚ Kutná Hora

- Literatura: čj. 1101/05; Moravec 2004, 60.

41. Hořany, o. Nymburk

- Nález: eneolitické zlomky keramiky
- Povrchový sběr
- PIAN X/O/3 ZM25 13-134; koor.: 330:264 330:268 330:274 312:266.
- 215 m n. m., 209 m n. m., 203 m n. m., 227 m n. m.
- Půdní typ: hnědozem, černozem, regozem, černice
- Podloží: spraš a sprašová hlína; nivní sediment; navážka, halda, výsypka, odval
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 624 m S Šembera, 475 m S Šembera, 335 m S Šembera, 362 m SZ Šembera
- Rok výzkumu: 1982
- Vedoucí výzkumu: Vávra M. (ARÚ Praha), Türke M., Klein J. (Poříčany)
- Uloženo: AÚ ČSAV
- Literatura: Vávra 1982, 38–39.

42. Hořany u Poříčan, o. Nymburk

- Nález: k. řivnáčská: sídliště, zl. keramiky, zv. kosti, kameny; KZP: pohřebiště, spálené kosti, zl. keramiky
- Objekt: k. řivnáčská: jáma (2), KZP: hrob žárový
- Záchranný výzkum
- PIAN: 978/O/2 ZM10 13-13-20; koor.: 104:251.
- 229 m n. m.
- Půdní typ: regozem, kambizem
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 845 m S Šembera
- Rok výzkumu: 2007
- Vedoucí výzkumu: Vávra M. (ÚAPPSČ Praha)
- Uloženo: neuvedeno
- Literatura: ZAA 5549/08; Vávra 2007, 74.

43. Hořany, obec Miskovice, o. Kutná Hora

- ppč. 209
- Nález: eneolit, BI
- Záchranný výzkum září–prosinec 1982
- PIAN: X/O/3 ZM25 13-322; koor.: 206:52.
- 276 m n. m.
- Půdní typ: hnědozem
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 184 m JV Hořanský p.
- Rok výzkumu: 1982
- Vedoucí výzkumu: Rulf J., Valentová J. (ARÚ Praha, M Kutná Hora)
- Uloženo: AÚ ČSAV expedice Bylany
- Literatura: čj. 4019/83; Rulf, Valentová 1982, 39.

44. Hořany, obec Miskovice, o. Kutná Hora

- Nález: rovinné sídliště, eneolit, ker. zlomky
- Objekt: jáma
- Plošný odkryv
- PIAN: 364/L/1 ZM10 13-32-14; koor.: 278:310 257:313 245:212 290:197.
- 280 m n. m., 284 m n. m., 327 m n. m., 320 m n. m.
- Půdní typ: hnědozem
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 81 m JV Hořanský p., 233 m JV Hořanský p., 334 m V Hořanský p., 148 m Z Hořanský p.
- Rok výzkumu: 1999
- Vedoucí výzkumu: Šumberová R. (ARÚ Praha)
- Uloženo: neuvedeno
- Literatura: čj. 711/00; Šumberová 1999b, 60.

45. Hradčany, o. Nymburk

- Nález: eneolit, sídliště, kermika zl., kamenná sekera
- Povrchový sběr
- PIAN: X/O/3 ZM25 13-142; koor.: 332:114.

- 269 m n. m.
- Půdní typ: rendziny, parendziny, silné svažité půdy, černozem
- Podloží: silicifikované vápnité jílovce a slínovce
- Sklonitost: rovina 0–3°, příkrý sklon, sráz 17–25°, střední sklon 7–12°
- Vzdálenost od vodního toku: 1 km JZ Milešovický p.
- Rok výzkumu: 1979
- Vedoucí výzkumu: Břicháček P. (ARÚ Praha)
- Uloženo: ARÚ Oškobrh, sine.
- Literatura: Břicháček 1980/81, 36.

46. Hradenín, obec Plaňany, o. Kolín

- ppč. 308/2
- Nález: sídliště s 16 objekty z toho obj. 6 – zahloubená chata k. řivnáčské 4x5 m orientace Z – V, keramika zl., zvířecí kosti
- Objekt: chata zahl.
- Záchranný výzkum AÚ s OM Kolín 12. 6–3. 7. 1978, záchranná akce 3. 10. 1978 a 24. 7. 1979
- PIAN: 181/P/1 ZM10 13-32-01; koor.: 406:195 424:189 411:176 405:178 404:174 399:175 400:181.
- 161 m n. m., 260 m n. m., 259 m n. m., 259 m n. m., 258 m n. m., 258 m n. m., 259 m n. m.
- Půdní typ: černozem
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 273 m S Blinka, 365 m SZ Blinka, 238 m JZ Blinka, 248 m JZ Blinka, 190 m J Blinka, 172 m J Blinka, 232 m JZ Blinka
- Rok výzkumu: 1978–1979
- Vedoucí výzkumu: Štefanová V. (ARÚ Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV
- Literatura: Štefanová 1978/79, 33–34.

47. Chleby, o. Nymburk – poloha „U Havranska“

- Nález: eneolitické ohrazení
- Geofyzikální průzkum
- PIAN: 227/B/2 ZM10 13-14-02; koor.: 443:340.

- 193 m n. m.
- Půdní typ: černoze, černice
- Podloží: slínovec s polohami či konkrecemi vápenců, rytmy či cykly slínovec-vápenec (jílovito vápnité prachovce-lužický vývoj)
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°, rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 400 m JV Mrlina, 531 m J soutok Mrliny a Velatického p.
- Rok výzkumu: 2000
- Vedoucí výzkumu: Křivánek R. (ARÚ Praha)
- Literatura: ZAA 2339/01; Křivánek 2000, 82.

48. Chotouchov, o. Kolín

- Nález: sídliště, eneolit, ker. zlomky
- Objekt: jáma (4)
- Vertikální řez
- PIAN: 329/L/1 ZM10 13-32-13; koor.: 17:184 19:181.
- 334 m n. m., 334 m n. m.
- Půdní typ: hnědozem
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 341 m SV Chotouchovský p., 174 m JV Chotouchovský p.
- Rok výzkumu: 1998
- Vedoucí výzkumu: Tvrdík R. (M Kolín)
- Uloženo: M Kolín
- Literatura: čj. 1163/99; Tvrdík 1998, 62–63.

49. Choťánky, o. Nymburk

- Původně S část ppč. 117
- Nález: pohřeb KZP, ker. zlomek, kosti lid. – zbytky z kremace, ojedinělý nález KZP ker. zlomek
- Objekt: hrob žárový (1)
- Plošný odkryv, povrchový sběr
- PIAN: 320/B/2 ZM10 13-14-13; koor.: 311:305.
- 191 m n. m.
- Půdní typ: fluvizem, černoze, regozem
- Podloží: písek, štěrk

- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 1, 1 km JV Sánský kanál, 2, 5 km JZ soutok Labe a Cidliny
- Rok výzkumu: 2003–2004
- Vedoucí výzkumu: Sedláček Z. (M Poděbrady)
- Uloženo: M Poděbrady
- Literatura: čj. 1468/2005; Sedláček Z.: „Sborník V. Vokolka“ (v tisku, 2006?), Pardubice; Sedláček 2004, 81.

50. Chrást, o. Nymburk

- Nález: poškozená malá plochá sekerka kamenná sekerka z černošedé suroviny se šedými skvrnami, tvar sekerky téměř trojúhelníkovitý
- Povrchový sběr
- PIAN: X/O/3 ZM25 13-134; koor.: 226:292.
- 239 m n. m.
- Půdní typ: regozem
- Podloží: písek, štěrk
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 1 km SZ Velenský p., 1,2 km JV Šembera
- Rok výzkumu: 1982
- Vedoucí výzkumu: Vávra M., Tůrke M. (ARÚ Praha, Poříčany)
- Uloženo: ARÚ Praha
- Literatura: Vávra 1982b, 49.

51. Chrást, o. Nymburk

- Nález: eneolit, kámen
- Nedokumentovaná akce
- PIAN: 39/B/3 ZM10 13-13-19; koor.: 313:274.
- 232 m n. m.
- Půdní typ: černozem, kambizem
- Podloží: spraš a sprašová hlína; písčité slínovce až jílovce spongilitické, místy silicifikované (opuky)
- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 784 m JV Šembera
- Rok výzkumu: neuvedeno

- Vedoucí výzkumu: Kurka P.
- Uloženo: ARÚ ČSAV Praha
- Literatura: HLAS 1155/88; Kudrnáč 1987, 81.

52. Chrást'any u Českého Brodu, o. Kolín

- ppč. 157 (PPK 65)
- Nález: sídliště, časný eneolit, jáma, žlab/příkop, kúlová jamka, keramika, mazanice, kost. Výplň žlabů byla místy spálená, uhlíky.
- Plošný odkryv
- PIAN: 1146/O/2 ZM10 13-13-25; koor.: 14:219.
- 256 m n. m.
- Půdní typ: černozem
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 895 m Z Bylanka
- Rok výzkumu: 2010
- Vedoucí výzkumu: Vávra M. (ÚAPPSČ Praha)
- Uloženo: neuvedeno
- Literatura: čj. 4024/2011, 3649/2010 (expertní list); Nájemníková 2010, 84.

53. Kanín, o. Nymburk

- Nález: eneolit, sekerka BI
- Plošný odkryv
- PIAN: 93090/O/4 ZM10 13-14-14; koor.: 78:85
- 191 m n. m.
- Půdní typ: černice, fluvizem, regozem
- Podloží: smíšený sediment
- Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 11 m JZ Cidlina
- Rok výzkumu: 1969
- Vedoucí výzkumu: Justová J., Hrdlička L. (ARÚ Praha)
- Uloženo: ARÚ Praha
- Literatura: ARÚ Praha HLAS 4169/69, 4727/69, 5277/69, 114/70; Justová, Hrdlička 1969, 47.

54. Klučov, o. Kolín

- ppč. 420,421, 515
- Nález: KNP, akt. sídlištní – pohřební, keramika, lids. kosti, kamenné drtidlo
- Objekt: jáma
- orientační zjištění
- PIAN: 93231/O/4 ZM10 13-13-19; koor.: 396:141.
- 220 m n. m.
- Půdní typ: černozem, regozem, fluvizem, kambizem
- Podloží: pískovec, prachovec a slepenec, vložky vápenece, jílovce, rohovece, pelokarbonátu, uhelná slojka
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°, střední sklon 7–12°, rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 316 m Z Šembera
- Rok výzkumu: 1969
- Vedoucí výzkumu: Kudrnáč J. (ARÚ Praha)
- Uloženo: ARÚ Praha.
- Literatura: Kudrnáč J.: Klučov, staroslovanské hradiště ve středních Čechách; ARÚ Praha NZ 6583/1959, HLAS 1856/1969, Kudrnáč 1969, 50.

55. Klučov, o. Kolín

- Nález: k. řivnáčská, sídliště, vrstva, kúlová jamka, ohniště, keramika, mazanice; KŠK, akt. sídlištní – pohřební, sídliště, keramika, kamenná sekerka
- Objekt: chata zahk. (2); hrob kostrový (3)
- sonda
- PIAN: 93231/O/4 ZM10 13-13-19; koor.: 396:141
- Totožné s lokalitou 54.
- Rok výzkumu: 1973
- Vedoucí výzkumu: Kudrnáč J. (ARÚ Praha)
- Uloženo: ARÚ Praha.
- Literatura: ARÚ Praha HLAS 1870/1971, NZ 4834/1971, HLAS 5352/1971, NZ 5420/1971, NZ 5675/1971, Kudrnáč 1973, 63.

56. Klučov, o. Kolín

- ppč. 426
- Nález: hrob KŠK, zbytek lidské kostry ve skrčené poloze s hlavou k Z

- Objekt: hrob
- Záchranná akce
- PIAN: 93231/O/4 ZM10 13-13-19; koor.: 396:141
- Totožné s lokalitou 54.
- Rok výzkumu: 1977
- Vedoucí výzkumu: Kudrnáč J. (ARÚ Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV
- Literatura: Kudrnáč 1977, 58.

57. Klučov, o. Kolín – poloha „Na Šutrách“

- Nález: eneolit, sekeromlat s čepcovitým týlem
- Povrchový průzkum, náhodný nález
- PIAN: X/O/3 ZM25 13-131; koor.: 220:184.
- Špatné souřadnice
- Rok výzkumu: 1985
- Vedoucí výzkumu: Skořepa K., Kudrnáč J. (ARÚ Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV
- Literatura: Kudrnáč 1985, 81.

58. Klučov, o. Kolín – poloha „Na nebesích“

- Nález: eneolit, sekeromlat
- Náhodný nález
- PIAN: X/O/3 ZM25 13-134; koor.: 234:0.
- Špatné souřadnice
- Rok výzkumu: 1985
- Vedoucí výzkumu: Kudrnáč J., Kurka P. (ARÚ Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV
- Literatura: Kudrnáč 1985, 81.

59. Klučov, o. Kolín

- Nález: eneolit, zásobní jáma, zlomky keramiky
- Objekt: jáma
- Orientační zjištění
- PIAN: 128/L/2 ZM10 13-13-19, 329:144 331:150
- 213 m n. m, 209 m n. m
- Půdní typ: černozem
- Podloží: smíšený sediment; spraš a sprašová hlína

- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 345 m V Šembera, 324 m V Šembera
- Rok výzkumu: 1991
- Vedoucí výzkumu: Čtverák V. (ARÚ Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV, Břežany
- Literatura: čj. 1762/91; Čtverák 1991, 136.

60. Kluk, o. Nymburk – jezero Kluk u Poděbrad

- Nález: nálezy získané při bagrování jezera, atypické střepy, okrajový zlomek eneolitického hrnce
- Povrchový sběr
- PIAN: 93232/O/4 ZM10 13-14-12; koor.: 391:157
- 187 m n. m.
- Půdní typ: regozem, fluvizem
- Podloží: nivní sediment
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°, rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 147 m V Sokolečská strouha, 1,5 km V Labe
- Rok výzkumu: 1968
- Vedoucí výzkumu: Klötzerová M., Horáková E. (M Poděbrady)
- Uloženo: m Poděbrady
- Literatura: Hellich J. 1928/30: Památky Archeologické 36, 100–102, Lička M. 1969: Ojedinele slovanské nálezy z Kluku – jezera u Poděbrad, AR XII, 102–106; Klötzerová 1968, 58.

61. Kolín, o. Kolín

- Nález: sběrem nalezeny střepy KŠK
- Vertikální řez
- PIAN: 93327/O/4 ZM10 13-32-04; koor.: 60:155.
- 210 m n. m.
- Půdní typ: kmabizem, černozem, fluvizem
- Podloží: dvojslídny migmatit až ortorula
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°, rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 84 m S Labe
- Rok výzkumu: 1968
- Vedoucí výzkumu: Šimka V., Svobodová L. (M Kolín)
- Uloženo: M Kolín

- Literatura: NZ 3/1968, Dvořák. F., 1936: Pravěk Kolínska, 23, 135; Svobodová 1968, 58.

62. Kolín, o. Kolín

- Nález: řivnáčská kultura, ker. zlomky, mazanice, zvířecí kosti; KNP, ker. zlomky, mazanice, zvířecí kosti
- Sondáž
- PIAN: 334/P/2 ZM10 13-32-09; koor.: 437:374 445:375 446:367 437:369.
- 194 m n. m, 194 m n. m, 194 m n. m, 194 m n. m
- Půdní typ: gleje
- Podloží: nivní sediment
- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 529 m S Labe, 509 m S Labe, 590 m S Labe, 576 m S Labe
- Rok výzkumu: 1998
- Vedoucí výzkumu: Tvrdík R. (M Kolín)
- Uloženo: M Kolín, 109/98
- Literatura: čj. 1161/99; Tvrdík 1998b, 79.

63. Kolín, o. Kolín

- Nález: sídliště, eneolit, vrstva, ker. zlomky
- Vertikální řez
- PIAN: 413/P/1 ZM10 13-32-09; koor.: 272:332 285:349 297:330 286:319.
- 199 m n. m., 198 m n. m., 199 m n. m., 200 m n. m.
- Půdní typ: černozem
- Podloží: nivní sediment
- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 884 m SV Labe, 671 m SV Labe, 798 m SV Labe, 964 m S Labe
- Rok výzkumu: 2001
- Vedoucí výzkumu: Tvrdík R. (M Kolín)
- Uloženo: M Kolín
- Literatura: čj. 2779/02; Tvrdík 2001, 105–106.

64. Kolín, o. Kolín

- Nález: pohřebiště, KŠK, sekeromlat – kámen, nůž – kámen – ŠI, lidské kosti: kostra
- Objekt: hrob kostrový
- Sonda
- PIAN: 449/B/2 ZM10 13-32-03; koor.: 403:148.
- 232 m n. m.
- Půdní typ: černozem
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 939 m S Labe
- Rok výzkumu: 2005
- Vedoucí výzkumu: Tvrdík R. (M Kolín)
- Uloženo: M Kolín
- Literatura: čj. 1906/2006; Tvrdík 2005, 105.

65. Kolín, o. Kolín

- Nález: sídliště KNP; sídliště k. badenské; sídliště k. řivnáčské; pohřebiště KZP
- Plošný odkryv, letecký p., geofyzikální p.
- PIAN: 93327/O/4 ZM10 13-32-04; koor.: 60:155.
- 210 m n. m.
- Půdní typ: kmabizem, černozem, fluvizem
- Podloží: dvojslídny migmatit až ortorula
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°, rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 84 m S Labe
- Rok výzkumu: 2008
- Vedoucí výzkumu: Malyková D. (ARÚ Praha)
- Literatura: čj. 13800/2009, 3498/2008 ; Motyková, Šumberová 2008, 120.

66. Kolín, o. Kolín

- Nález: sídliště KNP, sídliště k. řivnáčské, pohřebiště KŠK, sídliště a pohřebiště KZP
- Plošný odkryv, letecký p., geofyzikální p.
- PIAN: 93327/O/4 ZM10 13-32-04; koor.: 60:155.
- Totožné s lokalitou 65.
- Rok výzkumu: 2008

- Vedoucí výzkumu: Malyková D. (ARÚ Praha)
- Literatura: čj. 15757/2009, 3498/2008; Motyková, Šumberová 2008, 120–121.

67. Kostomlaty nad Labem, o. Nymburk

- Nález: sídliště, eneolit, ker. zlomky
- Plošný odkryv
- PIAN: 711/O/1 ZM10 13-13-05; koor.: 278:11
- 187 m n. m.
- Půdní typ: regozem
- Podloží: slínovce s polohami či konkrécemi vápenců, rytmy či cykly slínovec - vápenec
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 420 m SZ Vlka
- Rok výzkumu: 2001
- Vedoucí výzkumu: Motyková K. (M Poděbrady)
- Uloženo: M Poděbrady
- Literatura: Šnajdr L. 1877: PA X, 648–650, čj. 7135/01; Motyková 2001: Kostomlaty nad Labem, 107–108.

68. Kounice, o. Nymburk – poloha „Na Skále“

- ppč. 1112/2
- Nález: 2 jámy kultury řivnáčské, č. 1 eneolitická jáma kruhovitěho tvaru se zlomky nádob k. řivnáčské, polovinou zrnotěrky a zvířecími kostmi, ze střepů byly seskládány 3 nádoby, eneolitická jáma č. 2, mísovitěho tvaru se zlomky nádob k. řivnáčské
- Objekt: jáma (2)
- Výzkum
- PIAN: 93468/O/4 ZM10 13-13-18; koor.: 461:302
- 205 m n. m.
- Půdní typ: černozem, černice, kambizem, silné svažité půdy
- Podloží: spraš a sprašová hlína; písčité slínovce až jílovce spongilitické, místy silicifikované (opuky); pískovec, prachovec a slepenec, vložky vápenece, jílovce, rohovece, pelokarbonátu, uhelná slojka
- Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°, střední sklon 7–12°, výrazný sklon, sráz 17–25°

- Vzdálenost od vodního toku: 136 m Z Kounický p.
- Rok výzkumu: 1979
- Vedoucí výzkumu: Kudrnáč J., Tempír Z. (ARÚ Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV
- Literatura: Kudrnáč J 1958: Skladování obilí, VPS II, 233–252; Kudrnáč 1979, 53.

69. Kounice, o. Nymburk – poloha „Na Skále“

- Nález: eneolitická keramika, řivnáčská k., sídliště, jáma se zlomky keramiky, splachy černošedé země, uhlíky
- Plošný odkryv, sonda
- PIAN: 93468/O/4 ZM10 13-13-18; koor.: 461:302
- Totožné s lokalitou 68.
- Rok výzkumu: 1980–1981
- Vedoucí výzkumu: Kudrnáč J. (ARÚ Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV
- Literatura: Kudrnáč J. – Slovanské výšinné hradiště v Kounicích; Kudrnáč 1980/81, 52.

70. Kounice, o. Nymburk – poloha „Na Skále“

- ppč. 1112/1
- Nález: ojedinělý zlomek nádoby k. kulovitých amfor, zvířecí kosti
- Sběr z vytěžené hlíny, vertikální řez, orientační zjištění
- PIAN: 93468/O/4 ZM10 13-13-18; koor.: 461:302
- Totožné s lokalitou 68.
- Rok výzkumu: 1982
- Vedoucí výzkumu: Vávra M. (ARÚ Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV
- Literatura: Koutecký D., Špaček J. 1982: Bylanská pohřebiště na Čelákovsku, PA LXXIII, 76; Vávra 1982c, 64.

71. Kounice, o. Nymburk – výšinné sídliště „Na Skále“

- ppč. 1112/1
- Nález: k. jordanovská, vrstva se zlomky keramiky, velkými zvířecími kostmi (rohy, lebky, obratle), obroušené pískovcové kameny, uhlíky, k. řivnáčská, areál sídliště, hluboký objekt,

sondovým průkopem 1 m zjištěna řivnáčská vrstva se střepy a zvířecími kostmi

- Zjišťovací výzkum, geomagnetické měření
- PIAN: 93468/O/4 ZM10 13-13-18; koor.: 461:302.
- Totožné s lokalitou 68.
- Rok výzkumu: jaro až podzim 1983, 1. 6. 1983
- Vedoucí výzkumu: Vávra M. (ARÚ Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV, číslo výzkumu 20/83
- Literatura: čj. 1677, 2756, 3547/83; Vávra 1982/83, 64.

72. Kounice, o. Nymburk – poloha „Patera“

- Nález: eneolit, možná k. jordanovská, jeden zlomek okraje, plece hrncovité nádoby s ulomeným uchem na rozhraní hrdla a plecí, kořen obloukovitého ucha
- Povrchový průzkum
- PIAN: X/O/3 ZM25 13-134; koor.: 42:280.
- 218 m n. m.
- Půdní typ: černozem
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 322 m J Kounický p., 359 m JV soutok Kounického p. a Mlýnského p.
- Rok výzkumu: 1984
- Vedoucí výzkumu: Vávra M., Petříková M. (ARÚ Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV
- Literatura: Vávra 1984, 86.

73. Kouřim, o. Kolín – Bukačov, sv. Vojtěch

- Nález: Terasa nad mlýnem osídlena kulturou řivnáčskou, 4 sídlištní objekty s ohništěm a keramikou: drobná závěsná amfora, cylindrický koflík, hlubší mísa, fragmenty „ansa lunata“, slámované střepy
- Sonda, plošný odkryv
- PIAN: 93473/O/4 ZM10 13-31-10; koor.: 378:268.
- 261 m n. m.
- Půdní typ: hnědozem, černozem, silné svažitě půdy, fluvizem

- Podloží: spraš a sprašová hlína; nivní sedimenty; pískovce křemenné, jílovité, glaukonitické; dvojslídny migmatit až ortorula
- Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°, výrazný sklon, sráz 17–25°
- Vzdálenost od vodního toku: 191 m V Výrovka
- Rok výzkumu: 1978–1981
- Vedoucí výzkumu: Šolle M. (ARÚ Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV
- Literatura: Šolle M. 1966: Stará Kouřim, Kouřim v průběhu věků, Památky naší minulosti Praha 1981; Šolle 1980/81, 52.

74. Kouřim, o. Kolín

- Nález: zlomky keramiky kultury řivnáčské
- Sběry
- PIAN: X/O/3 ZM25 13-312; koor.: 400:242.
- 267 m n. m.
- Půdní typ: černozem, gleje
- Podloží: spraš a sprašová hlína, smíšený sediment
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°, rovina 0–3°, výrazný sklon 12–17°
- Vzdálenost od vodního toku: 1,2 km Výrovka
- Rok výzkumu: 1982–1984
- Vedoucí výzkumu: Prkno J., Vávra M., Zápáčka L. (Kostelec n/Čl., ARÚ Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV
- Literatura: Prkno, Vávra, Zápáčka 1984/85b, 87.

75. Kouřim, o. Kolín – cihelna

- Nález: rovinné sídliště, KNP
- Objekt: pohřeb (1)
- Plošný odkryv
- PIAN: 145/P/1 ZM10 13-31-10; koor.: 269:236 273:237 280:222 277:220.
- 284 m n. m., 283 m n. m., 278 m n. m., 278 m n. m.
- Půdní typ: hnědozem
- Podloží: spraš a sprašová hlína; pískovce křemenné, jílovité, glaukonitické
- Sklonitost: rovina 0–3°

- Vzdálenost od vodního toku: 1,4 km V Výrovka, 1,3 km V Výrovka, 1,3 km V Výrovka, 1,3 km V Výrovka
- Rok výzkumu: 1998
- Vedoucí výzkumu: Tvrdík R. (M Kolín)
- Uloženo: ARÚ expedice Bylany
- Literatura: Dvořák F. 1936: Soupis Kolínska, Pavlů I., Rulf J. 1996: Nejstarší osídlení Kolínska, Stocký A. 1926: Pravěk, čj. 8743/99; Šumberová 1999c, 92.

76. Krchleby u Čáslavi, o. Kutná Hora

- Nález: KZP, ker. nádoba, náhrdelník – kost, knoflíky s V-vývrtem, lids. kosti
- Objekt: hrob
- Vertikální řez
- PIAN: 333/L/2 ZM10 13-41-21; koor.: 182:179 192:177 192:165 206:160.
- 273 m n. m., 273 m n. m., 274 m n. m., 275 m n. m.
- Půdní typ: černozem
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 703 m Z Klejnárka, 825 m Z Klejnárka, 828 m Z Klejnárka, 959 m Z Klejnárka
- Rok výzkumu: 2005
- Vedoucí výzkumu: Šumberová R. (ARÚ Praha)
- Uloženo: neuvedeno
- Literatura: čj. 2867/2006; Šumberová 2005, 112.

77. Krupá, o. Kolín

- Nález: zlomky eneolitických broušených nástrojů, eneolitický sekeromlat, souměrná ostří, štípaná industrie
- Sběry
- PIAN: X/O/3 ZM25 13-312; koor.: 194:276.
- 285 m n. m.
- Půdní typ: hnědozem, fluvizem
- Podloží: spraš a sprašová hlína; pískovec, prachovec a slepenec, vložky vápenece, jílovce, rohovece, pelokarbonátu, uhelná slojka;

písčito-hlinitý až hlinito-písčitý sediment; jílovce, uhelné jílovce, uhlí, prachovce, pískovce, slepenice; nivní sediment

- Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 260 m Z Chotýšský p.
- Rok výzkumu: 1981–1984
- Vedoucí výzkumu: Prkno J., Vávra M., Zápafka L. (Kostelec n/Čl., ARÚ Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV
- Literatura: Prkno, Vávra, Zápafka 1984/85c, 93–94.

78. Křečkov, o. Nymburk

- Nález: atypické střepy, mazanice, eneolitická pazourková šipka
- Záchranná akce
- PIAN: 93656/O/4 ZM10 13-14-07; koor.: 404:313
- 187 m n. m.
- Půdní typ: černozem, černice, regozem
- Podloží: slínovec s polohami či konkrécemi vápenců, rytmy či cykly slínovec - vápenec (jílovito vápnité prachovce -lužický vývoj); navátý písek; smíšený sediment; nivní sediment
- Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 255 m SV Sánský kanál, 2,4 km JZ Labe
- Rok výzkumu: 1966
- Vedoucí výzkumu: Lička M. (M Poděbrady)
- Uloženo: m Poděbrady
- Literatura: Lička 1966, 16.

79. Křesetice, o. Kutná Hora

- Nález: ojedinělý nález, eneolit, sekeromlat, drtidlo
- Povrchový nález
- 416/B/2 ZM10 13-32-25; koor.: 18:375
417/B/2 ZM10 13-32-25; koor.: 51:339
- 312 m n. m., 296 m n. m.
- Půdní typ: hnědozem, gleje
- Podloží: spraš a sprašová hlína, dvojslídny migmatit až ortorula
- Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 760 m V Křenovka, 134 m V Křenovka

- Rok výzkumu: 2002
- Vedoucí výzkumu: Velímský F. (ARÚ Praha)
- Uloženo: ARÚ, pracoviště Bylany
- Literatura: z čj. 2824/02; Velímský 2002b, 119.

80. Kšely, o. Kolín

- Nález: eneolit, sídliště, keramika
- vertikální řez
- PIAN: 93732/O/4 ZM10 13-31-04; koor.: 315:346.
- 250 m n. m.
- Půdní typ: fluvizem, černoze, silné svažité půdy
- Podloží: nivní sediment; pískovec, prachovec a slepenec, vložky vápence, jílovce, rohovece, pelokarbonátu, uhelná slojka; spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°, rovina 0–3°, výrazný sklon 12–17°, příkrý sklon, srát 17–25°
- Vzdálenost od vodního toku: 38 m Z Chotýšský p.
- Rok výzkumu: 1970
- Vedoucí výzkumu: Kudrnáč J. (ARÚ Praha)
- Uloženo: ARÚ Praha
- Literatura: Kudrnáč 1970, 56.

81. Kšely, o. Kolín

- Nález: kultura jordanovská, mazanice, zlomky keramiky, zvířecí kosti
- Objekt: zásobní jáma (1)
- Náhodný nález, sondáž
- PIAN: 120/B/2 ZM10 13-13-24; koor.: 360:78.
- 242 m n. m.
- Půdní typ: černoze
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 150 m V Bylanka
- Rok výzkumu: 1990
- Vedoucí výzkumu: Břicháček P., Vávra M. (ARÚ Plzeň, ARÚ Praha)
- Uloženo: AÚ Plzeň

- Literatura: čj. 1143/90; Břicháček, Vávra 1990, 156.

82. Kšely, o. Kolín

- Nález: sídliště, eneolit, sekera – kámen
- Povrchový sběr
- PIAN: 197/P/2 ZM10 13-31-04; koor.: 101:321 103:300 118:302 119:307.
- 266 m n. m., 274 m n. m., 262 m n. m., 290 m n. m.
- Půdní typ: hnědozem
- Podloží: jílovce, uhelné jílovce, uhlí, prachovce, pískovce, slepence
- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 339 m V Jaový p., 307 m V Jaový p., 163 m V Jaový p., 159 m V Jaový p.
- Rok výzkumu: 2005
- Vedoucí výzkumu: Tvrdík R. (M Kolín)
- Uloženo: M Kolín
- Literatura: čj. 1910/2006; Tvrdík 2005b, 116.

83. Kutná Hora, o. Kutná Hora – pravěké hradiště Cimburk

- kat.č.464 a 465
- Nález: eneolit, sondou zjištěny zlomky keramiky, kostí, ojediněle kamenných nástrojů
- Zjišťovací výzkum na předhradí, výzkum E. Lehečkové 18.9. – 18.10.1968
- PIAN: 93786/O/4 ZM10 13-32-15; koor.: 62:27.
- 251 m n. m.
- Půdní typ: hnědozem, kambizem, silné svažité půdy, fluvizem
- Podloží: spraš a sprašová hlína; písčité slínovce až jílovce spongilitické, místy silicifikované (opuky); navážka, halda, výsypka, odval; nivní sediment; pararula až migmatit
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°, rovina 0–3°, výrazný sklon 12–17°, střední sklon 7–12°
- Vzdálenost od vodního toku: 232 m J Vrchlice
- Rok výzkumu: 1968
- Vedoucí výzkumu: Lehečková E. (M Kutná Hora)
- Uloženo: M Kutná Hora
- Literatura: NZ 3/68 v m. Kutná Hora; Lehečová 1968, 65–66.

84. Kutná Hora, o. Kutná Hora – staveniště Ústavu nerostných surovin, trať Mokřiny

- Nález: pohřebiště KNP, porušený kostrový hrob KNP, v něm ne příliš pokrčená kostra (pravděpodobně muž), orientace sz. – jv. (obličej k j.). Před obličejem zbytky silně konického a nezdobeného poháru, poničen bagrem. U nohou zbytek velké silnostěnné nádoby. Tvar hrobové jámy nebylo možné zjistit, kvůli poškození bagrem. 3m jižně izolovaná lebka ženy, zanořena obličejem do podloží, bez milodarů.
- Objekt: hrob kostrový
- Objev při zemních pracích na staveništi
- PIAN: X/O/3 ZM10 13-32-15; koor.: 270:109.
- 212 m n. m.
- Půdní typ: fluvizem, černice, hnědozem
- Podloží: nivní sediment; písčité slínovce až jílovce spongilitické, místy silicifikované (opuky), smíšený sediment
- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 172 m S Vrchlice
- Rok výzkumu: 1969
- Vedoucí výzkumu: Vaněk J. (Praha)
- Uložení: většina materiálu uložena v pravěkém oddělení MMP. Praha, rekonstruované nádoby zatím u nálezce
- Literatura: Vaněk 1969, 63–65.

85. Kutná Hora, o. Kutná Hora – mezi polohou „Na obci“ a obcí Přitoky

- Nález: V roce 1971 na skryté ploše, bylo objeveno eneolitické a starobronzové sídliště. Byly zjištěny 3 objekty: jáma obsahující zlomky keramiky staršího eneolitu, zásobní jáma s keramikou starší doby bronzové, rozsáhlé soujámí z období pozdního neolitu. Soujámí pouze vzorkováno.
- Objekt: jáma
- Záchranný výzkum
- PIAN: 93786/O/4 ZM10 13-32-15; koor.: 62:27.
- Totožné s lokalitou 82.
- Rok výzkumu: 1971
- Vedoucí výzkumu: Pavlů I. (ARÚ Praha)
- Uloženo: Expedice Bylany

- Literatura: Pavlů 1971, 68–69.

86. Kutná Hora, o. Kutná Hora – Hradiště Denemark

- ppč.4377
- Nález: kultura řivnáčská, Na JV části akropole nalezeno množství kůlových jamek dokládá přítomnost chat s dřevěnou konstrukcí, pec, zahloubená chata
- Plošný odkryv, VII. sezóna
- PIAN: 261/O/1 ZM10 13-32-19; koor.: 433:198.
- 289 m n. m.
- Půdní typ: neuvedeno
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: neuvedeno
- Vzdálenost od vodního toku: 117 m V Vrchlice
- Rok výzkumu: 1986
- Vedoucí výzkumu: Zápotocký M., Zápotocká M. (ARÚ Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV expedice Bylany
- Literatura: čj. 2396/86; Zápotocký, Zápotocká 1986/ 87, 92–94.

87. Kutná Hora, o. Kutná Hora – Hradiště Denemark

- ppč.4377
- Nález: bohatá síla, množství kůlových jamek, mělké jámové objekty, val
- Plošný odkryv VIII. sezóna
- 261/O/1 ZM10 13-32-19; koor.: 433:198.
- Totožné s lokalitou 85.
- Rok výzkumu: 1987
- Vedoucí výzkumu: Zápotocký M., Zápotocká M. (ARÚ Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV expedice Bylany
- Literatura: čj. 3334/87; Zápotocký, Zápotocká 1986/ 87, 92–94.

88. Kutná Hora, o. Kutná Hora – Hradiště Denemark

- Nález: kultura řivnáčská, výšinné opevnění, objekt – cisterna? Vyhlouben ve skále a zasypan, eneolitické střeby, potvrzen val, potvrzení pravěkého opevnění kameny
- Plošný odkryv, IX., X. sezóna
- PIAN: 3/B/1 ZM10 13-32-19; koor.: 431:200.

- 293 m n. m.
- Půdní typ: neuvedeno
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: neuvedeno
- Vzdálenost od vodního toku: 144 m V Vrchlice
- Rok výzkumu: 1988–1989
- Vedoucí výzkumu: Zápotocký M., Zápotocká M. (ARÚ Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV expedice Bylany
- Literatura: Zápotocký, Zápotocká 1988/89, 74–76.

89. Kutná Hora, o. Kutná Hora – Hradiště Denemark

- ppč.4377
- Nález: výšinné opevněné sídliště, k. řivnáčská, zlomky keramiky, nádoby, přesleny, plastiky, BI, ŠI, mazanice, zvířecí kosti uhlíky
- Objekt: brána (1) zahlobená chata (3), jáma (XX), kúlová jamka (XX), ohniště (2), palisáda (1), příkop(3)
- Plošný odkryv
- PIAN: 17/P/1 ZM10 13-32-19; koor.: 437:212 434:198 432:195 428:200 428:202 433:205.
- 287 m n. m., 285 m n. m., 287 m n. m., 297 m n. m., 297 m n. m., 288 m n. m.
- Půdní typ: neuvedeno
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: neuvedeno
- Vzdálenost od vodního toku: 164 m V Vrchlice, 101 m V Vrchlice, 99 m V Vrchlice, 175 m V Vrchlice, 187m V Vrchlice, 147 m V Vrchlice
- Rok výzkumu: 198 –1981
- Vedoucí výzkumu: Zápotocký M., Zápotocká M. (ARÚ Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV expedice Bylany, 80/001 – 046, 81/001 - 067
- Literatura: Zápotocký M., Zápotocká M. 1990: Jahresschrift Halle 73, 203 – 211; Zápotocký M., Zápotocká M. 1991: Archeology in Bohemia, 87 – 89, čj. 7141/94, 4335/91, 4336/91, 3990/92, 3991/92; Zápotocký, Zápotocká 1993/95, 118.

90. Kutná Hora, o. Kutná Hora – „Stará cihelna“

- Nález: KNP, keramika, ŠI, BI, kost, mazanice uhlíky

- Objekt: kůlová jamka (1), zásobní jáma
- Sondáž
- PIAN: 216/O/2 ZM10 13-32-20; koor.: 65:257.
- 263 m n. m.
- Půdní typ: hnědozem
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 548 m Z Vrchlice
- Rok výzkumu: 1981
- Vedoucí výzkumu: Pavlů I. (ARÚ Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV expedice Bylany
- Literatura: NZ 5617/95; Zápotocký, Zápotocká 1993/95, 119.

91. Kutná Hora, o. Kutná Hora – Hradiště Denemark

- ppč.4377
- Nález: sídlištní výšinné opevnění k. řivnáčské
- Plošný odkryv, vertikální řez
- PIAN: 7/P/1 ZM10 13-32-19; koor.: 437:212 434:198 432:195 428:200 428:202 433:205.
- Totožné s lokalitou 88.
- Rok výzkumu: 1984
- Vedoucí výzkumu: Zápotocký M., Zápotocká M. (ARÚ Praha)
- Literatura: čj. 4932/95, 3474/95, 1634/95; Zápotocký, Zápotocká 1993/95, 118–119.

92. Kutná Hora, o. Kutná Hora – „Vrchlice“

- Nález: eneolit, keramika, zlomky lidských a zvířecích kostí
- Objekt: jáma (1), kostrový hrob (2)
- Sondáž
- PIAN: 102/P/2 ZM10 13-32-15; koor.: 199:87 214:94 221:72 205:68.
- 216 m n. m., 215 m n. m., 216 m n. m., 217 m n. m.
- Půdní typ: fluvizem
- Podloží: nivní sediment
- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 206 m S Vrchlice, 243 m S Vrchlice, 481 m S Vrchlice, 433 m S Vrchlice

- Rok výzkumu: 1989
- Vedoucí výzkumu: Valentová J. (M Kutná Hora)
- Uloženo: M Kutná Hora
- Literatura: z čj. 324/94; Valentová 1993/95, 120.

93. Kutná Hora, o. Kutná Hora – Hradiště Denemark

- ppč. 4377
- Nález: k. řivnáčská, brousky, drtidla, zlomky keramiky, nádoby, přesleny, plastiky, BI, ŠI, mazanice, uhlíky, měděná spirálka, měděná sekera
- Objekt: chata zahl. (2), chata (2), jáma zásobní (12), jáma (11), jamka kúlová (XX), ohniště (3), pec (3), palisáda (1), příkop (2), vrstva (3)
- Plošný odkryv
- PIAN: 261/O/1 ZM10 13-32-19; koor.: 433:198.
- Totožné s lokalitou 85.
- Rok výzkumu: 1984–1985
- Vedoucí výzkumu: Zápotocká M., Zápotocký M. (ARÚ Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV expedice Bylany, 84/001-167, 85/001-133
- Literatura: Zápotocký M., Zápotocká M. 1990: Jahresschrift Halle 73, 203 – 211; Zápotocký M., Zápotocká M. 1991: Archeology in Bohemia, 87 – 89, Zápotocký M., Zápotocká M. 1985: Výzkumy v Čechách 1982 – 1983, 74 – 75; Zápotocký M., Zápotocká M. 1987: Výzkumy v Čechách 1984 – 1985, 97 – 99; Zápotocký M., Zápotocká M. 1989: Výzkumy v Čechách 1986 – 1987, 92 – 93; Zápotocký M., Zápotocká M. 1992: Výzkumy v Čechách 1988 – 1989, 74 – 76; čj. 5098/96; Zápotocký, Zápotocká 1996/97, 90.

94. Kutná Hora, o. Kutná Hora

- ppč. 4128/405
- Nález: rovinné sídliště, k. řivnáčská, ker. zlomky, kamenná sekera; eneolit, lids. kosti
- Objekt: zahloubená chata (1); hrob kostrový (1)
- Plošný odkryv
- PIAN: 264/P/2 ZM10 13-32-15; koor.: 207:88 211:89 214:81 210:80.
- 216 m n. m., 215 m n. m., 215 m n. m., 216 m n. m.
- Půdní typ: regozem

- Podloží: nivní sediment
- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 215 m SZ Vrchlice, 220 m SZ Vrchlice, 316 m SZ Vrchlice, 300 m SZ Vrchlice
- Rok výzkumu: 1996
- Vedoucí výzkumu: Šumberová R. (ARÚ Praha)
- Uloženo: ARÚ expedice Bylany, BY 324 – 389/96
- Literatura: čj. 410/97; Šumberová 1996, 91.

95. Kutná Hora, o. Kutná Hora – Hradiště Denemark

- Nález: ojedinělý nález keramiky k. badenské, výšinné sídlištní opevnění k. řivnáčské, ker. zlomky nádob, přesleny, plastiky, BI, ŠI, drtidla, brousky, zvířecí kosti, mazanice, uhlíky
- Objekt: chata zahl. (3), chata (3), jáma zásobní (14), jáma (36), jamka kúlová (181), ohniště (4), palisáda (2), příkop (1), vrstva (1), cisterna (1)
- Plošný odkryv 1986–1987, výzkum ve dnech: 30. 6–27. 8. 1986, 29. 6–27. 8. 1987, svazek č. 25 NZ
- PIAN: 261/O/1 ZM10 13-32-19; koor.: 433:198.
- Totožné s lokalitou 85.
- Rok výzkumu: 1980–1989
- Vedoucí výzkumu: Zápotocký M., Zápotocká M. (ARÚ Praha)
- Uloženo: ARÚ expedice Bylany, 88/001-172, 89/001-042
- Literatura: Zápotocký M., Zápotocká M. 1990: Jahresschrift Halle 73, 203–211; Zápotocký M., Zápotocká M. 1991: Archeology in Bohemia, 87–89, Zápotocký M., Zápotocká M. 1985: Výzkumy v Čechách 1982–1983, 74–75; Zápotocký M., Zápotocká M. 1987: Výzkumy v Čechách 1984–1985, 97–99; Zápotocký M., Zápotocká M. 1989: Výzkumy v Čechách 1986–1987, 92–93; Zápotocký M., Zápotocká M. 1992: Výzkumy v Čechách 1988–89, 74–76; čj. 8194/99, čj. 9295/00, čj. 9450/01; 2000 Morávek, 113–114; Zápotocký, Zápotocká 2001, 117.

96. Libenice, o. Kolín

- Nález: kultura řivnáčská, jáma s kolekcí keramiky a osteologického materiálem
- Objekt: jáma
- Záchranný výzkum

- PIAN: X/O/3 ZM25 13-322; koor.: 294:110.
- 210 m n. m.
- Půdní typ: černozem, fluvizem
- Podloží: spraš a sprašová hlína, nivní sedimenty
- Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 117 m JV Hořanský p.
- Rok výzkumu: 1985
- Vedoucí výzkumu: Rulf J. (ARÚ Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV expedice Bylany
- Literatura: Rulf 1985, 104.

97. Libenice, o. Kolín

- č. kat. 249
- Nález: sídliště, KNP, ker. zlomky; k. řivnáčská, ker. zlomky
- Objekt: hliník (1), jáma (X); ohniště
- Plošný odkryv
- PIAN: 319/O/2 ZM10 13-32-10; koor.: 20:112.
- 207 m n. m.
- Půdní typ: černozem
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 270 m V Hořanský p.
- Rok výzkumu: 1959
- Vedoucí výzkumu: Rybová A., Soudský B. (ARÚ Praha)
- Uloženo: NM Praha
- Literatura: Rybová A., Soudský B., 1962: Libenice; čj. 4643/98; Rybová, Soudský 1998, 97.

98. Libenice, o. Kolín

- ppč. 252, 486/1, 485/1, 487/1, 487, 710
- Nález: KNP, 1 nádoba, lids. kosti; eneolitické sídliště, ker. zlomky
- Objekt: kostrový hrob (2); chata zahl. (5), jáma (5)
- Plošný odkryv/ vertikální řez, antropologická analýza
- PIAN: 363/L/1 ZM10 13-32-10; koor.: 36:92 39:96 36:117 49:122.
- 206 m n. m., 205 m n. m., 202 m n. m., 201 m n. m.
- Půdní typ: černozem
- Podloží: nivní sedimenty, spraš a sprašová hlína

- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 61 m V Hořanský p., 26 m V Hořanský p., 152 m V Hořanský p., 45 m V Hořanský p.
- Rok výzkumu: 1997
- Vedoucí výzkumu: Valentová J. (M Kolín)
- Uloženo: M Kolín
- Literatura: Slavíková M. 1985: Výzkumy v Čechách 1980–81, 85; Rulf J. 1987: Výzkumy v Čechách 1984–85, 104; Pavlů I., Rulf J., Valentová J. 1984: Výzkumy v Čechách 1980–81; Hrala J., Sedláček 1981: Výzkumy v Čechách 1976–77, 74; Vallentová J. 1999: ASČ 3; z čj. 562/00; Valentová 1999, 106.

99. Libice nad Cidlinou, o. Nymburk

- ppč. 49/1
- Nález: eneolit, areál sídliště, sídlištní intruze, sekerka BI
- Vertikální řez
- PIAN: 33/O/1 ZM10 13-14-13; koor.: 398:117
- 191 m n. m.
- Půdní typ: fluvizem, černice, gleje, regozem, černozem
- Podloží: písek, štěrk
- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 163 m J Cidlina, 1, 6 km JZ soutok Labe s Cidlinou
- Rok výzkumu: 1992
- Vedoucí výzkumu: Justová J. (ARÚ Praha)
- Uloženo: ARÚ, dep. Libice nad Cidlinou
- Literatura: ZAA 960/94; ARÚ Praha HLAS 814/92, 1549/92, 1878/92, 2314/92, 2592/95, 2671/92, 960/94; Justová 1992, 178.

100. Límuzy, o. Kolín

- Nález: KNP, ker. zlomky, mazanice
- Objekt: hliník (2)
- Vertikální řez
- PIAN: 208/L/1 ZM10 13-13-23; koor.: 21:193 93:77.
- 271 m n. m., 278 m n. m.
- Půdní typ: černozem
- Podloží: prachovce, břidlice; spraš a sprašová hlína

- Sklonitost: rovina 0–3°; střední sklon 7–12°
- Vzdálenost od vodního toku: 274 m JV Štolmířský p., 144 m V Bušinec
- Rok výzkumu: 1997
- Vedoucí výzkumu: Tvrdík R. (M Kolín)
- Uloženo: M Kolín
- Literatura: čj. 949/98; Tvrdík 1997, 105.

101. Lipany, obec Vitice, o. Kolín

- Nález: spodek putny s rohatým svisle vrtaným uchem, 2 zdobené střepy KZP, eneolitické střepy
- Sběry 1983 – 1984
- PIAN: X/O/3 ZM25 13-312; koor.: 332:340.
- 289 m n. m.
- Půdní typ: černozem
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 225 m Vrbčanský p.
- Rok výzkumu: 1984
- Vedoucí výzkumu: Prkno J., Vávra M., Zápáňka L. (Kostelec n/Č.L., ARÚ Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV
- Literatura: Prkno, Vávra, Zápáňka 1984, 109.

102. Loučeň, o. Nymburk

- ppč. 214/3
- Nález: Eneolitický sklad keramiky, 3 nezdobené nádoby, z toho 2 torza. Nádoby měly kuželovité hrdlo a na výduti čtyři vertikální ucha.
- Náhodný nález
- PIAN: 94303/O/4 ZM10 13-12-16; koor.: 217:372.
- 258 m n. m.
- Půdní typ: regozem, černozem, rendziny, parendziny
- Podloží: písek, štěrk; smíšený sediment; písčito-hlinitý až hlinito-písčítý sediment; vápnité jílovce, slínovce, vápnité prachovce; silicifikované vápnité jílovce a slínovce
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°, rovina 0–3°

- Vzdálenost od vodního toku: 978 m J Loučeňský p.
  - Rok výzkumu: 1971
  - Vedoucí výzkumu: Lička M. (NM Praha)
  - Uloženo: Národní muzeum
  - Literatura: NZ v Národním muzeu; Lička 1971, 84.
103. Lysá nad Labem, o. Nymburk
- Nález: areál sídliště, mladší eneolit, zlomek okraje
  - Vertikální řez
  - PIAN: 234/B/1 ZM10 13-13-03; koor.: 475:198.
  - 182 m n. m.
  - Půdní typ: černice
  - Podloží: nivní sediment
  - Sklonitost: rovina 0–3°
  - Vzdálenost od vodního toku: 2,5 km Z Labe
  - Rok výzkumu: 1999
  - Vedoucí výzkumu: Motyková K. (M Poděbrady)
  - Uloženo: M Poděbrady
  - Literatura: čj. 5120/00; Motyková 1999, 117.
104. Lysá nad Labem, o. Nymburk
- Nález: k. řivnáčská, akt. sídlištní, vrstva (1), ker. zlomky
  - Objekt: kůlová jamka (2)
  - Plošný odkryv
  - PIAN: 701/B/1 ZM10 13-13-03; koor.: 317:212.
  - 215 m n. m.
  - Půdní typ: rendziny, parendziny
  - Podloží: slínovce s polohami či konkracemi vápenců, rytmy či cykly slínovec-vápenec (jílovito vápnité prachovce-lužický vývoj)
  - Sklonitost: mírný sklon 3–7°
  - Vzdálenost od vodního toku: 759 m JZ Černava
  - Rok výzkumu: 1997–1998
  - Vedoucí výzkumu: Motyková K. (M Poděbrady)
  - Uloženo: M Poděbrady
  - Literatura: Vlček P., Somer, P., Foltýn D 1997: Encyklopedie Českých klášterů; Sedláček A. 1895: HZT 10, 247–350; Motyková

K., Hazlbauer J. 1999: Archeologie ve středních Čechách 3, 569–579; čj. 9575/ 01; Motyková 2001b, 134–135.

105. Malín, obec Kutná Hora, o. Kutná Hora
- Nález: rovinné sídliště KNP, 21 ker. zlomků, zub, zvířecí kosti
  - Objekt: jáma zásobní (1)
  - Plošný odkryv, osteologická analýza
  - PIAN: 397/P/1 ZM10 13-32-15; koor.: 349:233 358:235 359:234 362:235 360:236 348:234.
  - 214 m n. m., 210 m n. m., 211 m n. m., 210 m n. m., 209 m n. m., 214 m n. m.
  - Půdní typ: černozem
  - Podloží: písčité slínovce až jílovce spongilitické, místy silicifikované (opuky); nivní sediment
  - Sklonitost: rovina 0–3°
  - Vzdálenost od vodního toku: 399 m V Vrchlice, 298 m V Vrchlice, 271 m V Vrchlice, 262 m V Vrchlice, 297 m V Vrchlice, 394 m V Vrchlice
  - Rok výzkumu: 1975
  - Vedoucí výzkumu: Valentová J. (M Kolín)
  - Uloženo: M Kutná Hora
  - Literatura: z čj. 8/01; Valentová 2000, 131–132.
106. Miskovice, o. Kutná Hora
- ppč. 416
  - Nález: sídliště KNP, keramika, osteologický materiál, kámen ŠI
  - Objekt: jáma zásobní (2)
  - Systematický výzkum 4. 5.–3. 10. 1977
  - PIAN: X/O/3 ZM25 13-324; koor.: 174:288.
  - 342 m n. m.
  - Půdní typ: hnědozem, kambizem, fluvizem, gleje
  - Podloží: spraš a sprašová hlína
  - Sklonitost: mírný sklon 3–7°, rovina 0–3°, střední sklon 7–12°, výrazný sklon 12–17°
  - Vzdálenost od vodního toku: 89 m S Bylanka
  - Rok výzkumu: 1977
  - Vedoucí výzkumu: Pavlů I., Zápotocká M. (ARÚ Praha)

- Uloženo: Expedice Bylany
  - Literatura: závěrečná zpráva AÚ čj. 5215/77, HLAS 5803/1978, HLAS 5743/76, HLAS 7205/76, I. Pavlů, Referáty Velatice 1978; Pavlů, Zápotocký 1977, 84–85.
107. Mrzky, o. Kolín
- Nález: eneolit, sídliště, kámen: sekerka
  - Povrchový sběr
  - PIAN: X/O/3 ZM10 13-13-23; koor.: 144:4.
  - 252 m n. m.
  - Půdní typ: gleje, hnědozem, černozem, kambizem, luvizem
  - Podloží: spraš a sprašová hlána; nivní sediment; smíšený sediment; písčito-hlinitý až hlinito-písčitý sediment; jílovce, uhelné jílovce, uhlí, prachovce, pískovce, slepenec; pískovec, prachovec a slepenec, vložky vápenec, jílovce, rohovece, pelokarbonátu, uhelná slojka
  - Sklonitost: mírný sklon 3–7°, rovina 0–3°, střední sklon 7–12°
  - Vzdálenost od vodního toku: 206 m V Bušinec
  - Rok výzkumu: 1970
  - Vedoucí výzkumu: Vaněk J. (Praha)
  - Uloženo: M Kolín
  - Literatura: Vaněk 1970, 86.
108. Nebovidy, o. Kolín
- Nález: sídliště, starší eneolit, ker. zlomek
  - Objekt: jáma (1)
  - Vertikální řez
  - PIAN: 450/B/2 ZM10 13-32-09; koor.: 211:124.
  - 247 m n. m.
  - Půdní typ: černozem
  - Podloží: spraš a sprašová hlína
  - Sklonitost: rovina 0–3°
  - Vzdálenost od vodního toku: 382 m Z Nebovidský p.
  - Rok výzkumu: 2005
  - Vedoucí výzkumu: Tvrdík R. (M Kolín)
  - Uloženo: M Kolín
  - Literatura: čj. 1908/2006; Chlupová 2005, 154.

109. Neškaredice, o. Kutná Hora
- Nález: eneolit, sídliště, keramické zlomky
  - Povrchový sběr
  - PIAN: 150/P/2 ZM10 13-32-20; koor.: 393:242 399:224 380:230.
  - 237 m n. m., 240 m n. m., 243 m n. m.
  - Půdní typ: černozem
  - Podloží: spraš a sprašová hlína; pískovce křemenné, jílovité, glaukonitické;
  - Sklonitost: rovina 0–3°
  - Vzdálenost od vodního toku: 396 m Z Křenovka, 513 m SZ Křenovka, 322 m SZ Křenovka
  - Rok výzkumu: 1991
  - Vedoucí výzkumu: Pechočová J. (M Kutná Hora)
  - Uloženo: neuvedeno
  - Literatura: čj. 3769/91, Šumberová 1991, 218.
110. Neškaredice, o. Kutná Hora
- Nález: sídliště, keramické zlomky KNP, eneolitické střepy
  - Povrchový sběr
  - 151/P/2 ZM10 13-32-20; koor.: 312:286 335:274 330:265 306:273.
  - 247 m n. m., 246 m n. m., 251 m n. m., 259 m n. m.
  - Půdní typ: hnědozem, silné svažitě půdy
  - Podloží: spraš a sprašová hlína
  - Sklonitost: mírný sklon 3–7°, výrazný sklon 12–17°, rovina 0–3°
  - Vzdálenost od vodního toku: 592 m V Křenovka, 332 m V Křenovka, 287 m V Křenovka, 535 m V Křenovka
  - Rok výzkumu: 1991
  - Vedoucí výzkumu: Pechočová J. (M Kutná Hora)
  - Uloženo: neuvedeno
  - Literatura: čj. 3770/91; Šumberová 1991, 218.
111. Nová Ves I, o. Kolín
- Nález: eneolitické sídliště, ker. zlomky
  - Objekt: vrstva
  - Vertikální řez
  - 95268/O/4 ZM10 13-14-23; koor.: 130:67.

- 196 m n. m.
  - Půdní typ: černozem, regozem, fluvizem
  - Podloží: písčito-hlinitý až hlinito-písčitý sediment; spraš a sprašová hlína; písek, štěrk; navážka, halda, výsypka, odval; slepence vápnité, vápence biodetritické; migmatit
  - Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°
  - Vzdálenost od vodního toku: 1,1 km V Labe
  - Rok výzkumu: 1971
  - Vedoucí výzkumu: Kudrnáč J. (ARÚ Praha)
  - Uloženo: ARÚ Praha
  - Literatura: Kudrnáč 1970, 96.
112. Nová Ves, o. Kolín
- ppč. 1217, 1362/1, 1362/2, 2758/3
  - Nález: eneolit, hrudky mazanice, zvířecí kosti, pravěké střepey neurčeného stáří, polovina ploché kamenné broušené sekery se symetrickým ostřím
  - Terénní průzkum
  - PIAN: X/O/- ZM10 13-32-03; koor.: 337:283.
  - 195 m n. m.
  - Půdní typ: černice
  - Podloží: nivní sediment
  - Sklonitost: rovina 0–3°
  - Vzdálenost od vodního toku: 406 m V Labe
  - Rok výzkumu: 1986
  - Vedoucí výzkumu: Hrala J., Sedláček Z. (ARÚ Praha, M Kolín)
  - Uloženo: M Kolín
  - Literatura: čj. 4092/86, RM Kolín čj. 709/86; Hrala, Sedláček 1986/87, 121–122.
113. Nové Dvory, o. Kutná Hora
- Nález: po skrytí plochy projektované přeložky nalezena jáma KNP
  - Objekt: jáma
  - Záchranný výzkum
  - PIAN: 385/L/1 ZM10 13-32-15; koor.: 389:225 397:195.
  - 209 m n. m., 208 m n. m.
  - Půdní typ: fluvizem, černozem

- Podloží: nivní sediment
  - Sklonitost: rovina 0–3°
  - Vzdálenost od vodního toku: 58 m Z Vrchlice, 318 m Z Vrchlice
  - Rok výzkumu: 1974
  - Vedoucí výzkumu: Pavlů I. (ARÚ Praha)
  - Uloženo: AÚ ČSAV expedice Bylany
  - Literatura: čj. 3505/74; Pavlů 1974, 132–133.
114. Nové Dvory, o. Kutná Hora
- Nález: eneolit, lidské kosti
  - Objekt: hrob (1)
  - Plošný odkryv
  - PIAN: 233/L/1 ZM10 13-32-15; koor.: 405:225 413:205.
  - 208m n. m., 208 m n. m.
  - Půdní typ: černozem
  - Podloží: nivní sediment
  - Sklonitost: rovina 0–3°
  - Vzdálenost od vodního toku: 94 m V Klejnárka, 61 mV Klejnárka
  - Rok výzkumu: 1995
  - Vedoucí výzkumu: Šumberová R. (ARÚ Praha)
  - Uloženo: AÚ ČSAV expedice Bylany
  - Literatura: čj. 3668/96, NZ 3953/95; Šumberová 1995, 125.
115. Nové Dvory, o. Kutná Hora
- Nález: eneolitický hrob
  - Objekt: hrob (1)
  - Plošný odkryv
  - PIAN: 233/L/1 ZM10 13-32-15; koor.: 405:225 413:205.
  - Totožné s lokalitou 113.
  - Rok výzkumu: 1995
  - Vedoucí výzkumu: Šumberová R. (ARÚ Praha)
  - Uloženo: ARÚ expedice Bylany, 11-16/95, 82-273/95, 313/95
  - Literatura: NZ 635/99; Šumberová 1998, 122.
116. Nové Dvory, o. Kutná Hora
- Nález: sídliště KNP

- Objekt: jáma (2)
  - Plošný odkryv
  - PIAN: 385/L/1 ZM10 13-32-15; koor.: 389:225 397:195.
  - Totožné s lokalitou 112.
  - Rok výzkumu: 1974
  - Vedoucí výzkumu: Pavlů I. (ARÚ Praha)
  - Uloženo: ARÚ expedice Bylany
  - Literatura: NZ 3736/01; Pavlů 2000, 147.
117. Nové Dvory u Kutné Hory, o. Kutná Hora
- Nález: sídliště, střední eneolit, keramika
  - Objekt: sídlištní jáma
  - Vertikální řez
  - PIAN: 377/L/1 ZM10 13-41-11; koor.: 12:214 17:215 27:202 20:199 13:213.
  - 212 m n. m., 213 m n. m., 213 m n. m., 213 m n. m., 212 m n. m.
  - Půdní typ: černoze
  - Podloží: písek, štěrk
  - Sklonitost: rovina 0–3°
  - Vzdálenost od vodního toku: 711 m Z Klejnárka, 757 m Z Klejnárka, 797 m Z Klejnárka, 723 m Z Klejnárka, 714 m Z Klejnárka
  - Rok výzkumu: 2011
  - Vedoucí výzkumu: Šumberová R. (ARÚ Praha)
  - Uloženo: ARÚ Praha, pracoviště Kutná Hora
  - Literatura: čj. 2995/2011; Končelová 2011, 152.
118. Nymburk, o. Nymburk – Kostelní náměstí
- Nález: plochá miska na čtyřlaločné nožce, řivnáčská skupina Lublaňských blat. Okraj mírně rozšířený a z něj je šikmo vytažen jazykovitý výčnělek se dvěma provrty. Okraj je zdoben skupinami šikmých rýh. Podobné skupiny rýh jsou též na vnitřní straně, prostor mezi nimi je vyplněn nepravidelně umístěnými vpichy. Na vnitřní straně misky je prohlubenina. Materiál vypálený, světle hnědé barvy, část vypálena do červena. Vnitřní i vnější strana vyhlazena.
  - Ojedinelý nález, nedokumentovaná akce

- PIAN: 95406/O/4 ZM10 13-14-01; koor.: 367:21.
  - 189 m n. m.
  - Půdní typ: regozem, fluvizem, rendziny, parendziny, černozem, černice
  - Podloží: navážka, halda, výsypka, odval; nivní sediment; slatina, rašelina, hnilokal; písčito-hlinitý až hlinito-písčítý sediment; navátý písek; spraš a sprašová hlína; písek, štěrk; slínovce s polohami či konkracemi vápenců, rytmy či cykly slínovec-vápenec (jílovito vápnité prachovce-lužický vývoj)
  - Sklonitost: mírný sklon 3–7°, rovina 0–3°
  - Vzdálenost od vodního toku: 193 m J Labe
  - Rok výzkumu: 1968
  - Vedoucí výzkumu: Klötzerová M. (M Poděbrady)
  - Uloženo: m Poděbrady
  - Literatura: PA 1885, 44, 139; Klötzerová 1968b, 92.
119. Nymburk, o. Nymburk – náměstí
- Nález: řivnáčská kultura, areál sídliště, keramika
  - Plošný odkryv
  - PIAN: 95406/O/4 ZM10 13-14-01; koor.: 367:21.
  - Totožné s lokalitou 118.
  - Rok výzkumu: 1982–1983
  - Vedoucí výzkumu: Sakařová J. (M Poděbrady)
  - Uloženo: M Poděbrady
  - Literatura: Sakařová J. 1983: Polabí, 86–87; Šilháčková 1983, 117.
120. Nymburk, o. Nymburk – náměstí
- Nález: řivnáčská kultura, areál sídliště, jáma, keramické zlomky
  - Sondáž
  - PIAN: 37/B/1 ZM10 13-14-01; koor.: 367:8.
  - 189 m n. m.
  - Půdní typ: regozem
  - Podloží: navážka, halda, výsypka, odval
  - Sklonitost: mírný sklon 3–7°
  - Vzdálenost od vodního toku: 150 m J Labe, 236 m V soutok Labe a Mrliny
  - Rok výzkumu: 1990

- Vedoucí výzkumu: Sedláčková H., Velímský T. (M Poděbrady, ARÚ Most)
  - Uloženo: M Poděbrady
  - Literatura: čj. 747/91, 1899/90; Sedláčková 1990, 226–227.
121. Nymburk, o. Nymburk
- ppč. 38 a 40/1
  - Nález: eneolit, areál sídliště, sídlištní intruze, 1 zlomek nádoby
  - Plošný odkryv
  - PIAN: 126/P/1 ZM10 13-14-01 koor.: 374:12 378:13 379:9 376:8.
  - 189 m n. m., 189 m n. m., 188 m n. m., 188 m n. m.
  - Půdní typ: regozem
  - Podloží: navážka, halda, výsypka, odval
  - Sklonitost: mírný sklon 3–7°
  - Vzdálenost od vodního toku: 165 m J Labe, 157 m J Labe, 112 m J Labe, 111 m J Labe
  - Rok výzkumu: 1994
  - Vedoucí výzkumu: Motyková K., Sedláčková H., Velímský T. (M Poděbrady)
  - Uloženo: M Poděbrady
  - Literatura: NZ 359/96; Motyková 2000, 149.
122. Nymburk, o. Nymburk
- Nález: Eneolit, areál sídliště, vrstva, ker. zlomky
  - Stavebně historický průzkum, plošný odkryv
  - PIAN: 230/O/1 ZM10 13-14-01; koor.: 378:21.
  - 188 m n. m.
  - Půdní typ: regozem
  - Podloží: navážka, halda, výsypka, odval
  - Sklonitost: mírný sklon 3–7°
  - Vzdálenost od vodního toku: 221 m J soutok Labe a Mrliny
  - Rok výzkumu: 2000
  - Vedoucí výzkumu: Motyková K. (M Poděbrady)
  - Uloženo: M Poděbrady
  - Literatura: čj. 4359/01; Motyková 2001c, 163.
123. Nymburk, o. Nymburk

- ppč. 56, 32/1
- Nález: k. řivnáčská, areál sídliště, ker. zlomky, kamenná sekerka
- Objekt: vrstva (XX)
- Vertikální řez
- PIAN: 232/b/2 zm10 13-14-01; koor.: 386:23.
- 187 m n. m.
- Půdní typ: regozem
- Podloží: navážka, halda, výsypka, odval
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 229 m J soutok Labe a Mrliny
- Rok výzkumu: 2000–2001
- Vedoucí výzkumu: Motyková K. (M Poděbrady)
- Uloženo: M Poděbrady, 50/2000, 8/2001
- Literatura: Motyková K., Sedláček Z. 2001: Středočeský vlastivědný sborník 19, 99 – 106, NZ 8165/01; Motyková 2001c, 165.

124. Nymburk, o. Nymburk

- Nález: k. řivnáčská, sídliště, areál sídliště, keramické zl.
- Objekt: vrstva (4)
- Vertikální řez, sonda
- PIAN: 265/O/3 ZM10 13-14-01; koor.: 383:20.
- 187 m n. m.
- Půdní typ: regozem, fluvizem
- Podloží: navážka, halda, výsypka, odval
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°, rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 217 m J soutok Labe a Mrliny
- Rok výzkumu: 2002
- Vedoucí výzkumu: Motyková K. (M Poděbrady)
- Uloženo: M Poděbrady
- Literatura: NZ 5745/03; Motyková 2002, 163–164.

125. Nymburk, o. Nymburk

- Nález: sídliště, eneolit, 3 zlomky keramiky
- Objekt: vrstva (1)
- Vertikální řez
- PIAN: 265/O/3 ZM10 13-14-01; koor.: 383:20.

- Totožné s lokalitou 123.
  - Rok výzkumu: 2002
  - Vedoucí výzkumu: Motyková K. (M Poděbrady)
  - Uloženo: M Poděbrady
  - Literatura: NZ 5598/02; Motyková 2002, 162 – 163.
126. Pašinka, obec Ratiboř, o. Kolín
- Nález: eneolitické sídliště, střepy, mazanice, 4 kusy ŠI
  - Terénní průzkum
  - X/O/3 ZM25 13-322; koor.: 76:110.
  - 248 m n. m.
  - Půdní typ: černozem, kambizem, hnědozem, silné svažité půdy, fluvizem
  - Podloží: dvojslídny migmatit až ortorula; vápence biodetritické; spraš a sprašová hlína; písčito-hlinitý až hlinito-písčítý sediment
  - Sklonitost: mírný sklon 3–7°, střední sklon 7–12°, výrazný sklon 12–17°, rovina 0–3°
  - Vzdálenost od vodního toku: 17 m S Chotouchovský p.
  - Rok výzkumu: 1976
  - Vedoucí výzkumu: Hrala J., Sedláček Z. (ARÚ Praha, M Kolín)
  - Uloženo: RM Kolín
  - Literatura: Dvořák 1963: Pravěk Kolínska, 78, 131; Hrala, Sedláček 1976, 99.
127. Pečky, o. Kolín
- Nález: kultura řivnáčská, keramika, kamenné nástroje, zvířecí kosti
  - Objekt: jáma (1)
  - Záchranná akce, vertikální řez
  - 95783/O/4 ZM10 13-14-16; koor.: 279:102.
  - 196 m n. m.
  - Půdní typ: černozem, černice
  - Podloží: nivní sediment; smíšený sediment; písčito-hlinitý až hlinito-písčítý sediment; písek, štěrk
  - Sklonitost: rovina 0–3°
  - Vzdálenost od vodního toku: 1,2 km SV Výrovka
  - Rok výzkumu: 1968
  - Vedoucí výzkumu: Vencel S. (ARÚ Praha)

- Uloženo: AÚ ČSAV
  - Literatura: čj. 1434/68; Klötzerová 1968c, 94.
128. Pečky, o. Kolín
- Nález: k. kulovitých amfor, areál pohřebiště, lidské a zvířecí kosti, keramika, 3 obdélné hroby žlabovitého charakteru s kamenným závalem. Ve výplni zjištěny ostatky min. 2 jedinců; pohřebiště KZP, keramika, lidské kosti; sídliště KZP, keramika, v areálu sídliště ve výplni erozních rýh zachycena keramika kultury zvoncovitých pohárů, včetně fragmentů zdobeného poháru.
  - Objekt: hrob (3)
  - Plošný odkryv
  - 372/P/2 ZM10 13-14-16; koor.: 318:52 290:56 293:74 313: 66 321: 61.
  - 193 m n. m., 195 m n. m., 194 m n. m., 193 m n. m., 193 m n. m.
  - Půdní typ: černice, černozem
  - Podloží: nivní sediment; písek, štěrk
  - Sklonitost: rovina 0–3°
  - Vzdálenost od vodního toku: 267 m JV Výrovka, 531 m JV Výrovka, 594 m JV Výrovka, 397 m JV Výrovka, 309 m JV Výrovka
  - Rok výzkumu: 2009
  - Vedoucí výzkumu: Hložek J. (Archeocentrum o.s.p)
  - Uloženo: Archeocentrum o.p.s. (dočasně)
  - Literatura: z čj. 5140/2010; Hložek J. 2010: Společnost Archeocentrum. o.p.s., Výzkumy v roce 2009, Středočeský vlastivědný sborník 28, 145, Roztoky.; Hložek 2009, 179–180.
129. Poříčany, o. Kolín
- Nález: eneolitické sídliště kultury kulovitých amfor
  - Záchranná akce
  - 96137/O/4 ZM10 13-13-19; koor.: 416:294.
  - 208 m n. m.
  - Půdní typ: černozem, hnědozem, rendziny, parendziny, regozem, kambizem, fluvizem
  - Podloží: písčito-hlinitý až hlinito-písčítý sediment; nivní sediment; smíšený sediment; písek, štěrk; slínovce s polohami či konkrécemi vápenců, rytmy či cykly slínovec-vápenec (jílovito vápnité

prachovce-lužický vývoj); písčité slínovce až jílovce spongilitické, místy silicifikované; pískovec, prachovec a slepenec, vložky vápenece, jílovce, rohovece, pelokarbonátu, uhelná slojka

- Sklonitost: mírný sklon 3–7°, rovina 0–3°, střední sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 198 m JV Šembera
- Rok výzkumu: 1964
- Vedoucí výzkumu: Kudrnáč J. (ARÚ Praha)
- Uloženo: neuvedeno
- Literatura: čj. 1754/64; Kudrnáč 1964, 35.

130. Poříčany, o. Kolín

- ppč. 690 „Na seňarku“, ppč. 693 „Hnojkovce“
- Nález: rozsáhlé sídliště, zachyceno celkem 84 objektů převážně z doby halštatské; KNP
- Objekt: jáma
- Plošný odkryv
- PIAN: X/O/3 ZM25 13-134; koor.: 310:320.
- 240 m n. m.
- Půdní typ: neuvedeno
- Podloží: písčito-hlinitý až hlinito-písčitý sediment; písek, štěrk
- Sklonitost: neuvedeno
- Vzdálenost od vodního toku: 882 m S Šembera
- Rok výzkumu: 1981
- Vedoucí výzkumu: Čtverák V. (ARÚ Praha)
- Uloženo: ARÚ Praha, prac. Závist
- Literatura: čj. 5291/81, 297/1982; Česalová 1981, 95.

131. Poříčany, o. Kolín

- Nález: sídliště, zachyceno celkem 92 objektů, střep KZP
- Objekt: kůlová jamka
- Záchranný výzkum AÚ Praha a M Poděbrady
- X/O/3 ZM25 13-134; koor.: 312:266
- 227 m n. m.
- Půdní typ: regozem, černozem, hnědozem
- Podloží: písek, štěrk; navážka, halda, výsypka, odval; spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°, střední sklon 7–12°, rovina 0–3°

- Vzdálenost od vodního toku: 344 m SZ Šembera
  - Rok výzkumu: 1982
  - Vedoucí výzkumu: Vávra M. (ARÚ Praha)
  - Uloženo: AÚ ČSAV č. výzkumu 28/82
  - Literatura: čj. 4206/82; Vávra 1982b, 133–134.
132. Poříčany, o. Kolín
- ppč. 690 „Na seňarku“, ppč. 693 „Hnojkovce“
  - Nález: pokračování výzkumu zjistilo do roku 1983 celkem 284 objektů, z KNP zachyceny jámy a keramika
  - Záchranný výzkum
  - PIAN: X/O/3 ZM25 13-134; koor.: 310:304.
  - 220 m n. m.
  - Půdní typ: rendziny, parendziny, regozem, černozem
  - Podloží: písčito-hlinitý až hlinito-písčitý sediment; nivní sediment; písek, štěrk; slínovce s polohami či konkrecemi vápenců, rytmy či cykly slínovec-vápenec (jílovito vápnité prachovce-lužický vývoj
  - Sklonitost: střední sklon 7–12°, mírný sklon 3–7°, rovina 0–3°
  - Vzdálenost od vodního toku: 481 m S Šembera
  - Rok výzkumu: 1982–1983
  - Vedoucí výzkumu: Čtverák V. (ARÚ Praha)
  - Uloženo: AÚ ČSAV expedice Závist
  - Literatura: archiv AÚ čj. 4642/82, 3835/83; Vávra 1982d, 133–134.
133. Poříčany, o. Kolín
- ppč. 690 „Na seňarku“, ppč. 693 „Hnojkovce“
  - Nález: prozkoumáno 186 objektů z toho jeden objekt KNP
  - Pokračování výzkumu, vzorkování
  - PIAN: X/O/3 ZM25 13-134; koor.: 310:304.
  - Totožné s lokalitou 131.
  - Rok výzkumu: 1984–1985
  - Vedoucí výzkumu: Čtverák V. (ARÚ Praha)
  - Uloženo: AÚ ČSAV expedice Závist
  - Literatura: archiv AÚ čj. 3776/85; Čtverák 1984/85, 153.
134. Poříčany, o. Kolín – poloha „Cihelna“

- Nález: KŠK, fasetovaný sekeromlat (d. 3 cm, uprostřed otvor 2,2 cm průměru)
- X/O/3 ZM25 13-131; koor.: 210:100.
- Náhodný nález
- Špatné souřadnice
- Rok výzkumu: 1984–1985
- Vedoucí výzkumu: Kudrnáč J. (ARÚ Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV
- Litertura: Kudrnáč 1984/85, 154.

135. Poříčany, o. Kolín

- Nález: k. jordanovská, k. michelsberská, k. badenská, ke každé kultuře náleží jáma, keramické zlomky, BI, ŠI,
- Objekt: jáma
- Záchranný výzkum
- 74/L/1 ZM10 13-13-19; koor.: 332:261 345:284
- 234 m n. m., 215 m n. m.
- Půdní typ: hnědozem, černozem
- Podloží: písek, štěrk; písčito-hlinitý až hlinito-písčité sediment; písčité slínovce až jílovce spongilitické, místy silicifikované (opuky); pískovec, prachovec a slepenec, vložky vápence, jílovce, rohovece, pelokarbonátu, uhelná slojka; smíšený sediment
- Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°, střední sklon 7–12°
- Vzdálenost od vodního toku: 535 m JV Šembera
- Rok výzkumu: 1985
- Vedoucí výzkumu: Čtverák V. (ARÚ Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV expedice Závist
- Litertura: NZ 3597/92; Čtverák 1985, 257–258.

136. Přerov nad Labem, o. Nymburk

- Nález: keramická nádoba KNP
- Nedokumentovaná akce
- PIAN: 96421/O/4 ZM10 13-13-08; koor.: 252:141.
- 234 m n. m.
- Půdní typ: fluvizem, regozem
- Podloží: písek, štěrk; nivní sediment
- Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°

- Vzdálenost od vodního toku: 208 m V Kounický p.
  - Rok výzkumu: před 1900
  - Vedoucí výzkumu: neuvedeno
  - Uloženo: neuvedeno
  - Literatura: Štiková E. 1954: Archeologické rozhledy VI, 369; Zápotocký M. 1954: Archeologické rozhledy VI, 369; Zápotocký M. 1958: Archeologické rozhledy X, 664; Stocký A. 1926: Pravěk země České, 100; Axamit J. 1915: PA XXVII, 82; M Čelákovice 55/00; Snítily 2000, 366.
137. Přerov nad Labem, o. Nymburk
- ppč. 245
  - Nález: sídliště, eneolitická nádoba
  - Nedokumentovaná akce
  - 586/O/2 ZM10 13-13-08; koor.: 160:65
  - 182 m n. m.
  - Půdní typ: regozem
  - Podloží: písek, štěrk
  - Sklonitost: mírný sklon 3–7°
  - Vzdálenost od vodního toku: 1 km JZ Výmola
  - Rok výzkumu: po 1900
  - Vedoucí výzkumu: Mašek A.
  - Uloženo: M Čelákovice
  - Literatura: M Čelákovice 54/00; Snítily 2000, 366.
138. Přerov nad Labem, o. Nymburk
- ppč. 280
  - Nález: KNP, pohřebiště, keramická nádoba
  - Objekt: kostrový hrob (1)
  - Nedokumentovaná akce
  - PIAN: 585/O/3 ZM10 13-13-08; koor.: 170:110.
  - 175 m n. m.
  - Půdní typ: černozem, regozem, fluvizem
  - Podloží: písek, štěrk
  - Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°
  - Vzdálenost od vodního toku: 311 m SZ Zámecký p.
  - Rok výzkumu: kolem 1900

- Vedoucí výzkumu: Mašek A.
- Uloženo: M Čelákovice
- Literatura: Axamit J. 1915: PA XXVII, 82; Hájek L. 1968: ASM 5, 105; Stocký A. 1926: Pravěk země České, 184; M Čelákovice 53/00; Snítily 2000, 367.

139. Přerov nad Labem, o. Nymburk

- Nález: sídliště KNP, ker. zlomky
- Objekt: jáma
- Nedokumentovaná akce
- PIAN: 96421/O/4 ZM10 13-13-08; koor.: 252:141.
- 179 m n. m.
- Půdní typ: fluvizem, regozem, černozem, rentziny, parendziny, silné svažitě půdy
- Podloží: nivní sediment; smíšený sediment; písek, štěrk; písčito-hlinitý až hlinito-písčítý sediment; slínovce s polohami či konkracemi vápenců, rytmy či cykly slínovec-vápenec (jílovito vápnité prachovce-lužický vývoj)
- Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°, střední sklon 7–12°, výrazný sklon 12–17°
- Vzdálenost od vodního toku: 208 m V Kounický p.
- Rok výzkumu: 1969
- Vedoucí výzkumu: neuvedeno
- Uloženo: neuvedeno
- Literatura: Vencel S. 1972: Výzkumy v Čechách 1969, 136; M Čelákovice 206/00; Snítily 2000, 370.

140. Přerov nad Labem, o. Nymburk

- Nález: výšinné sídliště, eneolit, ker. zlomky, ŠI, BI zlomek nástroje
- Povrchový sběr
- PIAN: 305/P/2 ZM10 13-13-08; koor.: 354:177 370:164 405:148 406:138 340:155
- 182 m. n. m, 207 m. n. m, 214 m. n. m, 223 m. n. m, 234 m. n. m
- Půdní typ: regozem; rendziny, parendziny
- Podloží: písčito-hlinitý až hlinito-písčítý sediment; slínovce s polohami či konkracemi vápenců, rytmy či cykly slínovec-vápenec (jílovito vápnité prachovce-lužický vývoj)

- Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 211 m SZ Kounický p., 398 m SZ Kounický p., 752 SZ Kounický p., 820 m SZ Kounický p., 114 m S Kounický p.
- Rok výzkumu: 1996
- Vedoucí výzkumu: Špaček J. (M Čelákovice)
- Uloženo: M Čelákovice
- Literatura: M Čelákovice 318/00; Snítily 2000, 370.

141. Přerov nad Labem, o. Nymburk

- Nález: eneolit, kostrový hrob, ker. zlomky, sekeromlat, lidské kosti
- Nedokumentovaná akce
- PIAN: 581/O/3 ZM10 13-13-08; koor.: 160:105.
- 180 m n. m.
- Půdní typ: černozem, regozem, fluvizem
- Podloží: nivní sediment; písek, štěrk
- Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 1km V Kounický p.
- Rok výzkumu: 1891
- Vedoucí výzkumu: Požárecký L.
- Uloženo: neuvedeno
- Literatura: Kafka J. 1926: Pod Lipany č. 7, 102; Píč J. L. 1926: Archeologický výzkum ve středních Čechách, 102; Píč J. L. 1893: Archeologický výzkum ve středních Čechách, 60; M Čelákovice 148/00; Snítily 2000, 370.

142. Přerov nad Labem, o. Nymburk

- ppč. 280
- Nález: sídliště k. jordanovské, ker. střepy, sídliště k. řivnáčské, ker. střepy
- Nedokumentovaná akce
- PIAN: 589/O/2 ZM10 13-13-08; koor.: 155:110
- 175 m n. m.
- Půdní typ: černozem
- Podloží: písek štěrk
- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 1km V Kounický p.

- Rok výzkumu: 1905
  - Vedoucí výzkumu: neuvedeno
  - Uloženo: neuvedeno
  - Literatura: Axamit J. 1930: PA XXXVI, 194; Axamit J. 1915: PA XXVII, 83; Stocký A. 1926: Pravěk země České, 172; M Čelákovice 163/00; Snítily 2000, 367–368.
143. Přerov nad Labem, o. Nymburk
- Nález: eneolit, sídliště, ker. zlomky
  - Nedokumentovaná akce
  - PIAN: 96421/O/4 ZM10 13-13-08; koor.: 252:141
  - Totožné s lokalitou 138.
  - Rok výzkumu: před 1920
  - Vedoucí výzkumu: Axamit A.
  - Uloženo: sbírka J. Axamita
  - Literatura: Stocký A. 1926: Pravěk země České, 179; M Čelákovice 194/00; Snítily 2000, 367.
144. Přerov nad Labem, o. Nymburk
- Nález: nádoba KŠK
  - Nedokumentovaná akce
  - PIAN: 96421/O/4 ZM10 13-13-08; koor.: 252:141.
  - Totožné s lokalitou 138.
  - Rok výzkumu: 1924
  - Vedoucí výzkumu: neuvedeno
  - Uloženo: NM Praha, 14452
  - Literatura: Stocký A. 1926: Pravěk země České, 179; Buchvaldek M. 1967: Die schnurkeramik in Böhmen, 148; M Čelákovice 56/00; Snítily 2000, 369.
145. Přerov nad Labem, o. Nymburk
- Nález: sídliště, eneolit, sekeromlat
  - Nedokumentovaná akce
  - PIAN: 592/O/3 ZM10 13-13-08; koor.: 395:275.
  - 175 m n. m.
  - Půdní typ: fluvizem
  - Podloží: nivní sediment

- Sklonitost: rovina 0–3°
  - Vzdálenost od vodního toku: 297 m V Semický p., 632 m JV Labe
  - Rok výzkumu: 1925
  - Vedoucí výzkumu: neuvedeno
  - Uloženo: neuvedeno
  - Uloženo: Kafka J. 1926: Pod Lipany V, 102; M Čelákovice 146/00; Snítily 2000, 370.
146. Přerov nad Labem, o. Nymburk
- Nález: eneolitické sekery, sekeromlaty
  - Jiný druh evidence
  - PIAN: 96421/O/4 ZM10 13-13-08; koor.: 252:141.
  - 356 m n. m.
  - Totožné s lokalitou 138.
  - Rok výzkumu: před 1950
  - Vedoucí výzkumu: neuvedeno
  - Uloženo: M Čelákovice
  - Literatura: M Čelákovice 10/00, Snítily 2000, 370.
147. Přerov nad Labem, o. Nymburk
- Nález: eneolit, sídlištně, ker. zlomky
  - Povrchový sběr
  - PIAN: 305/P/2 ZM10 13-13-08; koor.: 354:177 370:164 405:148 406:138 340:155.
  - Totožné s lokalitou 139.
  - Rok výzkumu: 2005
  - Vedoucí výzkumu: Špaček J. (M Čelákovice)
  - Uloženo: M Čelákovice
  - Literatura: z čj. 4445/06, M Čelákovice 848/2005; Špaček 2005, 224.
148. Přerov nad Labem, o. Nymburk
- Nález: sídlištní, eneolit neurč., keramika – zlomky nádob
  - Povrchový sběr
  - PIAN: 1024/P/2 ZM10 13-13-08; koor.: 342:172 351:176 353:168 351:165 346:165.

- 213 m n. m., 191 m n. m., 229 m n. m., 233 m n. m., 234 m n. m.
- Půdní typ: regozem
- Podloží: písčito-hlinitý až hlinito-písčítý sediment; slínovce s polohami či konkrécemi vápenců, rytmy či cykly slínovec-vápenec (jílovito vápnité prachovce-lužický vývoj)
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 112 m SZ Kounický p., 166 m SZ Kounický p., 229 m SZ Kounický p., 219 m SZ Kounický p., 196 m SZ Kounický p.
- Rok výzkumu: 2008
- Vedoucí výzkumu: Snítily P. (M Čelákovice)
- Uloženo: M Čelákovice př. č. 199/08
- Literatura: z čj. 4102/2009, 1042/2008, Snítily 2008, 275.

149. Přistoupim, o. Kolín

- Nález: eneolitické sídliště, keramika
- Objekt: jáma
- Vertikální řez
- PIAN: 96473/O/4 ZM10 13-13-24; koor.: 144:127.
- 229 m n. m.
- Půdní typ: kambizem, fluvizem, černozem, silné svažité půdy, hnědozem
- Podloží: nivní sediment; písčito-hlinitý až hlinito-písčítý sediment; smíšený sediment; spraš a sprašová hlína; pískovec, prachovec a slepenec, vložky vápenece, jílovce, rohovece, pelokarbonátu, uhelná slojka
- Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°, střední sklon 7–12°, výrazný sklon 12–17°, příkrý sklon, sráz 17–25°
- Vzdálenost od vodního toku: 25 m V Jalový p.
- Rok výzkumu: 1971
- Vedoucí výzkumu: Kudrnáč J. (ARÚ Praha)
- Uloženo: ARÚ Praha
- Literatura: Kudrnáč 1970b, 127.

150. Radim, o. Kolín – mírný svah severně u nádraží a dále podél trati

- Nález: eneolitické sídliště, střepy, mazanice, zvířecí kosti
- Sběr a průzkum

- PIAN: 96573/O/4 ZM10 13-14-21; koor.: 154:276.
- 201 m n. m.
- Půdní typ: fluvizem, černozem, silné svažité půdy, kambizem, rankery, litozem
- Podloží: nivní sediment; smíšený sediment; písčito-hlinitý až hlinito-písčítý sediment; spraš a sprašová hlína; písek, štěrk; slínovce, vápnité jílovce místy písčité; slepence vápnité, vápence biodetritické; migmatit
- Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°, střední sklon 7–12°, výrazný sklon 12–17°, příkrý sklon, sráz 17–25°
- Vzdálenost od vodního toku: 60 m JZ Výrovka
- Rok výzkumu: 1968
- Vedoucí výzkumu: Vencel S. (ARÚ Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV
- Literatura: z čj. 1434/68; Vencel 1968, 135.

151. Radovesice I., o. Kolín

- Dům čp. 95, stpč.104
- Nález: sídliště, KNP zachycena v řezu
- Objekt: jáma (1)
- Záchranný výzkum M. Kolín 31. 3. 1976
- X/O/3 ZM25 13-321; koor.: 468:216.
- 279 m n. m.
- Půdní typ: černozem
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°, střední sklon 7–12°
- Vzdálenost od vodního toku: 367 m JV Pekelský p.
- Rok výzkumu: 1976
- Vedoucí výzkumu: Sedláček Z. (M Kolín)
- Uloženo: RM Kolín
- Literatura: hlášení v archivu AÚ ČSAV Praha 1. 4. 1976; Sedláček 1976b, 125.

152. Radovesice I., o. Kolín

- Nález: střepy eneolit – starší d. bronzová, sídliště, (polozemnice?); eneolit, jáma se dvěma odlišnými vrstvami výplně a eneolitickými střepy

- Objekt: chata zahl. (1), jáma (1)
- Terénní průzkum 16. 9. – 28. 9. 1976
- PIAN: X/O/3 ZM25 13-321; koor.: 440:200.
- 296 m n. m.
- Půdní typ: černozem
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°, rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 516 m V Pekelský p.
- Rok výzkumu: 1976
- Vedoucí výzkumu: Sedláček Z., Hrala J. (M Kolín, ARÚ Praha)
- Uloženo: RM Kolín
- Literatura: Hlášení do AÚ Praha čj. 6627/76; Sedláček, Hrala 1976, 125.

153. Ratenice, o. Kolín

- Nález: eneolit, sídliště, keramické zl., kosti zv., ŠI, BI
- Povrchový sběr; vertikální řez
- PIAN: 83/L/1 ZM10 13-14-16; koor.: 440:90 458:81.
- 194 m n. m., 196 m n. m.
- Půdní typ: černozem
- Podloží: písčito-hlinitý až hlinito-písčité sediment; písek, štěrk
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 328 m Z Výrovka, 493 m JZ Výrovka
- Rok výzkumu: 1988
- Vedoucí výzkumu: Salač V. (ARÚ Praha)
- Uloženo: ARÚ Praha, sine.
- Literatura: Salač 1988, 136.

154. Ratenice, o. Kolín

- Nález: sídliště, zlomky keramiky k. kulovitých amfor
- Vertikální řez
- PIAN: 133/L/1 ZM10 13-14-16; koor.: 453:31 457:25.
- 201 m n. m., 202 m n. m.
- Půdní typ: černozem
- Podloží: písek, štěrk
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°

- Vzdálenost od vodního toku: 727 m JZ Výrovka, 787 m JZ Výrovka
  - Rok výzkumu: 1995
  - Vedoucí výzkumu: Vávra M. (ÚAPPSČ Praha)
  - Uloženo: ÚAPPSČ, 20/95
  - Literatura: z čj. 3190/96, 4946/96, ÚAPPSČ z čj. 354/95; Vávra 1995b, 198.
155. Rohozec, obec Mikuláš, o. Kutná Hora
- Nález: keramika KZP, 45 ks štípané industrie z toho 2 šipky, nejspíše z KZP
  - Povrchové sběry
  - PIAN: X/O/3 ZM25 13-412; koor.: 304:26.
  - Špatné souřadnice
  - Rok výzkumu: 1982–1983
  - Vedoucí výzkumu: Pavlů I., Rulf J. (ARÚ Praha)
  - Uloženo: AÚ ČSAV expedice Bylany
  - Literatura: čj. 3445/82; Pavlů, Rulf 1982/83, 158.
156. Rohozec, obec Mikuláš, o. Kutná Hora
- ppč. 215
  - Nález: sídliště, žlabovitý snad eneolitický objekt, několik střepů KZP
  - Odkryv v místě zvýšené koncentrace ŠI
  - PIAN: 16/O/2 ZM10 13-41-11; koor.: 440:255.
  - 214 m n. m.
  - Půdní typ: regozem
  - Podloží: písek, štěrk
  - Sklonitost: mírný sklon 3–7°
  - Vzdálenost od vodního toku: 428 m V Breslenka
  - Rok výzkumu: 1982–1983
  - Vedoucí výzkumu: Rulf J. (ARÚ Praha)
  - Uloženo: AÚ ČSAV expedice Bylany
  - Literatura: z čj. 2483/83; Pavlů, Rulf 1982/83, 158.
157. Rožďalovice, o. Nymburk – poloha „Na Židáku“

- Nález: kvartérní terasa řeky Mrliny vyplněná recentní ornici, v okolí nalezeny atypické střepy a střepy KZP
- Povrchový sběr
- PIAN: 96806/O/4 ZM10 16-12-13; koor.: 335:204.
- 286 m n. m.
- Půdní typ: černice, rnziny, parendziny, černozem, regozem, hnědozem
- Podloží: spraš a sprašová hlína; písčito-hlinitý až hlinito-písčitý sediment; nivní sediment; smíšený sediment; písek, štěrk; navážka, halda, výsypka, odval; vápnité jílovce, slínovce, vápnité prachovce; silicifikované vápnité jílovce a slínovce; vápnité jílovce, slínovce a prachovce, podřadně vložky jílovitého vápence
- Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°, střední sklon 7–12°
- Vzdálenost od vodního toku: 146 m V Mrlina
- Rok výzkumu: 1964
- Vedoucí výzkumu: Fridrich J., Justová J. (ARÚ Praha, M Poděbrady)
- Uloženo: M Poděbrady
- Literatura: ARÚ Praha HLAS 2468/64, NZ 2797/64; Fridrich, Justová 1964, 40.

158. Semice, o. Nymburk

- Nález: sídliště KZP, ker. zlomky
- Objekt: jáma
- Nedokumentovaná akce
- PIAN: 97032/O/4 ZM10 13-13-09; koor.: 134:165.
- 178 m n. m.
- Půdní typ: fluvizem, gleje, regozem, černozem, silné svažitě půdy
- Podloží: nivní sediment; písek, štěrk; slatina, rašelina, hnílokal; navátý písek; smíšený sediment; písčito-hlinitý až hlinito-písčitý sediment; slínovce s polohami či konkrecemi vápenců, rytmy či cykly slínovec-vápenec (jílovito vápnitě prachovce-lužický vývoj)
- Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°, střední sklon 7–12°, výrazný sklon 12–17°
- Vzdálenost od vodního toku: 678 m SZ Staré Labe
- Rok výzkumu: kolem 1900
- Vedoucí výzkumu: Axamit J.

- Uloženo: NM Praha
  - Literatura: Stocký A. 1926: Pravek země České, 184; Hájek L. 1968: ASM 5, 113; M Čelákovice 62/00; Snítily 2000b, 374.
159. Semice, o. Nymburk
- ppč. 239–246
  - Nález: eneolit, ker. zlomky
  - Nedokumentovaná akce
  - PIAN: 524/O/2 ZM10 13-13-09; koor.: 15:195.
  - 176 m n. m.
  - Půdní typ: fluvizem
  - Podloží: navátý písek
  - Sklonitost: rovina 0–3°
  - Vzdálenost od vodního toku: 502 m SV Staré Labe
  - Rok výzkumu: 1944
  - Vedoucí výzkumu: Žebera K. (GÚ Praha)
  - Uloženo: neuvedeno
  - Literatura: čj. 829/44, M Čelákovice 40/00; Snítily 2000, 375.
160. Semice, o. Nymburk
- ppč. 1037
  - Nález: eneolit, sídliště, ker. zlomky
  - Nedokumentovaná akce
  - PIAN: 530/O/3 ZM10 13-13-09; koor.: 195:142.
  - 178 m n. m.
  - Půdní typ: fluvizem, gleje, černozem, regozem
  - Podloží: písek, štěrk, nivní sediment; navátý písek
  - Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°
  - Vzdálenost od vodního toku: 689 m S Labe
  - Rok výzkumu: 1959
  - Vedoucí výzkumu: Novotný F.
  - Uloženo: neuvedeno
  - Literatura: Kudrnáč J. 1961: Zpráva městského podlipanského muzea v Českém Brodě, 11; Justová J. 1968, ASM 6, 245; čj. 1985/61, 1991/61, M Čelákovice 196/00; Snítily 2000, 376.
161. Skramníky, o. Kolín

- Nález: sídliště k. kulovitých amfor, keramika, kámen-bn, ŠI, rozsáhlé kulturní souvrství s řadou zahlobených sídlištních objektů
- Objekt: sídlištní jáma
- Vertikální řez
- PIAN: 986/O/2 ZM10 13-13-20; koor.: 245:94.
- 210 m n. m.
- Půdní typ: černozem
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 276 m J Jezírkový p.
- Rok výzkumu: 2008
- Vedoucí výzkumu: Baloun L. (ÚAPPSC Praha)
- Uloženo: neuvedeno
- Literatura: čj. 5559/2009, 2858/2008 (expertní list); Baloun 2008, 303.

162. Skramníky, o. Kolín

- Nález:řivnáčská k., narušen jeden zahlobený sídlištní objekt s nálezem větší části keramické nádoby, poloha I.; sídliště; nál. nádoba - keramika (1); mazanice; k. kulovitých amfor, nál. zlomek - keramika (350); BN: sekera (1); ŠI (2); nástroj - kosti zv. (2); mazanice (xx); ozdoba (1).
- Objekt: řivnáčská k.: obj. jáma sídlištní (1); k. kulovitých amfor: Při JV okraji plochy byly narušeny celkem tři (?) objekty k. kulovitých amfor (SV slezská skupina). Poloha I.; sídliště; obj. jáma sídlištní (3).
- Vertikální řez, plošný odkryv
- PIAN: 1141/L/1 ZM10 13-13-20; koor.: 230:92 246:82.
- 211 m n. m., 210 m n. m.
- Půdní typ: černozem
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 280 m J Jezírkový p., 154 m J Jezírkový p.
- Rok výzkumu: 2008
- Vedoucí výzkumu: Baloun L. (ÚAPPSC Praha)

- Uloženo: ÚAPPSČ Praha
  - Literatura: ZAA NZ TX-2011-3668; Baloun L. 2011: Doklady laténského osídlení na k.ú. Skramníky, okr. Kolín, Archeologie ve středních Čechách 15, 441–451, Praha; Baloun L., Zemanová P. 2010: Doklady časně slovanského osídlení na k.ú. Skramníky, okr. Kolín, Archeologie ve středních Čechách 14, 337–353, Praha; ÚAPPSČ Praha NZ 529/2008; Baloun 2010, 238.
163. Svatý Mikuláš, o. Kutná Hora – poloha „U Studánky“
- ppč. 915
  - Nález: řivnáčská k., sídliště, ker. zlomek
  - Objekt: jáma (x)
  - Vertikální řez
  - PIAN: 381/L/1 ZM10 13-41-11; koor.: 206:287 214:300.
  - 226 m n. m., 227 m n. m.
  - Půdní typ: regozem
  - Podloží: písek, štěrk
  - Sklonitost: mírný sklon 3–7°
  - Vzdálenost od vodního toku: 663 m JZ Stará Klejnárka, 766 m JZ Stará Klejnárka
  - Rok výzkumu: 2011
  - Vedoucí výzkumu: Šumberová R. (ARÚ Praha)
  - Uloženo: ARÚ Praha, pracoviště Kutná Hora
  - Literatura: ZAA TX 3300/2011; Končelová 2010, 258.
164. Svojšice, o. Kolín
- Nález: k. řivnáčská, výšinné sídliště, ker. zlomky, bn - část sekerky
  - Povrchový sběr
  - PIAN: 409/P/2 ZM10 13-32-06; koor.: 308:98 309:106 318:109 318:101.
  - 281 m n. m., 277 m n. m., 280 m n. m., 280 m n. m.
  - Půdní typ: luvizem
  - Podloží: dvojslídny migmatit až ortorula
  - Sklonitost: rovina 0–3°
  - Vzdálenost od vodního toku: 194 m JZ Bečvárka, 248 m JZ Bečvárka, 340 m JZ Bečvárka, 299 m JZ Bečvárka
  - Rok výzkumu: 2001

- Vedoucí výzkumu: Tvrdík R. (M Kolín)
  - Uloženo: m Kolín
  - Literatura: čj. 2771/02; Tvrdík 2001b, 275.
165. Štítary, o. Kolín
- ppč. 2956/1, ppč. 2315/1
  - Nález: eneolitické sídliště
  - Povrchový sběr, náhodný nález
  - PIAN: X/O/3 ZM25 13-322; koor.: 46:256.
  - 227 m n. m.
  - Půdní typ: černozem, fluvizem, silné svažitě půdy
  - Podloží: nivní sediment; smíšený sediment; spraš a sprašová hlína
  - Sklonitost: mírný sklon 3–7°, rovina 0–3°, výrazný sklon 12–17°
  - Vzdálenost od vodního toku: 70 m SV Pekelský p.
  - Rok výzkumu: 1975
  - Vedoucí výzkumu: Sedláček Z. (M Kolín)
  - Uloženo: M Kolín
  - Literatura: Sedláček 1975, 88.
166. Štítary, o. Kolín
- ppč. 2314/13
  - Nález: sídliště k. badenské, ker. zlomky
  - Objekt: jáma (1)
  - Plošný odkryv
  - PIAN: 386/O/1 ZM10 13-32-03; koor.: 347:66.
  - 235 m n. m.
  - Půdní typ: černozem
  - Podloží: spraš a sprašová hlína
  - Sklonitost: rovina 0–3°
  - Vzdálenost od vodního toku: 155 m SV Pekelský p.
  - Rok výzkumu: 2000
  - Vedoucí výzkumu: Tvrdík R. (M Kolín)
  - Uloženo: M Kolín
  - Literatura: čj. 2028/01; Tvrdík 2000, 273.
167. Štítary u Kolína, o. Kolín – poloha „Na Kopečku“

- Nález: sídliště, střední eneolit, sídlištní jáma, pec, keramika
- Objekt: jáma (2)
- Vertikální řez, sonda
- PIAN: 491/P/2 ZM10 13-32-03; koor.: 317:44 327:47 315:51.
- 254 m n. m., 250 m n. m., 252 m n. m.
- Půdní typ: černozem
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 279 m JV Pekelský p., 214 m JV Pekelský p., 331 m JV Pekelský p.
- Rok výzkumu: 2006–2007
- Vedoucí výzkumu: Stanovská J. (M Kolín)
- Uloženo: neuvedeno
- Literatura: čj. 1606/2009; Dvořák F. 1936: Pravěk Kolínska, 60, 148; Sedláček Z. 1978: Výzkumy v Čechách 1975, 88; ARÚ Praha HLAS 2028/2001 (Tvrdík R.); Stanovská 2008, 337.

168. Štítary u Kolína, o. Kolín

- Kat. č. 2311/17
- Nález: sídliště, střední eneolit, ker. nádoba, jáma se svislými až mírně nálevkovitě rozevřenými stěnami
- Objekt: jáma (1)
- Skupina sond
- PIAN: 490/B/1 ZM10 13-32-03; koor.: 339:68.
- 238 m n. m.
- Půdní typ: černozem
- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 223 m JV Pekelský p.
- Rok výzkumu: 2007
- Vedoucí výzkumu: Mazač Z. (M Kolín)
- Uloženo: M Kolín
- Literatura: čj. 1609/2009; Stanovská J. 2008: Štítary „Na Kopečku“ obytný soubor 30 rodinných domů, M Kolín; Mazač 2008, 337.

169. Štolmíř, obec Český Brod, o. Kolín

- Nález: zlomky jordanovské keramiky – ryté linie plecí džbánků, okraje, rozhraní duté nožky, 1 kus ŠI
- Průzkum okolí Kounického sídliště
- PIAN: 52/P/2 ZM10 13-13-18; koor.: 431:205 452:205 452:188 431:188.
- 228 m n. m., 243 m n. m., 231 m n. m., 221 m n. m.
- Půdní typ: kambizem
- Podloží: pískovec, prachovec a slepenec, vložky vápenece, jílovce, rohovece, pelokarbonátu, uhelná slojka
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°, střední sklon 7–12°, rovina 0–3°
- 187 m JZ Kounický p., 383 m JZ Kounický p., 287 m JZ Kounický p., 134 m JZ Kounický p.
- Rok výzkumu: 1985
- Vedoucí výzkumu: Vávra M. (ARÚ Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV
- Literatura: Vávra 1985b, 204–205.

170. Tatce, o. Kolín – poloha „Za mlýnem“

- ppč. 151/2, 150, 148/4, 148/5
- Nález: sídliště, objekty kultury řivnáčské a KNP, střepy, zvířecí kosti, nepravidelně uspořádané kule jamky, kamenný brousek KNP
- Pokračuje systematický výzkum J. Hartla, výzkum 5 týdnů
- PIAN: 98017/O/4 ZM10 13-13-20; koor.: 385:107.
- 209 m n. m.
- Půdní typ: černozem, regozem, černice
- Podloží: písek, štěrk; nivní sediment; smíšený sediment; spraš a sprašová hlína; slínovce, vápnité jílovce místy písčité
- Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 266 m Z Milčický p.
- Rok výzkumu: 1968–1970
- Vedoucí výzkumu: Hartl J. (NM Praha)
- Uloženo: NM v Praze
- Literatura: NZ v prehistorickém a protohistorickém oddělení NM; Justová J. 1965: Štítarské sídliště u Tadců, AR 17, 38–42, 63; Slabina 1968: Tatce, 156–157; Hartl 1969: Tatce, 156–157; Hartl 1970, 150–151.

171. Tismice, o. Kolín
- Nález: 2 objekty kultury Jordanovské, černošedá hlína s vrstvou spraše vyplňovala kruhovou jámu, na rovném dnu objeveny kry vypálené hlíny se střepy k. Jordanovské ze kterých byl sestavena horní část džbánu. 2 objekt také vyplněn černošedou hlínou se spraší.
  - Objekt: chata zahl., jáma
  - Geofyzikální měření a půdní vrty
  - X/O/- ZM10 13-13-23; koor.: 85:110.
  - 282 m n. m.
  - Půdní typ: hnědozem, kambizem, černozem
  - Podloží: spraš a sprašová hlína; navážka, halda, výsypka, odval; smíšený sediment; nivní sediment; písčito-hlinitý až hlinito-písčítý sediment; jílovce, uhelné jílovce, uhlí, prachovce, pískovce, slepenec; pískovec, prachovec a slepenec, vložky vápence, jílovce, rohovece, pelokarbonátu, uhelná slojka
  - Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°, střední sklon 7–12°
  - Vzdálenost od vodního toku: 909 m JV Bušinec
  - Rok výzkumu: 1986
  - Vedoucí výzkumu: Kudrnáč J. (ARÚ Praha)
  - Uloženo: AÚ ČSAV
  - Literatura: Kudrnáč J. 1984/85: Tismice, Výzkumy v Čechách, 207; Kudrnáč 1986, 200.
172. Tismice, o. Kolín
- Nález: výšinné sídliště, kamenná sekera k. řivnáčské
  - Geofyzikální průzkum, povrchový sběr
  - PIAN: 174/O/2 ZM10 13-13-23; koor.: 204:70.
  - 276 m n. m.
  - Půdní typ: hnědozem
  - Podloží: spraš a sprašová hlína
  - Sklonitost: rovina 0–3°
  - Vzdálenost od vodního toku: 283 m SZ Bušinec
  - Rok výzkumu: 1995
  - Vedoucí výzkumu: Křivánek R. (ARÚ Praha)
  - Uloženo: Uloženo: ARÚ Praha

- Literatura: z čj. 5177/95; Křivánek 1995, 300.
173. Tismice, o. Kolín
- Nález: eneolit, zlomek kamenné sekery
  - Povrchový sběr
  - PIAN: 98/O/1 ZM10 13-13-23; koor.: 211:46.
  - 295 m n. m.
  - Půdní typ: hnědozem
  - Podloží: spraš a sprašová hlína
  - Sklonitost: rovina 0–3°
  - Vzdálenost od vodního toku: 439 m Z Bušinec
  - Rok výzkumu: 1989
  - Vedoucí výzkumu: Korený R. (ARÚ Praha)
  - Uloženo: Uloženo: ARÚ Praha
  - Literatura: čj. 5495/02; Korený 2001, 281.
174. Tismice, o. Kolín – poloha „Na Hradištích“
- Nález: sídlištní, eneolit, ŠI (1)
  - Povrchový sběr
  - PIAN: 174/O/2 ZM10 13-13-23; koor.: 204:70.
  - Totožné s lokalitou 171.
  - Rok výzkumu: 2005
  - Vedoucí výzkumu: Profantová N. (ARÚ Praha)
  - Uloženo: neuvedeno
  - Literatura: čj. 3978/2005; Profantová N., Stolz D. 2006: ASČ (některé zlomky keramiky vyobrazeny); Profantová 2005, 279.
175. Třebestovice, o. Nymburk
- Nález: eneolitické střepy, zlomky ŠI, zlomky BI
  - Povrchový průzkum Pošembeří
  - PIAN: X/O/3 ZM25 13-134; koor.: 358:310.
  - 194 m n. m.
  - Půdní typ: regozem, černice
  - Podloží: nivní sediment
  - Sklonitost: mírný sklon 3–7°, rovina 0–3°
  - Vzdálenost od vodního toku: 639 m JV Šembera
  - Rok výzkumu: 1982

- Vedoucí výzkumu: Čtverák V., Vávra M. (ARÚ Praha)
  - Uloženo: AÚ ČSAV
  - Literatura: Čtverák, Vávra 1982, 185.
176. Třebestovice, o. Nymburk
- Nález: 8 hrobů k. jordanovské, ve čtyřech byly měděné milodary, BI a ŠI, půdorys domu; sídliště, 10 objektů (většinou zásobních jam) KNP, keramika, kosti
  - Objekt: hrob kostrový (8); jáma
  - Záchranný výzkum
  - X/O/- ZM10 13-13-15; koor.: 174:20.
  - 194 m n. m.
  - Půdní typ: regozem, černice, černoze
  - Podloží: nivní sediment; smíšený sediment; spraš a sprašová hlína; písek, štěrk; navátý písek; písčito-hlinitý až hlinito-písčitý sediment
  - Sklonitost: mírný sklon 3–7°, rovina 0–3°
  - Vzdálenost od vodního toku: 193 m J Šembera
  - Rok výzkumu: 1986
  - Vedoucí výzkumu: Čtverák V., Rulf J. (ARÚ Praha)
  - Uloženo: AÚ ČSAV expedice Závist
  - Literatura: Čtverák, Rulf 1986, 204.
177. Třebešice, obec Církvice, o. Kutná Hora
- Nález: eneolit, sídliště, keramické zlomky
  - Povrchový sběr
  - PIAN: 109/P/2 ZM10 13-41-16; koor.: 259:195 246:182 241:188.
  - 237 m n. m., 238 m n. m., 241 m n. m.
  - Půdní typ: černoze
  - Podloží: spraš a sprašová hlína
  - Sklonitost: mírný sklon 3–7°, rovina 0–3°
  - Vzdálenost od vodního toku: 539 m S Klejnárka, 415 m SV Klejnárka, 480 m SV Klejnárka
  - Rok výzkumu: 1991
  - Vedoucí výzkumu: Pechočová J. (M Kutná Hora)
  - Uloženo: M Kutná Hora
  - Literatura: čj. 3758/91; Šumberová 1991b, 358.

178. Tucharaz, o. Kolín
- ppč. 211/10, 211/11
  - Nález: kostrový hrob KZP
  - Objekt: hrob kostrový (1)
  - Záchranný výzkum
  - PIAN: 98281/O/4 ZM10 13-13-23; koor.: 424:22.
  - 275 m n. m.
  - Půdní typ: hnědozem, kambizem, černozem, fluvizem, silné svažitě půdy
  - Podloží: jílovce, uhelné jílovce, uhlí, prachovce, pískovce, slepenec; pískovec, prachovec a slepenec, vložky vápenece, jílovce, rohovece, pelokarbonátu, uhelná slojka; spraš a sprašová hlína; nivní sediment, smíšený sediment
  - Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°, střední sklon 7–12°, výrazný sklon 12–17°
  - Vzdálenost od vodního toku: 430 m Z Šembera
  - Rok výzkumu: 1976
  - Vedoucí výzkumu: Pavlů I. (ARÚ Praha)
  - Uloženo: Expedice Bylany
  - Literatura: Zápotocká M.: AR 16, 625; AÚ čj. 3159/76; Pavlů 1976, 147.
179. Velim, o. Kolín
- ppč. 378/1,12,14, ppč. 378/15,16
  - Nález: sídliště rovinné, mladší eneolit, ker. zlomky, sídliště rovinné, starší eneolit, ker. zlomky
  - Vertikální řez
  - objekt: jáma (1), jáma (1)
  - PIAN: 291/B/1 ZM10 13-14-22; koor.: 427:139
  - 202 m n. m.
  - Půdní typ: černozem
  - Podloží: písčito-hlinitý až hlinito-písčitý sediment
  - Sklonitost: rovina 0–3°
  - Vzdálenost od vodního toku: 135 m V Nouzovský p.
  - Rok výzkumu: 2002
  - Vedoucí výzkumu: Vávra M., Šťastný D. (ÚAPPSC Praha)
  - Uloženo: ÚAPPSC, základna Velim

- Literatura: čj. 1271/03; Vávra, Šťastný 2002, 300.
180. Velký Osek, o. Kolín – pískovna za V. Osekem
- Nález: KNP, nálevkovitý pohár
  - Náhodný nález
  - PIAN: 98640/O/4 ZM10 13-14-18; koor.: 461:181.
  - 190 m n. m.
  - Půdní typ: regozem, fluvizem, černice
  - Podloží: nivní sediment; písek, štěrk; navátý písek; navážka, halda, výsypka, odval; slatina, rašelina, hnilokal
  - Sklonitost: mírný sklon 3–7°, rovina 0–3°
  - Vzdálenost od vodního toku: 14 m SV Bečovka
  - Rok výzkumu: 1969
  - Vedoucí výzkumu: Sedláčková H. (M Poděbrady)
  - Uloženo: M Poděbrady
  - Literatura: Sedláčková 1969, 167.
181. Velký Osek, o. Kolín
- Nález: sídliště, eneolit, ker. zlomky
  - Objekt: jáma (2)
  - Vertikální řez
  - PIAN: 226/L/1 ZM10 13-14-18; koor.: 440:117 440:109.
  - 192 m n. m.
  - Půdní typ: černice
  - Podloží: písek, štěrk
  - Sklonitost: rovina 0–3°
  - Vzdálenost od vodního toku: 602 m SV Bečovka, 645 m SV Bečovka
  - Rok výzkumu: 2000
  - Vedoucí výzkumu: Tvrdík R. (M Kolín)
  - Uloženo: M Kolín
  - Literatura: čj. 2029/01; Tvrdík 2000b, 292.
182. Vitice, o. Kolín – poloha „K Močedníku“
- Nález: sídliště, k. jordanovská, ker. zlomky, kámen, mazanice, eneolit, ker. zlomky, kámen, mazanice
  - Objekt: k. jordanovská: jáma (3); hliník (1); eneolit: jáma (1)

- Vertikální řez
  - PIAN: 119/L/1 ZM10 13-31-04; koor.: 416:113 417:113 420:111
PIAN: 120/B/1 ZM10 13-31-04; koor.: 452:102
  - 303 m. n. m., 305 m n. m.
  - Půdní typ: hnědozem
  - Podloží: spraš a sprašová hlína
  - Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°
  - Vzdálenost od vodního toku: 308 m S Bylanka, 287 m S Bylanka, 275 m SV Bylanka, 143 m SV Bylanka
  - Rok výzkumu: 1998
  - Vedoucí výzkumu: Tvrdík R. (M Kolín)
  - Uloženo: M Kolín
  - Literatura: čj. 955/98; Tvrdík 1998c, 222.
183. Vrbčany, o. Kolín
- Nález: kultura řivnáčská, nález několika objektů, odebrání vzorků
  - Záchranná akce
  - PIAN: 99001/O/4 ZM10 13-14-21; koor.: 23:38.
  - 232 m n. m.
  - Půdní typ: silné svažité půdy, černozem, fluvizem, černice
  - Podloží: slepence vápnité, vápence biodetritické; slínovce, vápnité jílovce místy písčité; nivní sediment; smíšený sediment; písčito-hlinitý až hlinito-písčitý sediment, spraš a sprašová hlína; migmatit
  - Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°, střední sklon 7–12°, výrazný sklon 12–17°
  - Vzdálenost od vodního toku: 419 m SV Výrovka
  - Rok výzkumu: 1970
  - Vedoucí výzkumu: Vaněk J. (Praha)
  - Uloženo: neuvedeno
  - Literatura: Vaněk 1970b, 170–171.
184. Vrды, o. Kutná Hora
- Nález: rovinné sídliště, zlomky keramiky KZP
  - Povrchový sběr
  - 90/P/2 ZM10 13-41-17; koor.: 326:38 371:0 333:-5 308:20.
  - 246 m n. m., 240 m n. m.
  - Půdní typ: černozem

- Podloží: spraš a sprašová hlína
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 524 m JZ Koudelovský p., 584 m JZ Koudelovský p., 271 m JZ Koudelovský p., 255 m JZ Koudelovský p.
- Rok výzkumu: 1990
- Vedoucí výzkumu: Charvát P. (ARÚ Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV
- Literatura: čj. 1639/90; Charvát 1990, 388.

185. Záboří nad Labem, o. Kutná Hora

- Nález: eneolit, kámen ŠI (2)
- Sběry
- 27/O/2 ZM10 13-41-06; koor.: 240:345.
29/O/2 ZM10 13-41-06; koor.: 215:370.
- 201 m n. m., 202 m n. m.
- Půdní typ: fluvizem
- Podloží: nivní sediment; písek, štěrk
- Sklonitost: rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 15 m V Doubrava, 210 m V Doubrava
- Rok výzkumu: 1983
- Vedoucí výzkumu: Pavlů I., Rulf J. (ARÚ Praha)
- Uloženo: AÚ ČSAV expedice Bylany
- Literatura: čj. 3808/83; Pavlů, Rulf 1983, 204.

186. Žehušice, o. Kutná Hora

- Nález: KNP, keramika, ŠI nalezeny v sekundární poloze, rozplaveny na písčné duně na soutoku řeky Doubravy a Brslenky
- Sběr a sondáž
- X/O/3 ZM25 13-411; koor.: 230:102.
- 206 m n. m.
- Půdní typ: regozem, fluvizem
- Podloží: nivní sediment
- Sklonitost: mírný sklon 3–7°, rovina 0–3°
- Vzdálenost od vodního toku: 347 m Z Doubrava
- Rok výzkumu: 1982

- Vedoucí výzkumu: Rulf J. (ARÚ Praha)
  - Uloženo: AÚ ČSAV expedice Bylany
  - Literatura: čj. 3446/82; Rulf 1982b, 210–211.
187. Žleby, o. Kutná Hora – Markovice – kamenolom
- Nález: rovinné sídliště, k. nálevkovitých pohárů, ker. zlomky, mazanice, sekera, uhliky
  - Objekt: jáma (2)
  - Plošný odkryv
  - 280/O/2 ZM10 13-41-22; koor.: 479:155.
  - 260 m n. m.
  - Půdní typ: hnědozem
  - Podloží: spraš a sprašová hlína
  - Sklonitost: rovina 0–3°
  - Vzdálenost od vodního toku: 1 km V Doubrava
  - Rok výzkumu: 2003
  - Vedoucí výzkumu: Šumberová R. (ARÚ Praha)
  - Uloženo: ARÚ Kutná Hora
  - Literatura: NZ 764/04; Šumberová 2003, 346.
188. Žleby, o. Kutná Hora – Markovice – kamenolom
- Nález: KNP, sídliště, kamenný nástroj – BI, kosti zv., mazanice, keramika zl.
  - Objekt: jáma zásobní (1), jáma sídlištní (1)
  - Povrchový sběr
  - 280/O/2 ZM10 13-41-22; koor: 479:155.
  - Totožné s lokalitou 187.
  - Rok výzkumu: 2003
  - Vedoucí výzkumu: Šumberová R. (ARÚ Praha)
  - Uloženo: ARÚ Praha, pracoviště Kutná Hora
  - Literatura: NZ 9629/2006; ARÚ Praha INVE 9437/2003; Šumberová 2003, 346.
189. Žleby, o. Kutná Hora – poloha „U mlynářských
- ppč. 660/1
  - Nález: ojedinělý nález, eneolit, kamenná sekerasekerka, BI
  - Povrchový sběr

- 360/P/2 ZM10 13-41-23; koor.: 104:300 111:299 106:288 98:291.
- 240 m n. m., 239 m n. m., 234 m n. m., 236 m n. m.
- Půdní typ: hnědozem, regozem
- Podloží: dvojslídny svor; nivní sediment
- Sklonitost: rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°
- Vzdálenost od vodního toku: 133 m V Doubrava, 62 m V Doubrava, 115 m V Doubrava, 195 m V Doubrava
- Rok výzkumu: 2005
- Vedoucí výzkumu: J. Moravec
- Uloženo: ARÚ Praha, pracoviště Kutná Hora
- Literatura: z čj. 7678/2009; Moravec J. 2007: Výzkumy v Čechách 2004, 286, Praha; Končelová 2008, 412.

8. Literatura

- Baloun, L. 2008: Skramníky, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 2008, 303.
- Baloun, L. 2010: Skramníky, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 2010, 238.
- Břicháček, P. 1980/81: Hradčany, okr. Nymburk, Výzkumy v Čechách 1980/81, 36.
- Břicháček, P. – Vávra, M. 1990: Kšely, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1990/92, 156.
- Buchvaldek, M. 1978: VI. 13 Kultura se šňůrovou keramikou. In: Pleiner, R. – Rybová, A. (eds.): Praveké dějiny Čech. Praha, 285–300.
- Buchvaldek, M. 1986: Kultura se šňůrovou keramikou ve střední Evropě. I. Skupina mezi Harcem a Bílými Karpaty. Praehistorica XII. Praha.
- Čtverák, V. 1981: Poříčany, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1980/81, 95.
- Čtverák, V. 1984/85: Poříčany, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1984/85, 153.
- Čtverák, V. 1985: Poříčany, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1990/92, 257–258.
- Čtverák, V. 1991: Klučov, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1990/92, 136.
- Čtverák, V. – Rulf, J. 1986: Třebestovice, okr. Nymburk, Výzkumy v Čechách 1986/87, 204.
- Čtverák, V. – Rulf, J. 1989: Nálezy horizontu jordanovské kultury z Třebestovic, okr. Nymburk, PA LXXX, 5–29.
- Čtverák, V. – Vávra, M. 1982: Třebestovice, okr. Nymburk, Výzkumy v Čechách 1982/83, 185.
- Demek, J. 1965: Geomorfologie českých zemí. Praha.
- Dreslerová, D. – Pokorný P. 2004: Vývoj osídlení a struktury pravěké krajiny na středním Labi. Pokus o přímé srovnání archeologické a pyloanalytické evidence, AR LVI, 739–762.
- Dobeš, M. 2008: Měď v eneolitických Čechách: Kupfer im Äneolithikum Böhmens. Praha

- Dobeš, M. 2008b: 4.5 Kultura kulovitých amfor. In: Neustupný, E., ed. – Dobeš, M. – Turek, J. – Zápotocký, M.: Eneolit. Archeologie pravěkých Čech 4. Praha, 115–122.
- Fridrich, J. – Justová, J. 1964: Rožďalovice, okr. Nymburk, Bulletin záchranného oddělení 1964, 40.
- Hartl, J. 1970: Tatce, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1970, 150–151.
- Hrala, J. – Sedláček, Z. 1986: Nová Ves, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1986/87, 121–122.
- Hrala, J. – Sedláček, Z. 1976: Pašinka, o. Ratiboř, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1976/77, 99.
- Hložek, J. 2009: Pečky, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 2009, 179–180.
- Charvát, P. 1990: Vrды, okr. Kutná Hora, Výzkumy v Čechách 1990/92, 388.
- Chlupová, S. 2005: Nebovidy, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 2005, 154.
- Justová, J. 1992: Libice nad Cidlinou, okr. Nymburk, Výzkumy v Čechách 1990/92, 178.
- Justová, J., Hrdlička, L. 1969: Kanín, okr. Nymburk, Bulletin záchranného oddělení 1969, 47.
- Klásek, P. – Vencl, S. – Venclová, N. 2006: Břežany II., okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 2006, 21.
- Klötzerová, M. 1968: Kluk, okr. Nymburk, Bulletin záchranného oddělení 1968, 58.
- Klötzerová, M. 1968b: Nymburk, okr. Nymburk, Bulletin záchranného oddělení 1968, 92.
- Klötzerová, M. 1968c: Pečky, okr. Kolín, Bulletin záchranného oddělení 1968, 94.
- Končelová, M. 2008: Žleby, okr. Kutná Hora Výzkumy v Čechách 2008, 412.
- Končelová, M. 2011: Nové Dvory u Kutné Hory, okr. Kutná Hora, Výzkumy v Čechách 2010, 152.
- Končelová, M. 2011: Svatý Mikuláš, okr. Kutná Hora, Výzkumy v Čechách 2010, 258.

- Korený, R. 2001: Tismice, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 2001, 281.
- Krajský úřad Středočeského kraje 2006: Územní plán velkého územního celku STŘEDNÍ POLABÍ. Praha.
- Křivánek, R. 1995: Tismice, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1993/95, 300.
- Křivánek, R. 2000: Chleby, okr. Nymburk, Výzkumy v Čechách 2000, 82.
- Křivánek, R. 1997: Bylany, okr. Kutná Hora, Výzkumy v Čechách 1996/97, 24.
- Kudrnáč, J. 1954: Chata z mladší doby kamenné v Klučově, PA XLV, 107–113.
- Kudrnáč, J. 1964: Poříčany, okr. Kolín, Bulletin záchranného oddělení 1964, 35.
- Kudrnáč, J. 1969: Klučov, okr. Kolín, Bulletin záchranného oddělení 1969, 50.
- Kudrnáč, J. 1970: Kšely, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1970, 56.
- Kudrnáč, J. 1970b: Přistoupim, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1970, 127.
- Kudrnáč, J. 1971: Nová Ves I, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1970, 96.
- Kudrnáč, J. 1973: Klučov, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1973, 63.
- Kudrnáč, J. 1977: Klučov, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1976/77, 58.
- Kudrnáč, J. 1979: Kounice, okr. Nymburk, Výzkumy v Čechách 1978/79, 53.
- Kudrnáč, J. 1980/81: Kounice, okr. Nymburk, Výzkumy v Čechách 1980/81, 52.
- Kudrnáč, J. 1984/85: Poříčany, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1984/85, 154.
- Kudrnáč, J. 1985: Klučov, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1984/85, 81.
- Kudrnáč, J. 1986: Tismice, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1986/87, 200.
- Kudrnáč, J. 1987: Chrást, okr. Nymburk, Výzkumy v Čechách 1984/85, 81.
- Kuzma, I. 1985: Pohreb v kultúrnej jame badenskej kultúry z Mužle – Čenkova, AR XXXVII, 139–151.
- Kyselý, R. 2010: Lov v eneolitu. Příspěvek k poznání paleoekonomiky v českém a moravském pravěku dle nálezů zvířecích kostí, Živá archeologie 11, 36–40.
- Lehečková, E. 1968: Kutná Hora, okr. Kutná Hora, Bulletin záchranného oddělení, 1968, 65–66.
- Lička, M. 1966: Křečkov, okr. Nymburk, Bulletin záchranného oddělení 1966, 16.
- Lička, M. 1971: Loučeň, okr. Nymburk, Výzkumy v Čechách 1971, 84.
- Mazač, Z. 2008: Štítary u Kolína, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 2008, 337.

- Moravec, J. 2004: Hlízov, okr. Kutná Hora, *Výzkumy v Čechách 2004*, 60.
- Motyková, K. 1999: Lysá nad Labem, okr. Nymburk, *Výzkumy v Čechách 1999*, 117.
- Motyková, K. 2000: Nymburk, okr. Nymburk, *Výzkumy v Čechách 2000*, 149.
- Motyková, K. 2001: Kostomlaty nad Labem, okr. Nymburk, *Výzkumy v Čechách 2001*, 107–108.
- Motyková, K. 2001b: Lysá nad Labem, okr. Nymburk, *Výzkumy v Čechách 2001*, 134–135.
- Motyková, K. 2001c: Nymburk, okr. Nymburk, *Výzkumy v Čechách 2001*, 163, 165.
- Motyková, K. 2002: Nymburk, okr. Nymburk, *Výzkumy v Čechách 2002*, 163–164.
- Motyková, K. 2011: Sídliště kultury nálevkovitých pohárů a hroby kultury se zvoncovitými poháry ve Dvorech u Nymburka, *Archeologie ve středních Čechách 15*, 163–176.
- Motyková, K. 2013: Archeologické stopy dávných věků v Nymburce a ve středním Polabí. Nymburk.
- Motyková, K. – Šumberová, R. 2008: Kolín, okr. Kolín, *Výzkumy v Čechách 2008*, 120–121.
- Moucha, V. 1978: VI. 14 Kultura se zvoncovitými poháry. In: Pleiner, R. – Rybová, A. (eds.): *Pravěké dějiny Čech*. Praha, 300–312.
- Nájemníková, L. 2010: Chrástřany u Českého Brodu, okr. Kolín, *Výzkumy v Čechách 2010*, 84.
- Neustupný, E. 1986: Sídlní areály pravěkých zemědělců, *PA LXXVII*, 226–234.
- Neustupný, E. 1997: Šňůrová sídliště, kulturní normy a symboly, *AR XLIX*, 304–322.
- Neustupný, E. 2008b: 2.5 Kulturní skupiny časného eneolitu v Čechách. In: Neustupný, E., ed. – Dobeš, M. – Turek, J. – Zápotocký, M.: *Eneolit. Archeologie pravěkých Čech 4*. Praha, 46–57.

- Neustupný, E. 2008c: Kultura se šňůrovou keramikou. In: Neustupný, E., ed. – Dobeš, M. – Turek, J. – Zápotocký, M.: Eneolit. Archeologie pravěkých Čech 4. Praha, 124–147.
- Neustupný, E. 2008e: 2. Časný eneolit. In: Neustupný, E., ed. – Dobeš, M. – Turek, J. – Zápotocký, M.: Eneolit. Archeologie pravěkých Čech 4. Praha, 38–59.
- Neustupný E., Zápotocký M. 2008: 4.2 Badenská kultura ve středním eneolitu. In: Neustupný, E., ed. – Dobeš, M. – Turek, J. – Zápotocký, M.: Eneolit. Archeologie pravěkých Čech 4. Praha, 89–95.
- Novák, R. – Foster, P. 2010: Keramický depot z Tišic a otázka picích rituálů v eneolitu, *Živá archeologie* 11, 41–44.
- Pavlů, I. 1971: Kutná Hora, okr. Kutná Hora, *Výzkumy v Čechách* 1971, 68–69.
- Pavlů, I. 1973: Bylany, okr. Kutná Hora, *Výzkumy v Čechách* 1973, 18–21.
- Pavlů, I. 1974: Bylany, okr. Kolín, *Výzkumy v Čechách* 1974, 21–23.
- Pavlů, I. 1974: Nové Dvory, okr. Kutná Hora, *Výzkumy v Čechách* 1974, 132–133.
- Pavlů, I. 1976: Tuchoraz, okr. Kolín, *Výzkumy v Čechách* 1976/77, 147.
- Pavlů, I. 1999: Čáslav, okr. Kutná Hora, *Výzkumy v Čechách* 1999, 25.
- Pavlů, I. 2000: Nové Dvory, okr. Kutná Hora, *Výzkumy v Čechách* 2000, 147.
- Pavlů, I. 2001: Čáslav, okr. Kutná Hora, *Výzkumy v Čechách* 2001, 32.
- Pavlů, I. – Rulf, J. 1982/83: Rohozec, o. Mikuláš, okr. Kutná Hora, *Výzkumy v Čechách* 1982/83, 158.
- Pavlů, I. – Rulf, J. 1983: Zábouří nad Labem, okr. Kutná Hora, *Výzkumy v Čechách* 1982/83, 204.
- Pavlů, I. – Zápotocká, M. 1977: Miskovice, okr. Kutná Hora, *Výzkumy v Čechách* 1976/77, 84–85.
- Pavlů, I. – Zápotocký M. 1976: Drobovice, o. Potěhy, okr. Kutná Hora, *Výzkumy v Čechách* 1976/77, 34.
- Pavlů, I. – Zápotocká, M. – Zápotocký, M. 1976: Bylany, okr. Kutná Hora, *Výzkumy v Čechách* 1976/77, 17.

- Pavlů, I. – Valentová, J. – Rulf, J. 1981: Hlízov, o. Nové Dvory, okr. Kutná Hora, *Výzkumy v Čechách* 1980/81, 31.
- Pleiner, R. – Neustupný E. 1978: VI. 11 Vznik patriarchálního zřízení. In: Pleiner, R. – Rybová, A. (eds.): *Pravěké dějiny Čech*. Praha, 278–280.
- Pleiner, R. – Neustupný, E. 1978b: VI. 15 Problematika zemědělských a pasteveckých společností. In: Pleiner, R. – Rybová, A. (eds.): *Pravěké dějiny Čech*. Praha, 312–316.
- Pleiner, R. – Neustupný, E. – Vokolek, V. 1978: VI. 3 Michelsberská kultura. In: Pleiner, R. – Rybová, A. (eds.): *Pravěké dějiny Čech*. Praha, 245–246.
- Pleiner, R. – Neustupný, E. – Pleslová, E. 1978: VI. 9 Počátky hornictví a metalurgie. In: Pleiner, R. – Rybová, A. (eds.): *Pravěké dějiny Čech*. Praha, 269–274.
- Pleiner, R. – Pleslová, E. 1978: VI. 4 Kultura kanelované keramiky v Čechách. In: Pleiner, R. – Rybová, A. (eds.): *Pravěké dějiny Čech*. Praha, 247–253.
- Pleiner, R. – Pleslová E. 1978b: VI. 10 Hrazená sídliště na výšinách. In: Pleiner, R. – Rybová, A. (eds.): *Pravěké dějiny Čech*. Praha, 274–277.
- Pleslová, E. 1978: VI. 5 Řivnáčská kultura. In: Pleiner, R. – Rybová, A. (eds.): *Pravěké dějiny Čech*. Praha, 253–259.
- Pleslová, E. – Chochol, J. 1978: VI. 2 Kultura nálevkovitých pohárů a civilizace staršího eneolitu. In: Pleiner, R. – Rybová, A. (eds.): *Pravěké dějiny Čech*. Praha, 236–245.
- Prkno, J. – Vávra, M. – Zápařka, L. 1984: Lipany, o. Vítice, okr. Kolín, *Výzkumy v Čechách* 1984/85, 109.
- Prkno, J. – Vávra, M. – Zápařka, L. 1984/85: Hlaváčova Lhota, o. Třebovle, okr. Kolín, *Výzkumy v Čechách* 1984/85, 246.
- Prkno, J. – Vávra, M. – Zápařka, L. 1984/85b: Kouřim, okr. Kolín, *Výzkumy v Čechách* 1984/85, 87.
- Prkno, J. – Vávra, M. – Zápařka, L. 1984/85c: Krupá, okr. Kolín, *Výzkumy v Čechách* 1984/85, 87.
- Rulf, J. 1979: Bylany, okr. Kutná Hora, *Výzkumy v Čechách* 1978/79, 15.

- Rulf, J. 1982: Přírodní prostředí a kultury českého neolitu a eneolitu, PA LXXIV, 35–95.
- Rulf, J. 1982b: Žehušice, okr. Kutná Hora, Výzkumy v Čechách 1982/83, 210–211.
- Rulf, J. 1985: Libenice, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1984/85, 104.
- Rulf, J. 1995: Čáslav, okr. Kutná Hora, Výzkumy v Čechách 1993/95, 22.
- Rulf, J. – Čtverák, V. 1997: Osídlení kultury s lineární keramikou a sídlištní pohřby v Třebestovicích, okr. Nymburk, Archeologie ve středních Čechách 1, 35–71.
- Rulf, J. – Valentová, J. 1982: Hořany, o. Miskovice, okr. Kutná Hora, Výzkumy v Čechách 1982/83, 39.
- Rulf, J. – Valentová, J. 1983: Dolany, o. Červené Pečky, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách, 1982/83, 29.
- Rybová, A. – Soudský, B. 1998: Libenice, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1998, 97.
- Salač, V. 1988: Ratenice, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1988/89, 136.
- Sedláček, Z. 1975: Štítary, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1975, 88.
- Sedláček, Z. 1976: Cerhenice, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1976/77, 17.
- Sedláček, Z. 1976b: Radovesice I., okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1976/77, 125.
- Sedláček, Z. 1977: Cerhenice, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1976/77, 17–18.
- Sedláček, Z. 2001: Běruničky, okr. Nymburk, Výzkumy v Čechách 2001, 15.
- Sedláček, Z. 2001b: Dubečno, okr. Nymburk, Výzkumy v Čechách 2001, 62.
- Sedláček, Z. 2004: Choťánky, okr. Nymburk, Výzkumy v Čechách 2004, 81.
- Sedláček, Z. – Hrala, J. 1976: Radovesice I., okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1976/77, 125.
- Sedláčková, H. 1969: Velký Osek, okr. Kolín, Bulletin záchranného oddělení 1969, 167.
- Sedláčková, H. 1990: Nymburk, okr. Nymburk, Výzkumy v Čechách 1990/92, 226–227.

- Smetánka, Z. – Moucha, V. 1963: Čáslav, okr. Kutná Hora, Bulletin záchranného oddělení 1963, 68–69.
- Snítily, P. 2000: Přerov nad Labem, okr. Nymburk, Výzkumy v Čechách 2000, 366–370.
- Snítily, P. 2000b: Semice, okr. Nymburk, Výzkumy v Čechách 2000, 374–376.
- Snítily, P. 2008: Přerov nad Labem, okr. Nymburk, Výzkumy v Čechách 2008, 275.
- Stanovská, J. 2008: Štítary u Kolína, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 2008, 337
- Svobodová, L. 1968: Kolín, okr. Kolín, Bulletin záchranného oddělení 1968, 58.
- Šilháčková, E. 1983: Nymburk, okr. Nymburk, Výzkumy v Čechách 1982/83, 117.
- Šolle, M. 1980/81: Kouřim, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1980/81, 52.
- Špaček, J. 2005: Přerov nad Labem, okr. Nymburk, Výzkumy v Čechách 2005, 224.
- Štefanová, V. 1978/79: Hradenín, obec Plaňany, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1978/79, 33–34.
- Šťastný, D. – Vávra, M. 2010: Cerhenice, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 2010, 18–19.
- Šumberová, R. 1991: Neškaredice, okr. Kutná Hora, Výzkumy v Čechách 1990/92, 218.
- Šumberová, R. 1991b: Třebešice, obec Církvice, okr. Kutná Hora, Výzkumy v Čechách 1990/92, 358.
- Šumberová, R. 1995: Nové Dvory, okr. Kutná Hora, Výzkumy v Čechách 1996/97, 125.
- Šumberová, R. 1996: Kutná Hora, okr. Kutná Hora, Výzkumy v Čechách 1996/97, 91.
- Šumberová, R. 1997: Čáslav, okr. Kutná Hora, Výzkumy v Čechách 1996/97, 30.
- Šumberová, R. 1998: Nové Dvory, okr. Kutná Hora, Výzkumy v Čechách 1998, 122.
- Šumberová, R. 1999: Čáslav, okr. Kutná Hora, Výzkumy v Čechách 1999, 26.

- Šumberová, R. 1999b: Hořany, obec Miskovice, okr. Kutná Hora, Výzkumy v Čechách 1999, 60.
- Šumberová, R. 1999c: Kouřim, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1999, 92.
- Šumberová, R. 1999: Čáslav, okr. Kutná Hora, Výzkumy v Čechách 2000, 26–27.
- Šumberová, R. 2003: Žleby, okr. Kutná Hora, Výzkumy v Čechách 2003, 346.
- Šumberová, R. 2005: Krchleby u Čáslavi, okr. Kutná Hora, Výzkumy v Čechách 2005, 112.
- Šumberová, R. 2006: Čáslav, okr. Kutná Hora, Výzkumy v Čechách 2006, 23.
- Šumberová, R. 2007: Čáslav, okr. Kutná Hora, Výzkumy v Čechách 2007, 32.
- Tomášek, M. 1995: Atlas půd České republiky. Praha.
- Tomášek, M. 1998: Cerhenice, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1998, 26–27.
- Turek, J. 1995: Sídlištní nálezy kultury se šňůrovou keramikou v Čechách. Otázka charakteru hospodářství v závěru eneolitu, AR XLVII, 91–101.
- Turek, J. 2008: 5.3 Kultura zvoncovitých pohárů. In: Neustupný, E., ed. – Dobeš, M. – Turek, J. – Zápotocký, M.: Eneolit. Archeologie pravěkých Čech 4. Praha, 147–169.
- Tvrdík, R. 1998: Chotouchov, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1998, 62–63.
- Tvrdík, R. 1998b: Kolín, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1998, 79.
- Tvrdík, R. 1998c: Vitice, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1998, 222.
- Tvrdík, R. 1997: Límuzy, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1996/97, 105.
- Tvrdík, R. 2000: Štítary, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 2000, 273.
- Tvrdík, R. 2000b: Velký Osek, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 2000, 292.
- Tvrdík, R. 2001: Kolín, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 2001, 105–106.
- Tvrdík, R. 2001b: Svojšice, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 2001, 275.
- Tvrdík, R. 2005: Kolín, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 2005, 105.
- Tvrdík, R. 2005b: Kšely, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 2005, 116.
- Valentová, J. 1993/95: Kutná Hora, okr. Kutná Hora 1993/95, 120.
- Valentová, J. 1999: Libenice, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1999, 106.

- Valentová, J. 2000: Malín, obec Kutná Hora, okr. Kutná Hora, Výzkumy v Čechách 2000, 131–132.
- Vaněk, J. 1969: Kutná Hora, okr. Kutná Hora, Bulletin záchranného oddělení 1969, 63–65.
- Vaněk, J. 1970: Mrzky, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1970, 86.
- Vaněk, J. 1970b: Vrbčany, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1970, 170–171.
- Vávra, M. 1982: Hořany, okr. Nymburk, Výzkumy v Čechách 1982/83, 38–39.
- Vávra, M., 1982b: Chrást, okr. Nymburk, Výzkumy v Čechách 1982/83, 49.
- Vávra, M. 1982c: Kounice, okr. Nymburk, Výzkumy v Čechách 1982/83, 64.
- Vávra, M. 1982d: Poříčany, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1982/83, 133–134.
- Vávra, M. 1983: Černíky, okr. Nymburk, Výzkumy v Čechách 1982/83, 21.
- Vávra, M. 1984: Kounice, okr. Nymburk, Výzkumy v Čechách 1984/85, 86.
- Vávra, M. 1985: Břežany II., okr. Kolín. Výzkumy v Čechách 1984/85, 23.
- Vávra, M. 1985b: Štolmíř, obec Český Brod, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1984/85, 204–205.
- Vávra, M. 1995: Cerhenice, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1993/95, 25.
- Vávra, M. 1995b: Ratenice, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1996/97, 198.
- Vávra, M. 1996: Dobřichov, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1996/97, 40.
- Vávra, M. 2007: Hořany u Poříčan, okr. Nymburk, Výzkumy v Čechách 2007, 74.
- Vávra, M., Šťastný D. 2002: Velim, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 2002, 300.
- Velímský, F. 2002: Čáslav, okr. Kutná Hora, Výzkumy v Čechách 2002, 28.
- Velímský, F. 2002b: Křesetice, okr. Kutná Hora, Výzkumy v Čechách 2002, 119.
- Vencl, S. 1968: Radim, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 1968, 135.
- Vencl, S. 2002: Bylany, okr. Kolín, Výzkumy v Čechách 2002, 26.
- Vlček, V. 1983: Zeměpisný lexikon ČSR. Vodní toky a nádrže. Praha
- Zápotocká, M. 1981: Horní Cetno – soubor pozdně lengyelské keramiky z Pojizeří. Praehistorica 8, 43–50.
- Zápotocký, M. 1993: Bylany, okr. Kutná Hora, Výzkumy v Čechách 1993/95, 18–19.

- Zápotocký, M. 1995: Čáslavská kotlina v eneolitu (1. část), AR XLVII, 58–90.
- Zápotocký, M. 2000: Cimburk und die Höhensiedlungen des frühen und Älteren in Böhmen.
- Zápotocký, M. 2002a: Diskuse: Kly a otázka „Českého Michelsbergu“, či „Michelsbergu v Čechách“, AR LIV, 423–425.
- Zápotocký, M. 2002b: Eneolitický broušená industrie a osídlení v regionu Čáslav – Kutná Hora – Eneolithic Polished Industry and Settlement within the Čáslav – Kutná Hora Region. In: Pavlů, I. (ed.): *Bylany Varia 2* (Praha), 159–228.
- Zápotocký, M. 2008: 3.2 Kultura nálevkovitých pohárů. In: Neustupný, E., ed. – Dobeš, M. – Turek, J. – Zápotocký, M.: *Eneolit. Archeologie pravěkých Čech 4*. Praha, 61–82.
- Zápotocký, M. 2008b: 4.3 Řivnáčská kultura. In: Neustupný, E., ed. – Dobeš, M. – Turek, J. – Zápotocký, M.: *Eneolit. Archeologie pravěkých Čech 4*. Praha, 95–110.
- Zápotocký, M. – Dreslerová, D. 1996: Jenštejn. Eine neuentdeckte frühäneolithische Gruppe in Mittelböhmen – Jenštejn. Nová raně eneolitická skupina ve středních Čechách, PA LXXXVII, 5–58.
- Zápotocký, M. – Kudrnáč, J. 2008: Eneolitický sídlištní a pohřební areál v Klučově – „Na vrchu“. Příspěvek k periodizaci řivnáčské kultury, PA XCIX, 35–92.
- Zápotocký, M. – Šumberová, R. 1990: Bylany, okr. Kutná Hora, *Výzkumy v Čechách 1990*, 37–39.
- Zápotocký, M. – Zápotocká, M. 1986: Kutná Hora, okr. Kutná Hora, *Výzkumy v Čechách 1986/87*, 92–94.
- Zápotocký, M. – Zápotocká, M. 1988/89: Kutná Hora, okr. Kutná Hora, *Výzkumy v Čechách 1988/89*, 74–76.
- Zápotocký, M. – Zápotocká, M. 1993/95: Kutná Hora, okr. Kutná Hora, *Výzkumy v Čechách 1993/95*, 118–119.
- Zápotocký, M. – Zápotocká, M. 1996/97: Kutná Hora, okr. Kutná Hora, *Výzkumy v Čechách 1996/97*, 90.

Zápotocký, M. – Zápotocká, M. 1997: Hradiště Cimburk u Kutné Hory a otázka staršího (bolerázského) stupně badenské kultury v Čechách, Sborník prací FF brněnské univerzity. M2, Řada archeologická, 135–153.

Zápotocký, M. – Zápotocká, M. 2008: Kutná Hora – Denemark. Hradiště řivnáčské kultury (ca 3000 – 2800 př. Kr.). Praha.

Zápotocký, M. – Zápotocká, M. 2001: Kutná Hora, okr. Kutná Hora, Výzkumy v Čechách 2001, 117.

Internetové zdroje:

<http://mapy.geology.cz/pudy/>

<http://geoportal.vumop.cz/>

<https://www.google.cz/maps/>

<http://geoportal.cuzk.cz/geoprohlizec/>

<http://www.geology.cz/app/ciselniky/lokalizace>

<http://www.priroda.cz/clanky.php?detail=1821&stranka=4>

<http://mapy.cz/zakladni?mereni-vzdalenost>

9. Seznam zkratek

AR – Archeologické rozhledy

ARÚ – Archeologický Ústav

AÚ – Archeologický ústav

AVČR – Akademie věd České republiky

BZO – Bulletin záchranného oddělení

čj. – číslo jednací

d. – délka

KNP – Kultura nálevkovitých pohárů

KŠK – Kultura se šňůrovou keramikou

KZP – Kultura zvoncovitých pohárů

m. n. m – metry nad mořem

NM – národní muzeum

NZ – nálezová zpráva

o. – okres

obr. – obrázek

OM – Okresní muzeum

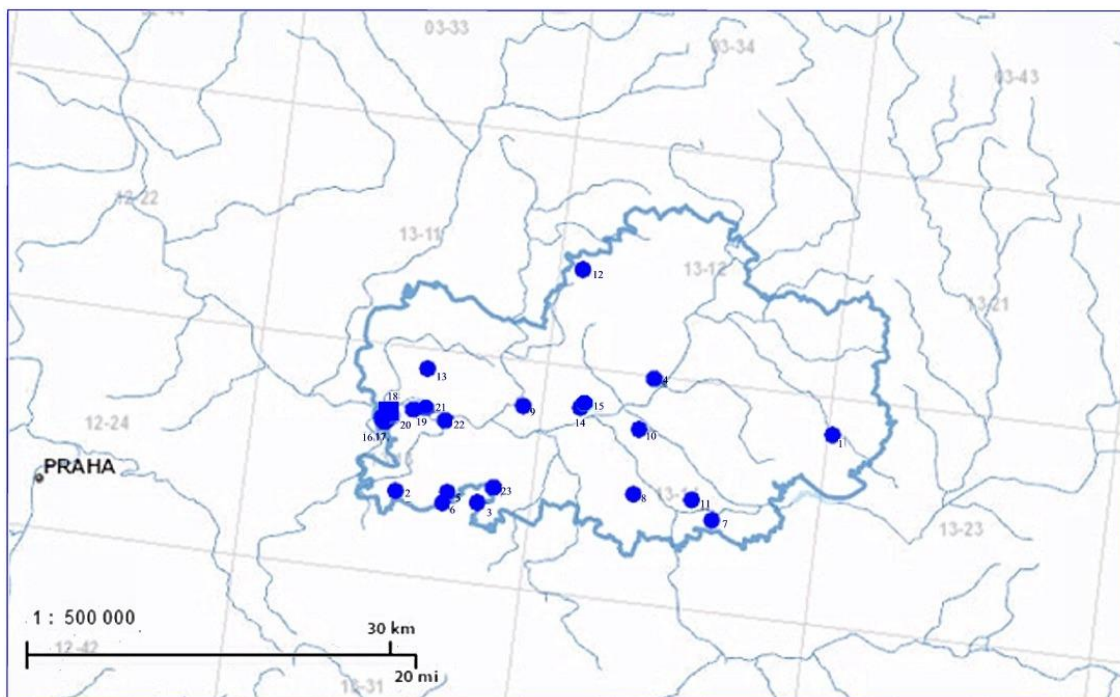
p. – potok

PA – Památky archeologické

tab. – tabulka

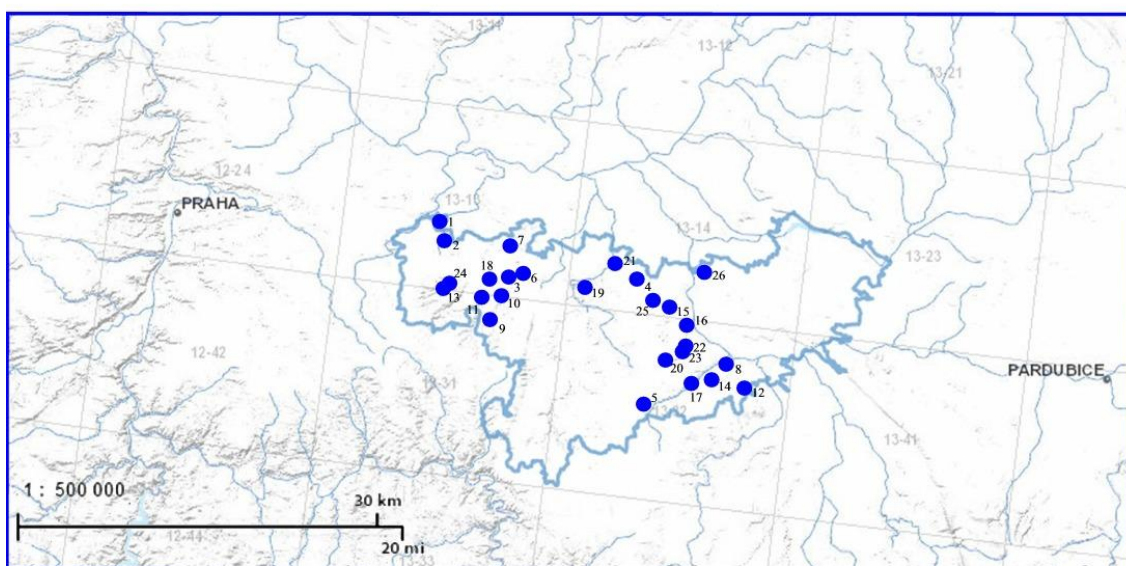
z – zpráva

10. Přílohy

1. Běruničky (lok. 1)	14. Nymburk (lok. 120)	● akt. sídlištní neurčeno
2. Černíky (lok. 33)	15. Nymburk (lok. 121,124)	■ akt. pohřební neurčeno
3. Hořany (lok. 42)	16. Přerov nad Labem (lok. 137)	
4. Chleby (lok. 48)	17. Přerov nad Labem (lok. 140)	
5. Chrást (lok. 51)	18. Přerov nad Labem (lok. 141)	
6. Chrást (lok. 52)	19. Přerov nad Labem (lok. 145)	
7. Kanín (lok. 54)	20. Přerov nad Labem (lok. 146)	
8. Kluk (lok. 59)	21. Semice (lok. 159)	
9. Kostomlaty nad Labem (lok. 67)	22. Semice (lok. 160)	
10. Křečkov (lok. 78)	23. Třebestovice (lok. 175)	
11. Libice nad Cidlinou (lok. 98)		
12. Loučeň (lok. 101)		
13. Lysá nad Labem (lok. 102)		

Mapa 1: Přehled lokalit na okrese Nymburk se sídlištní a pohřební aktivitou s eneolitickými, kulturně neurčenými nálezy (podkladová mapa: mapy.geology.cz).

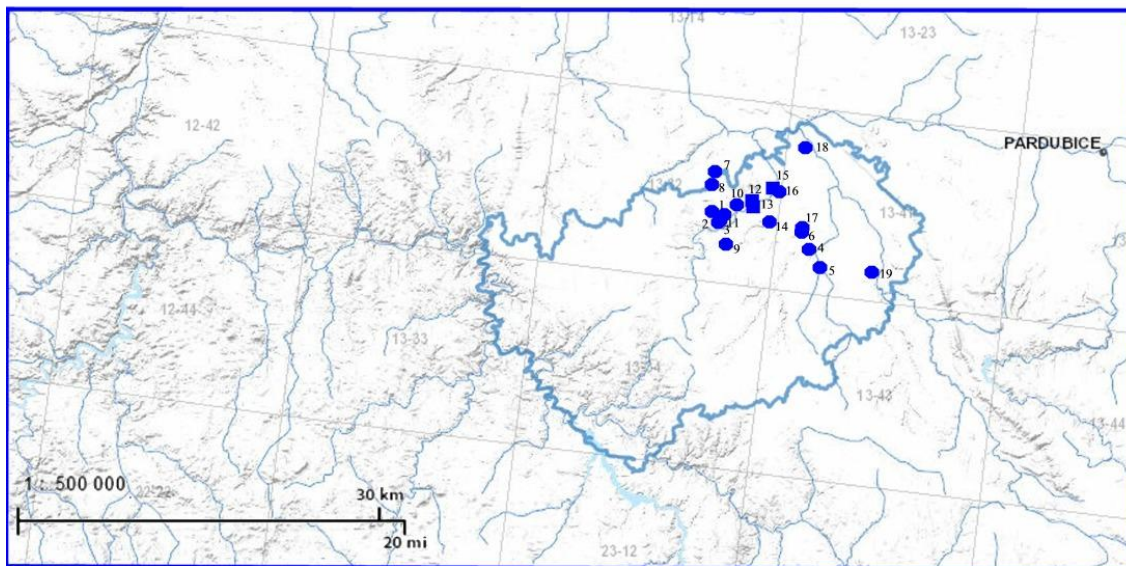
- 1. Břežany II. (lok. 2)
- 2. Břežany II. (lok. 3)
- 3. Bylany (lok. 5)
- 4. Cerhenice (lok. 16)
- 5. Chotouchov (lok. 48)
- 6. Chrástčany (lok. 52)
- 7. Klučov (lok. 59)
- 8. Kolín (lok. 63)
- 9. Krupá (lok. 77)
- 10. Kšely (lok. 80)

- 11. Kšely (lok. 82)
- 12. Libenice (lok. 98)
- 13. Mrzky (lok. 107)
- 14. Nebovidy (lok. 108)
- 15. Nová Ves (lok. 111)
- 16. Nová Ves (lok. 112)
- 17. Pašinka (lok. 126)
- 18. Přistoupim (lok. 149)
- 19. Radim (lok. 150)
- 20. Radovesice I. (lok. 152)

● akt. sídlištní neurčeno

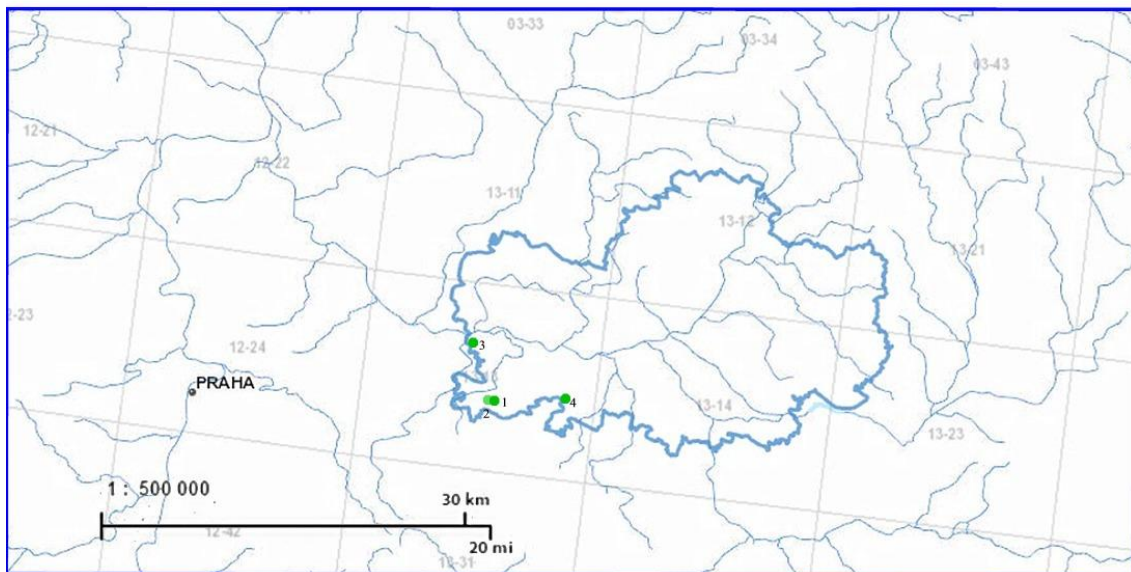
- 21. Ratenice (lok. 153)
- 22. Štítary (lok. 165, 168)
- 23. Štítary (lok. 167)
- 24. Tismice (lok. 173, 174)
- 25. Velim (lok. 179)
- 26. Velký Osek (lok. 181)

Mapa 2: Přehled lokalit na okrese Kolín se sídlištní a pohřební aktivitou s eneolitickými, kulturně neurčenými nálezy (podkladová mapa: mapy.geology.cz).

1. Bylany (lok. 6, 7)	11. Kutná Hora (lok. 88)	● akt. sídlištní neurčeno ■ akt. pohřební neurčeno
2. Bylany (lok. 8, 9)	12. Kutná Hora (lok. 92)	
3. Bylany (lok. 11)	13. Kutná Hora (lok. 94)	
4. Čáslav (lok. 19)	14. Neškaredice (lok. 109)	
5. Čáslav (lok. 21)	15. Nové Dvory (lok. 114, 115)	
6. Čáslav "Kalabousek" (lok. 24)	16. Nové Dvory (lok. 117)	
7. Hořany (lok. 43)	17. Třebešice (lok. 177)	
8. Hořay (lok. 44)	18. Záboří nad Labem (lok. 185)	
9. Křesetice (lok. 79)	19. Žleby (lok. 189)	
10. Kutná Hora (lok. 83, 85, 87)		

Mapa 3: Přehled lokalit na okrese Kutná Hora se sídlištní a pohřební aktivitou s eneolitickými, kulturně neurčenými nálezy (podkladová mapa: mapy.geology.cz).

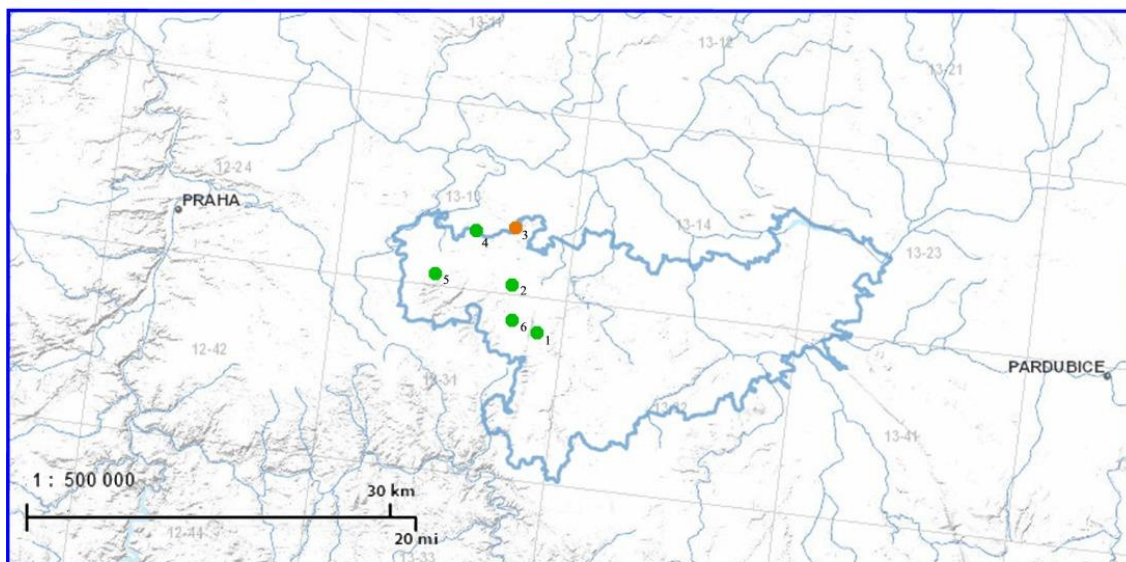

1. Kounice (lok. 71)
2. Kounice (lok. 72)
3. Přešov nad Labem (lok. 142)
4. Třebestovice (lok. 176)

● akt. sídlištní k. jordanovské

Mapa 4: Přehled lokalit na okrese Nymburk se sídlištní a pohřební aktivitou v časném eneolitu (podkladová mapa: mapy.geology.cz).

1. Hlaváčova Lhota (lok. 37)
2. Kšely (lok. 81)
3. Poříčany (lok. 135)
4. Štolmíř (lok. 169)
5. Tismice (lok. 171)
6. Vitice (lok. 182)

- akt. sídlištní k. jordanovská
- akt. sídlištní k. michelsberská a jordanovská

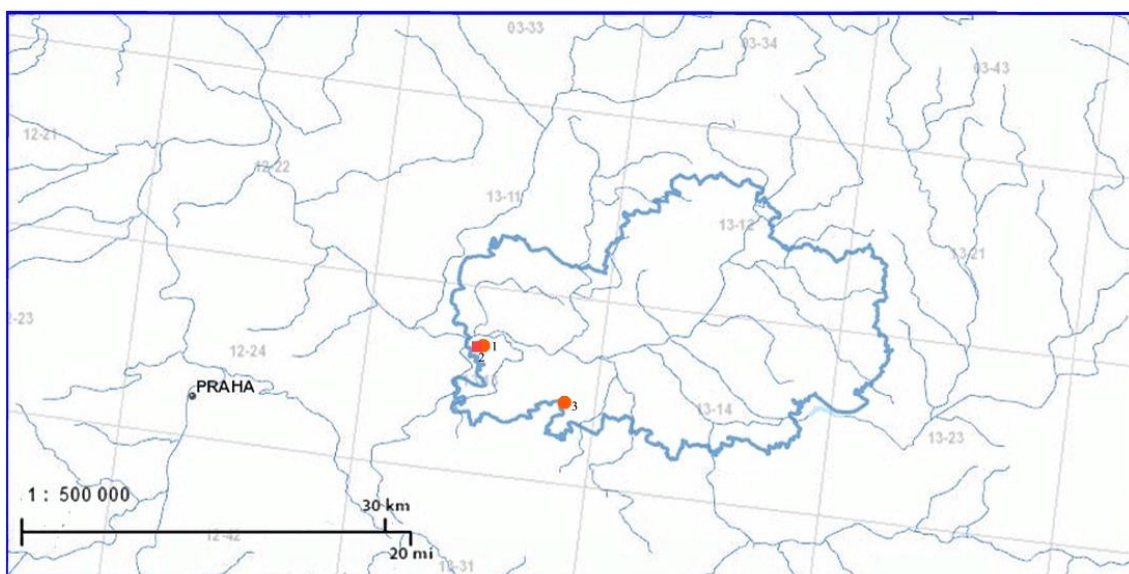
Mapa 5: Přehled lokalit na okrese Kolín se sídlištní a pohřební aktivitou v časném eneolitu (podkladová mapa: mapy.geology.cz).

1. Bylany (lok. 6)

● akt. sídlištní k. michelsberská

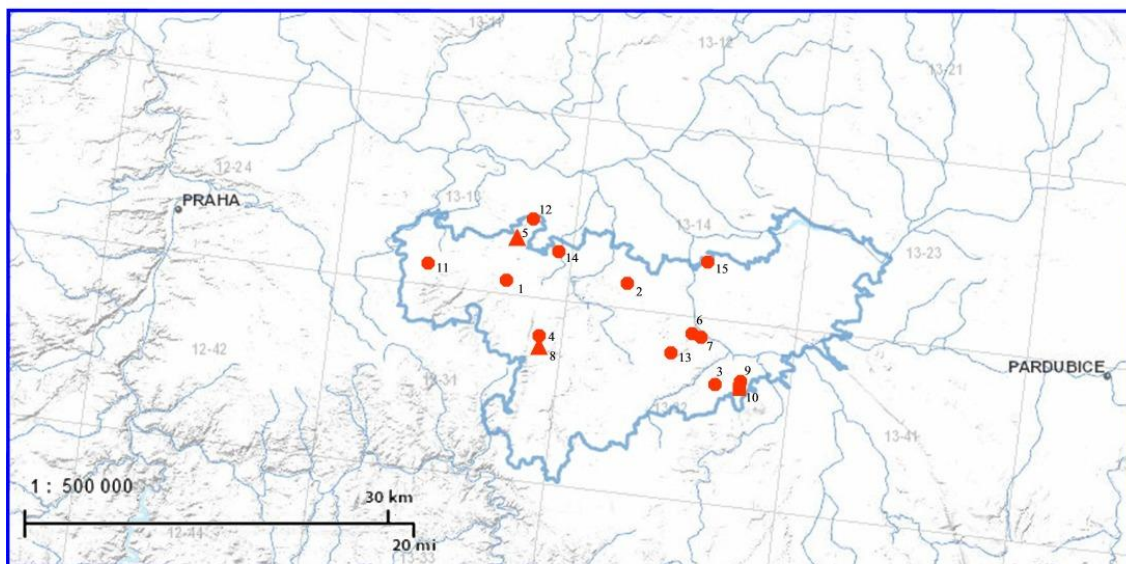
Mapa 6: Přehled lokalit na okrese Kutná Hora se sídlištní a pohřební aktivitou v časném eneolitu (podkladová mapa: mapy.geology.cz).

1. Písek nad Labem (lok. 139, 140)
2. Písek nad Labem (lok. 138)
3. Třebestovice (lok. 176)

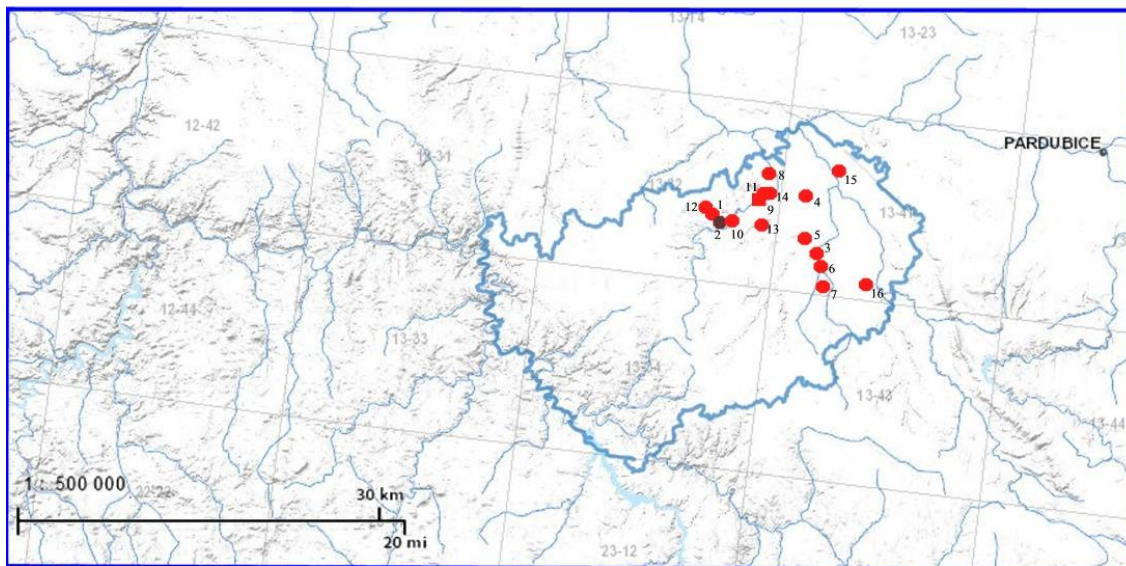
- akt. pohřební KNP
- akt. sídlištní KNP

Mapa 7: Přehled lokalit na okrese Nymburk se sídlištní a pohřební aktivitou ve starším eneolitu (podkladová mapa: mapy.geology.cz).

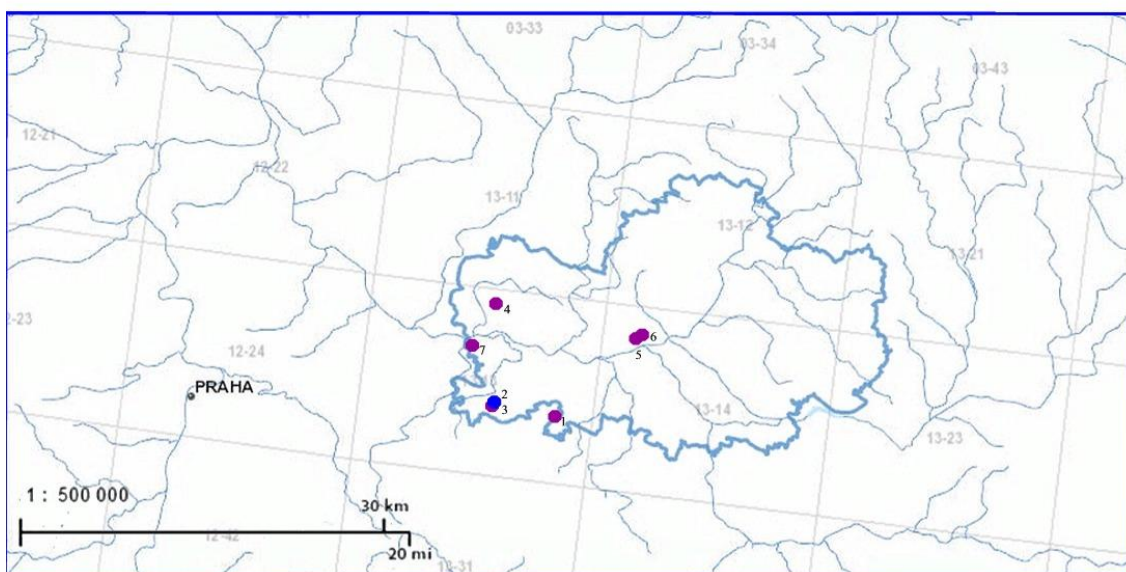
1. Bylany (lok. 12)	11. Límuzy (lok. 100)	■ akt. pohřební KNP
2. Cerhenice (lok. 13, 14, 15, 17)	12. Poříčany (lok. 130, 132, 233)	● akt. sídlištní KNP
3. Dolany (lok. 34)	13. Radovesice I. (lok. 151)	▲ akt. sídlištní a pohřební KNP
4. Hlaváčova Lhota (lok. 38)	14. Tatce (lok. 170)	
5. Klučov (lok. 54)	15. Velký Osek (lok. 180)	
6. Kolín (lok. 62)		
7. Kolín (lok. 65, 66)		
8. Kouřim (lok. 75)		
9. Libenice (lok. 97)		
10. Libenice (lok. 98)		

Mapa 8: Přehled lokalit na okrese Kolín se sídlištní a pohřební aktivitou ve starším eneolitu (podkladová mapa: mapy.geology.cz).

1. Bylany (lok. 4)	11. Malín (lok. 105)	● akt. sídlištní KNP
2. Bylany (lok. 8, 10)	12. Miskovice (lok. 106)	■ akt. pohřební KNP
3. Čáslav (lok. 18)	13. Neškaredice (lok. 110)	● akt. sídlištní bolerázský typ a KNP
4. Čáslav "Kalabousek" (lok. 20)	14. Nové Dvory (lok. 113, 116)	
5. Čáslav (lok. 25)	15. Žehušice (lok. 186)	
6. Čáslav (lok. 26)	16. Žleby (lok. 187, 188)	
7. Drobovice (lok. 32)		
8. Hlízov (lok. 39)		
9. Kutná Hora (lok. 84)		
10. Kutná Hora (lok.90)		

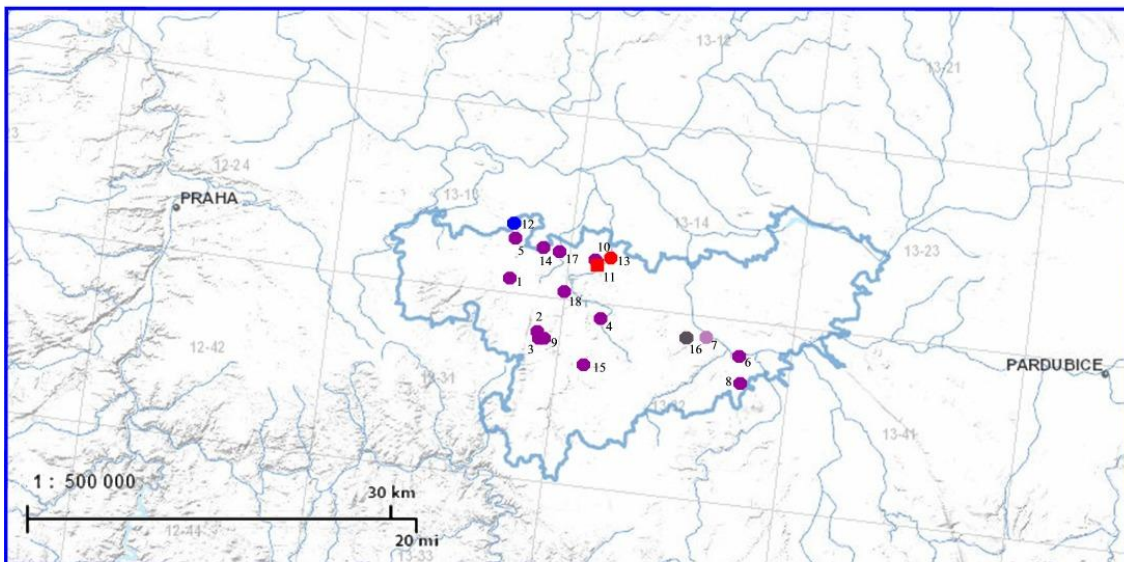
Mapa 9: Přehled lokalit na okrese Kutná Hora se sídlištní a pohřební aktivitou ve starším eneolitu (podkladová mapa: mapy.geology.cz).

1. Hořany u Poříčan (lok. 42)
2. Kounice (lok. 68, 69, 70)
3. Kounice (lok. 71)
4. Lysá nad Labem (lok. 104)
5. Nymburk (lok. 118, 119, 120)
6. Nymburk (lok. 123, 124)
7. Přerov nad Labem (lok. 142)

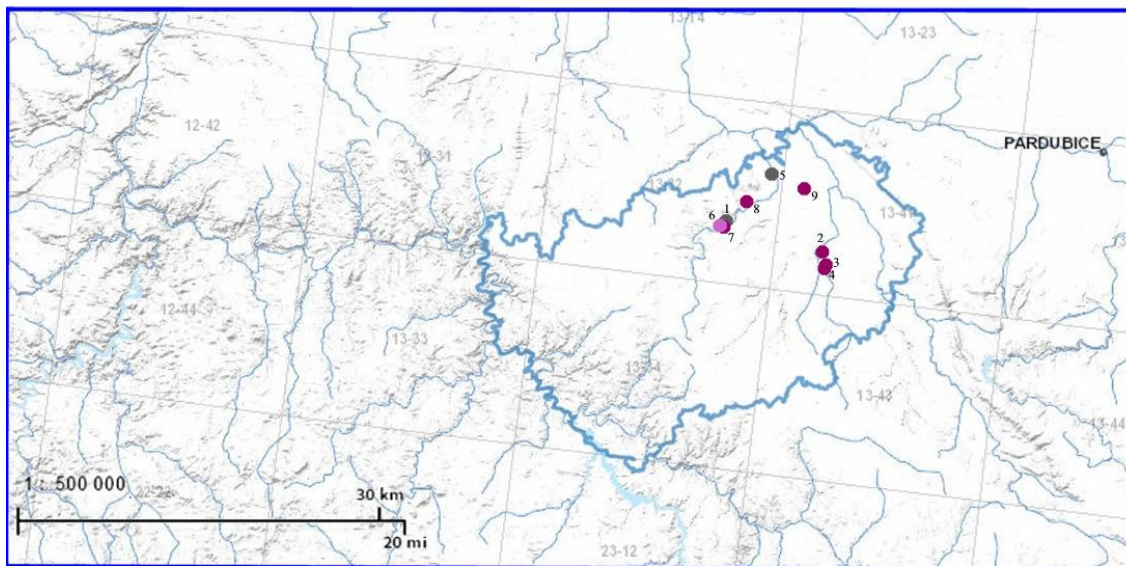
- akt. sídlištní k. řivnáčské
- akt. sídlištní k. řivnáčské a k. kulovitých amfor

Mapa 10: Přehled lokalit na okrese Nymburk se sídlištní a pohřební aktivitou ve středním eneolitu (podkladová mapa: mapy.geology.cz).

1. Bylany (lok. 12)	11. Pečky (lok. 128)	● akt. sídlištní k. řivnáčská
2. Hlaváčova Lhota (lok. 36, 37)	12. Poříčany (lok. 129,135)	● akt. sídlištní k. badenská
3. Hlaváčova Lhota (lok. 38)	13. Ratenice (lok. 154)	● akt. sídlištní k. badenská a řivnáčská
4. Hradenín (lok. 46)	14. Skramníky (lok. 162)	● akt. sídlištní k. badenské a k. kulovitých amfor
5. Klučov (lok. 55)	15. Svojšice (lok. 164)	■ akt. pohřební k. kulovitých amfor
6. Kolín (lok. 62)	16. Štítary (lok. 166)	● akt. sídlištní k. kulovitých amfor
7. Kolín (lok. 65, 66)	17. Tatce (lok. 170)	
8. Libenice (lok. 96, 97)	18. Vrbčany (lok. 183)	
9. Kouřim (lok. 73)		
10. Pečky (lok. 127)		

Mapa 11: Přehled lokalit na okrese Kolín se sídlištní a pohřební aktivitou ve středním eneolitu (podkladová mapa: mapy.geology.cz).

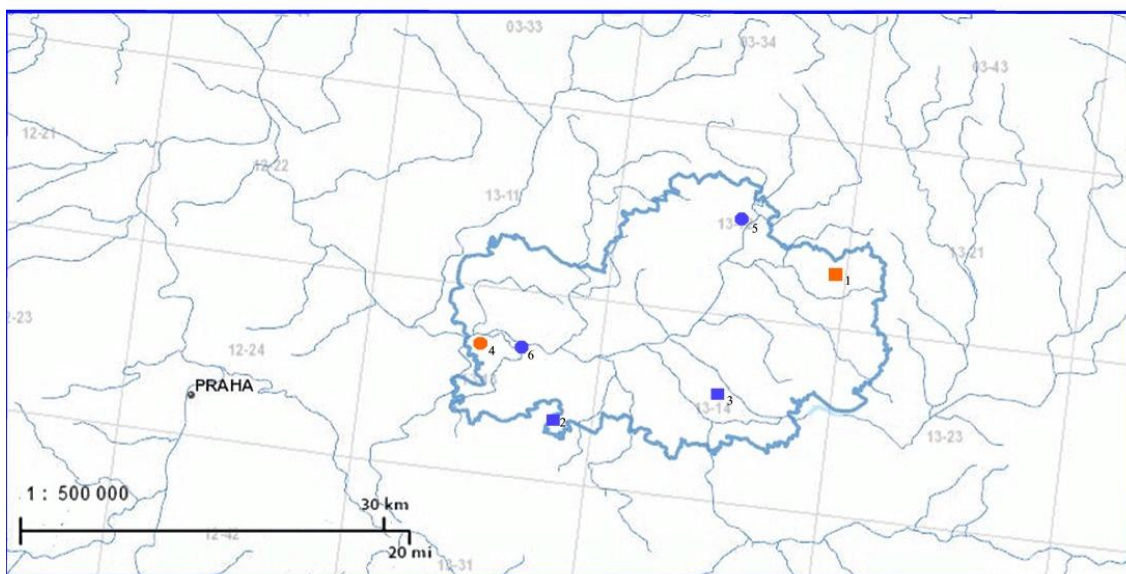

1. Bylany (lok. 10)
2. Čáslav (lok. 18)
3. Čáslav (lok. 23, 29)
4. Čáslav (lok. 26)
5. Hlízov (lok. 40)
6. Kutná Hora (lok. 86, 93, 95)
7. Kutná Hora (lok. 88, 89, 91)
8. Kutná Hora (lok. 94)
9. Svatý Mikuláš (lok. 163)

- akt. sídlištní k. řivnáčská
- akt. sídlištní k. badenská
- akt. sídlištní k. řivnáčská a badenská

Mapa 12: Přehled lokalit na okrese Kutná Hora se sídlištní a pohřební aktivitou ve středním eneolitu (podkladová mapa: mapy.geology.cz).

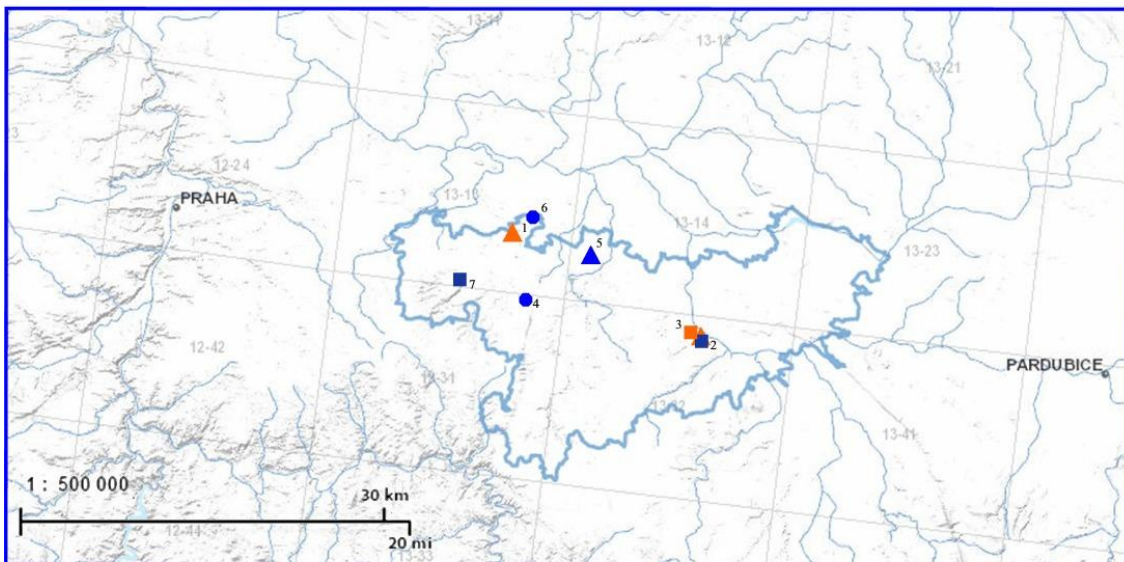

1. Dubečno (lok. 35)
2. Hořany (lok. 42)
3. Choťánky (lok. 49)
4. Přerov nad Labem (lok. 144)
5. Rožďalovice (lok. 157)
6. Semice (lok. 158)

- akt. pohřební KŠK
- akt. sídlištní KŠK
- akt. pohřební KZP
- akt. sídlištní KZP

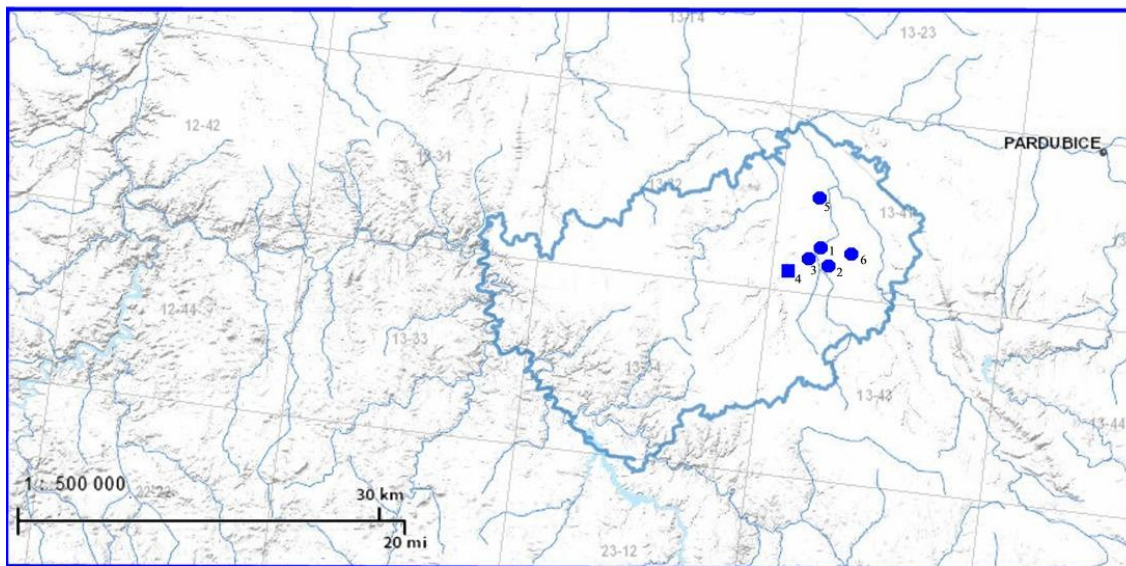
Mapa 13: Přehled lokalit na okrese Nymburk se sídlištní a pohřební aktivitou v mladším eneolitu (podkladová mapa: mapy.geology.cz).

1. Klučov (lok. 55, 56)
2. Kolín (lok. 61, 65, 66)
3. Kolín (lok. 64)
4. Lipany (lok. 101)
5. Pečky (lok. 128)
6. Poříčany (lok. 131)
7. Tuchoraz (lok. 178)

- akt. pohřební KŠK
- akt. pohřební KZP
- akt. sídelní KŠK
- akt. sídelní KZP
- ▲ akt. pohřební a sídelní KŠK
- ▲ akt. pohřební a sídelní KZP

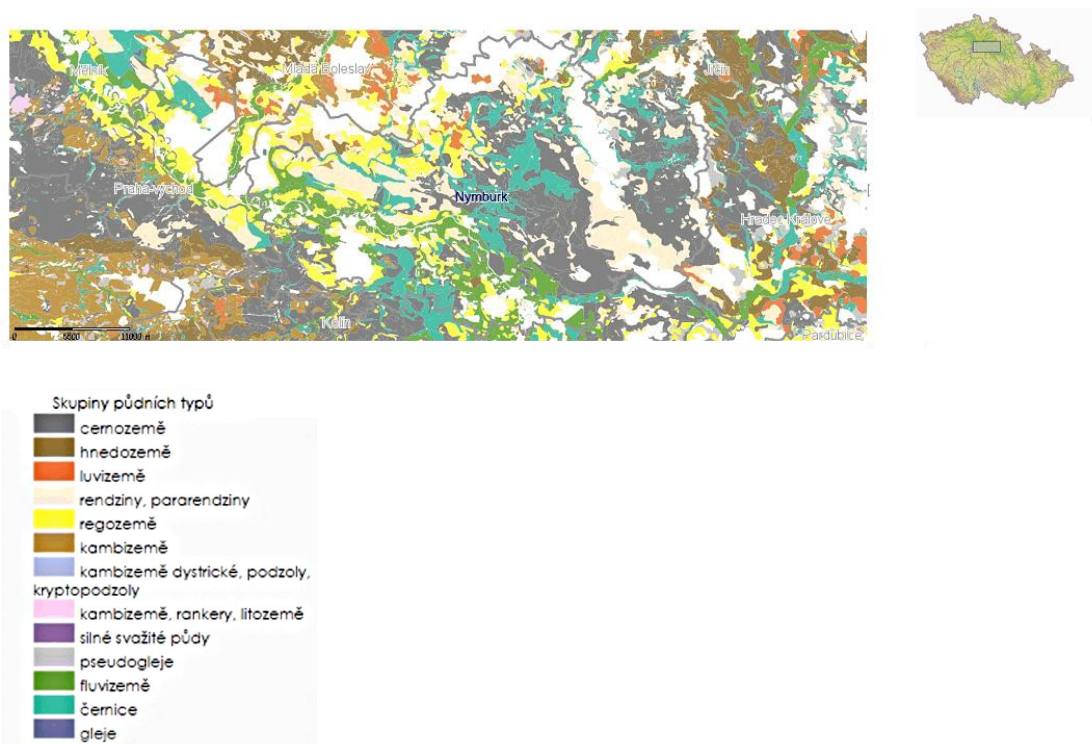
Mapa 14: Přehled lokalit na okrese Kolín se sídlištní a pohřební aktivitou v mladším eneolitu (podkladová mapa: mapy.geology.cz).

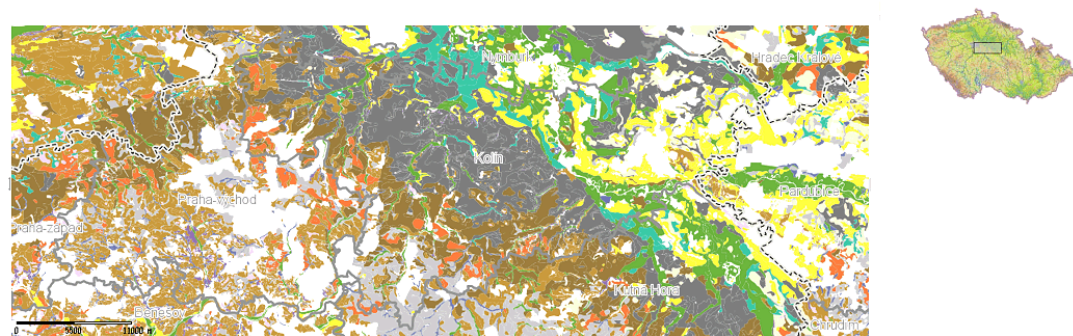
1. Čáslav (lok. 22, 27)
2. Čáslav (lok. 28)
3. Čáslav (lok. 30)
4. Krchleby (lok. 76)
5. Rohozec (lok. 155, 156)
6. Vrdy (lok. 184)

- akt. pohřební KZP
- akt. sídlištní KZP

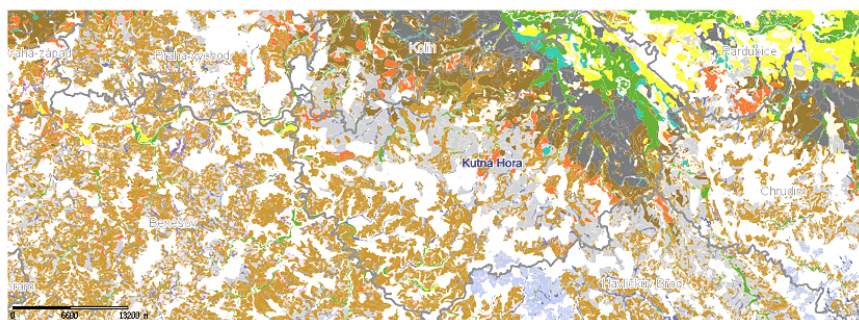
Mapa 15: Přehled lokalit na okrese Kutná Hora se sídlištní a pohřební aktivitou v mladším eneolitu (podkladová mapa: mapy.geology.cz).

Obr. 1: Půdní typy na okrese Nymburk (zdroj: geoportal.vumop.cz)

Obr. 2: Půdní typy na okrese Kolín (zdroj: geoportal.vumop.cz)

Skupiny půdních typů

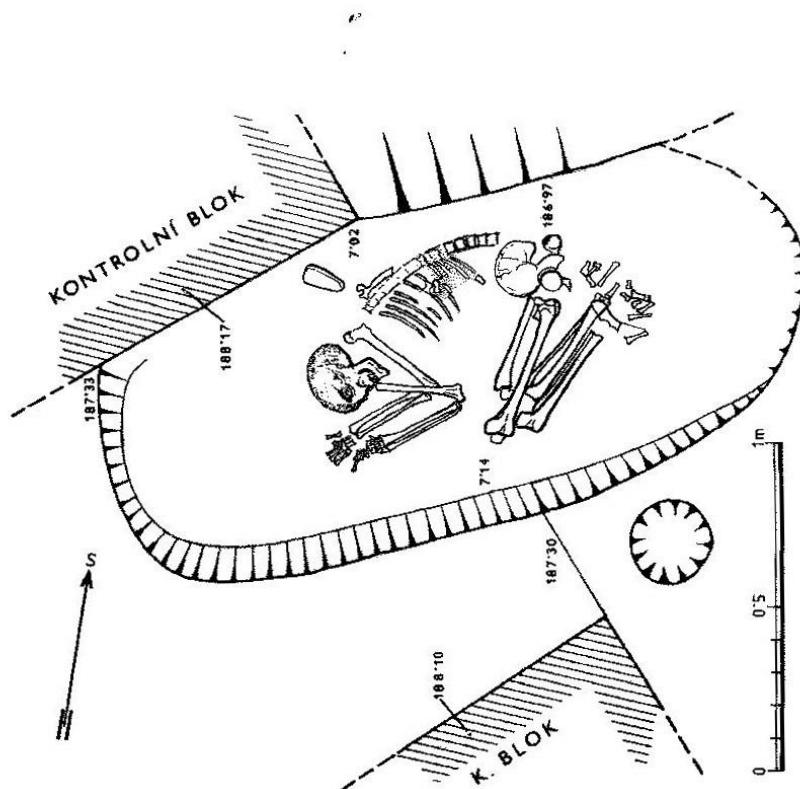
černozemě
hnědozemě
luvizemě
rendziny, pararendziny
regozemě
kambizemě
kambizemě dystrické, podzoly, kryptopodzoly
kambizemě, rankery, litozemě
silně svažitě půdy
pseudogleje
fluvizemě
černice
gleje

Obr. 3: Půdní typy na okrese Kutná Hora (zdroj: geoportal.vumop.cz)

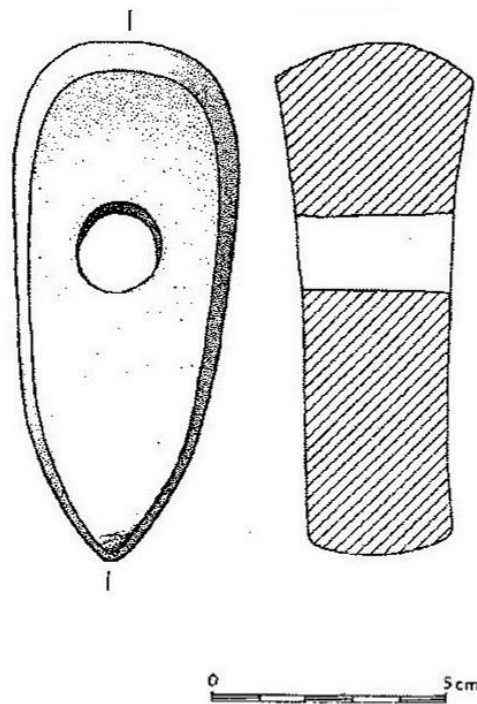

Nymburk, místo nálezu mohyly. (Foto Ivan Ulrych)

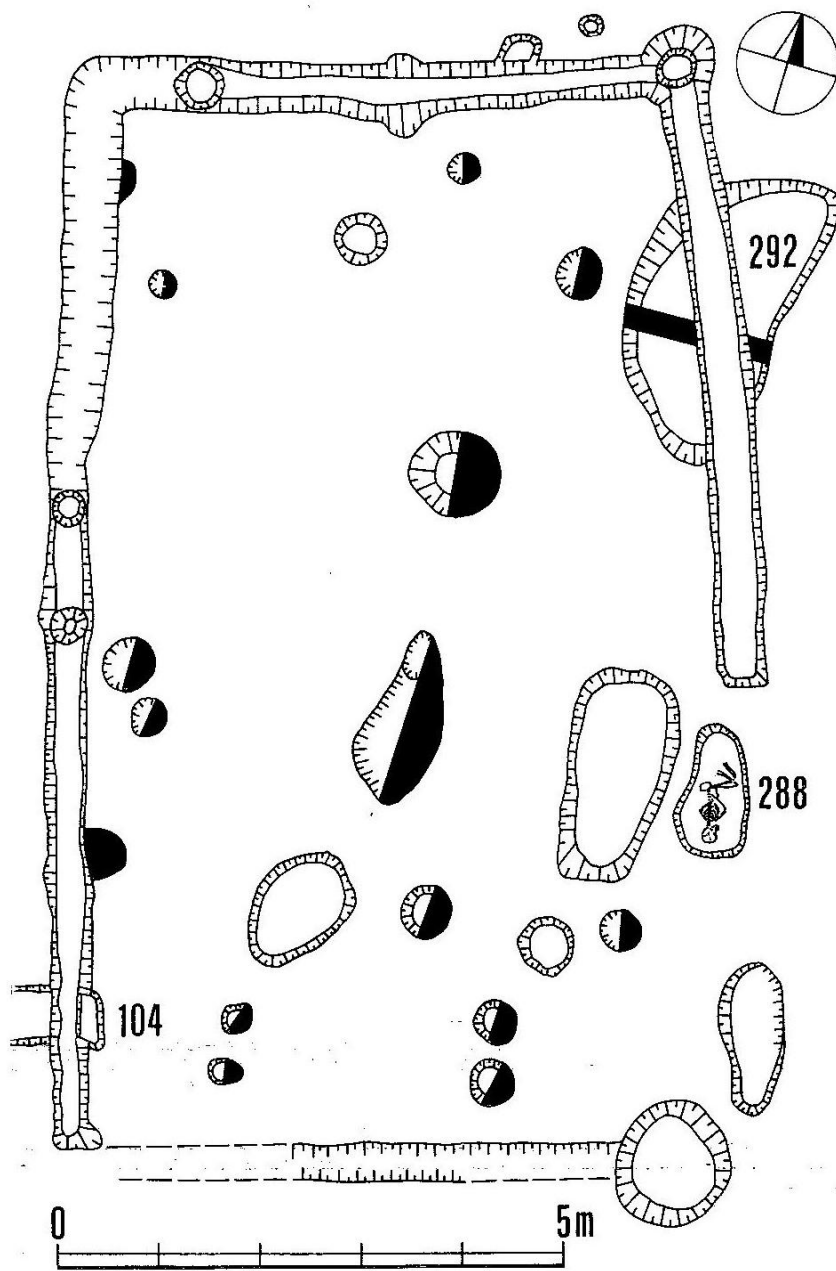
Obr. 4: Fotografie Nymburka s označením místa nálezu mohyly (Motyková 2013, 110)

Obr. 5: Výřez plánu kostrového hrobu KNP z Nymburka s kamenným sekeromlatem (Motyková 2013, 103)

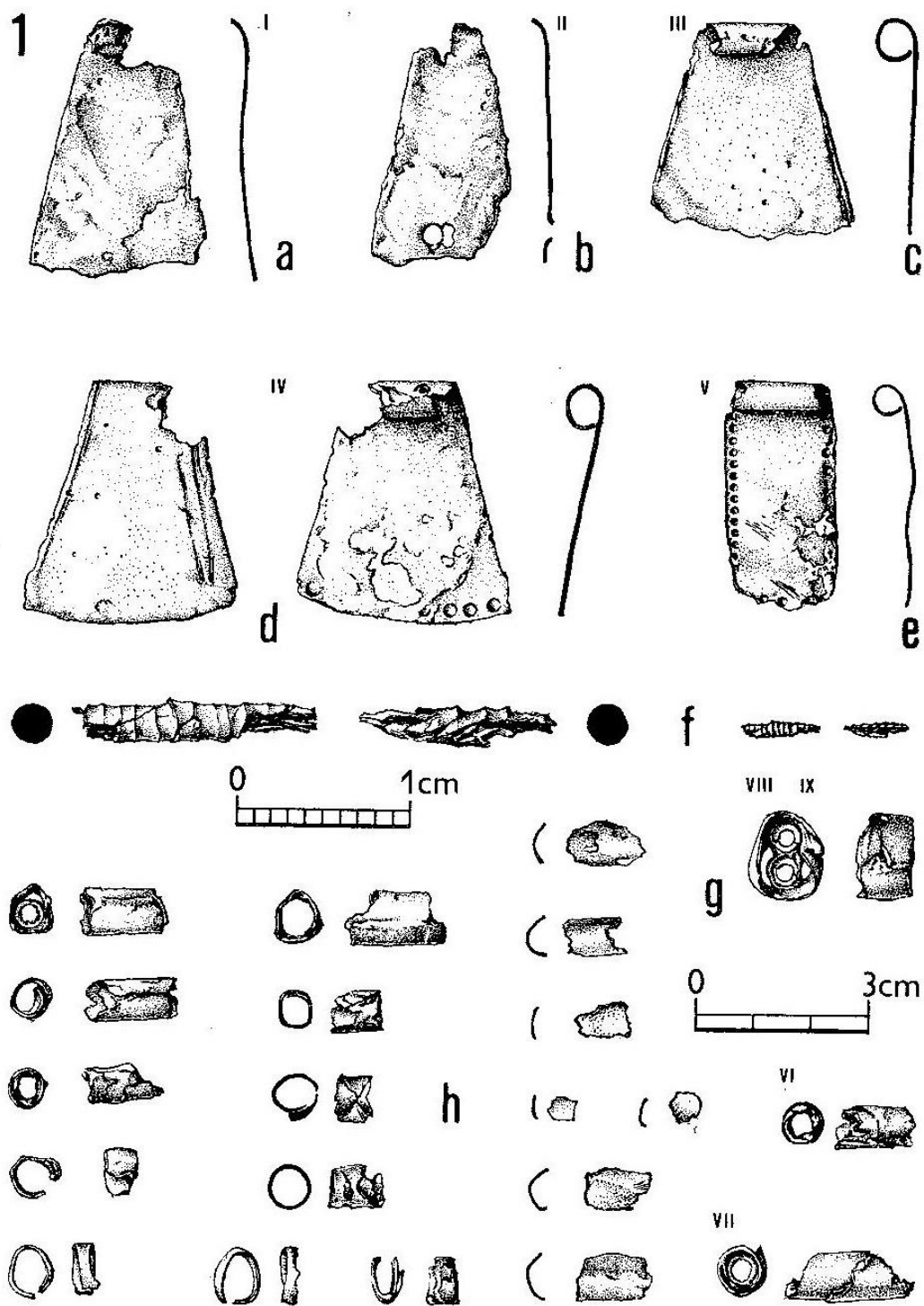

Obr. 6: Kamenný sekeromlat nalezený v kostrovém hrobě KNP z Nymburka (Motyková 2013, 105)

Obr. 2. Abb. 2. Třebestovice, okr. — Bez. Nymburk. Časné eneolitická chata — Frühäneolithische Hütte. Obj. 105.

Obr. 7: Půdorys domu v Třebestovicích (Čtverák, Rulf 1989, 8, obr. 2)

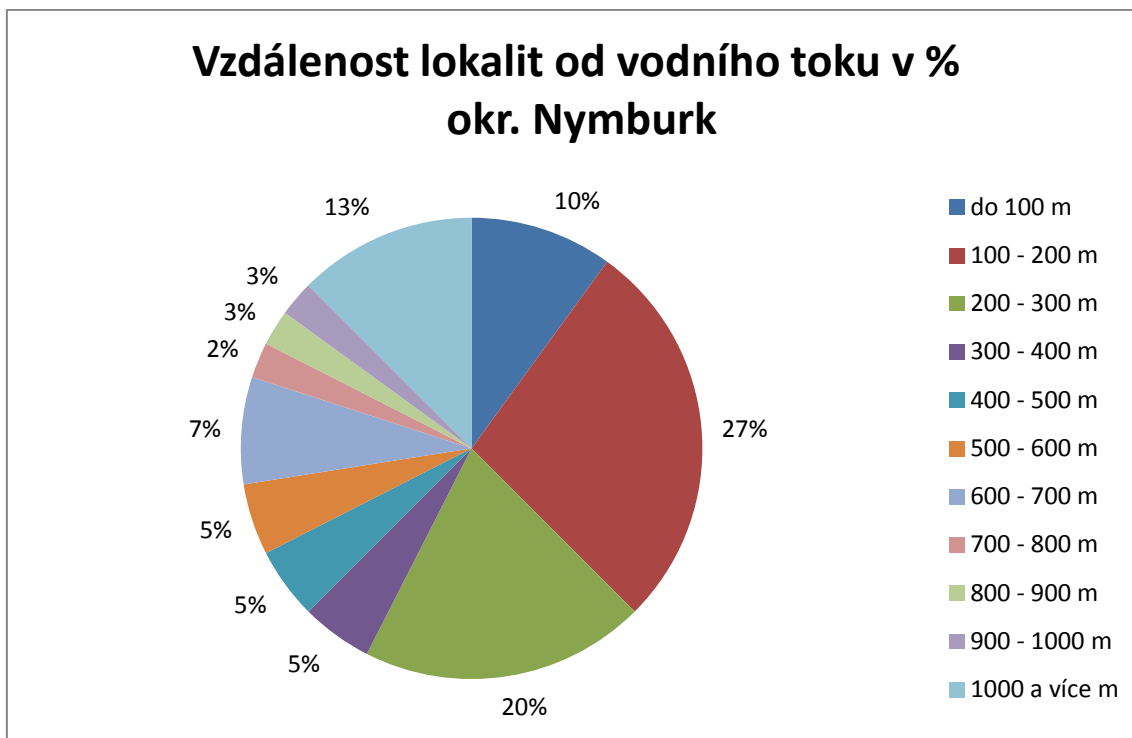

Obr. 8: Měděné součásti náhrdelníku a, molovité kroužky a dochovaná část šňůry z Obj. 205 v Třebestovicích (Čtverák, Rulf 1989, 12, obr. 6)

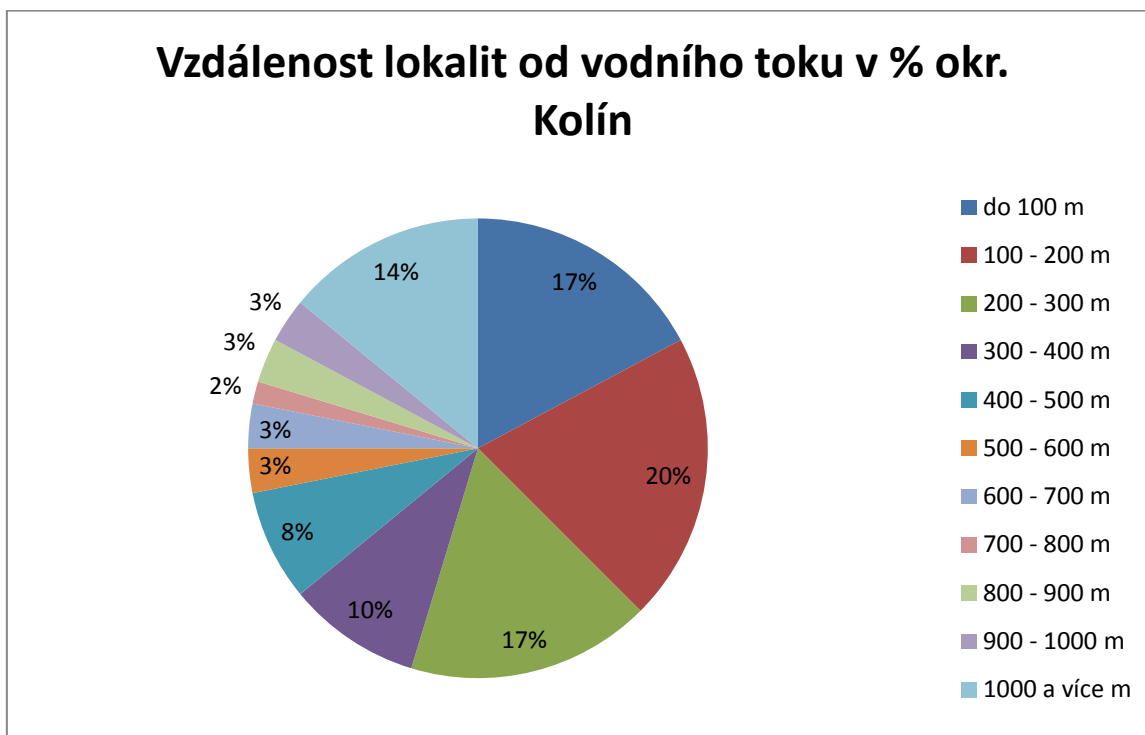

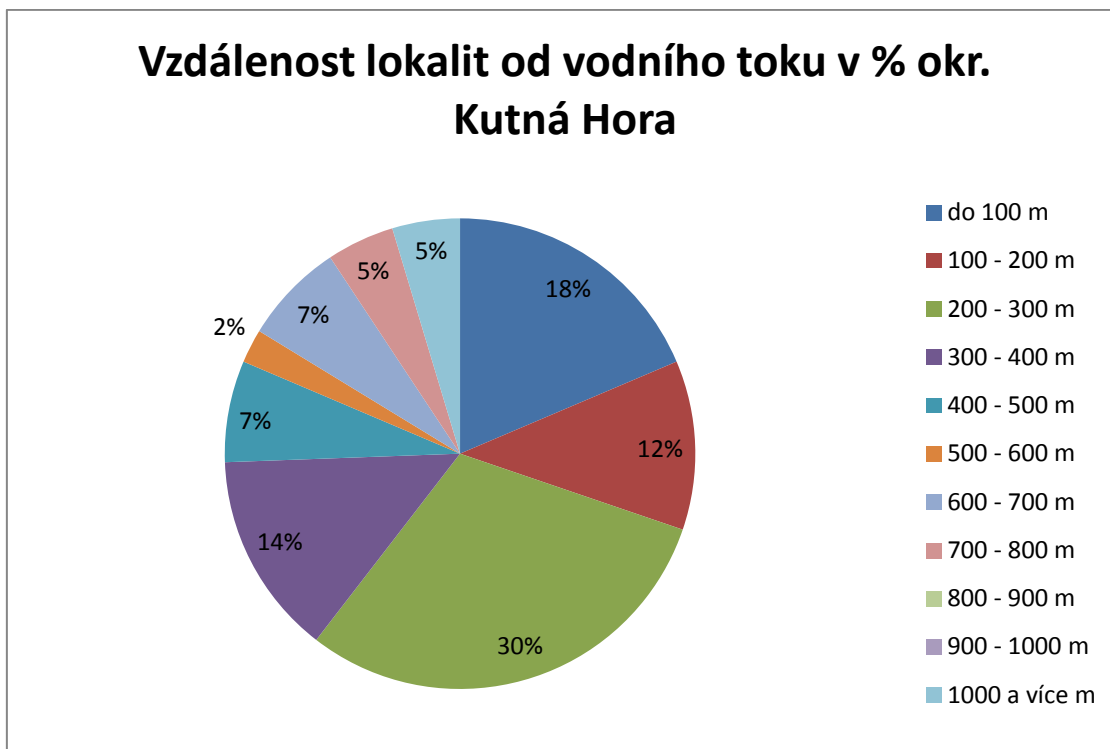
Obr. 9: Sošky z Kutné Hory – Denemarku (Zápotocký, Zápotocká 2008, 192, obr. 79, 518, tab. 94)

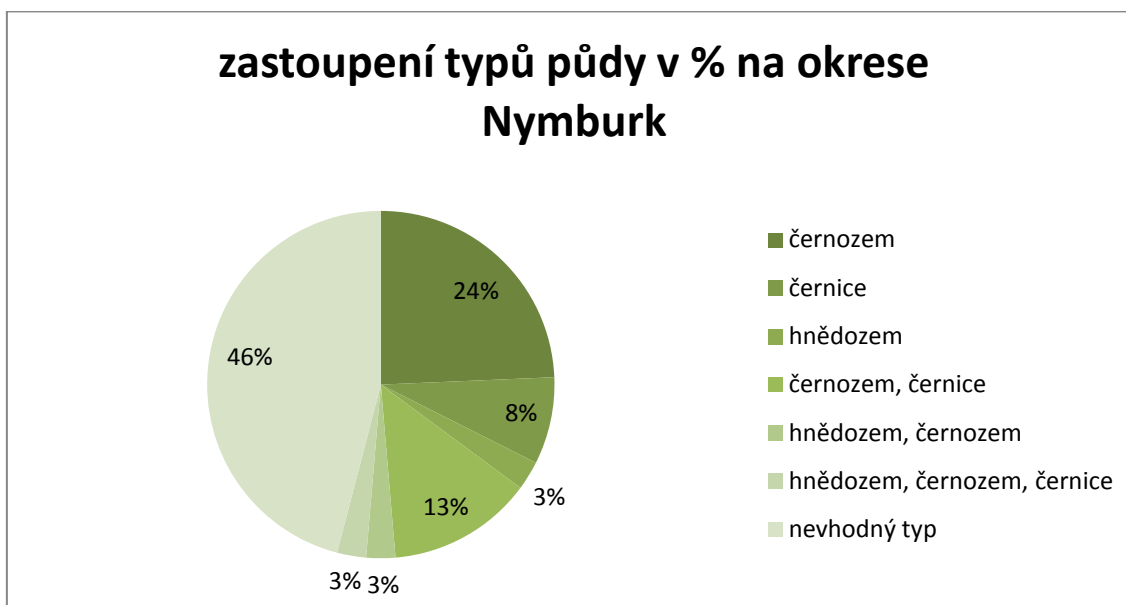
Graf 1: Vzdálenost sídlištních lokalit od vodního toku na okrese Nymburk (současný stav koryta řeky)

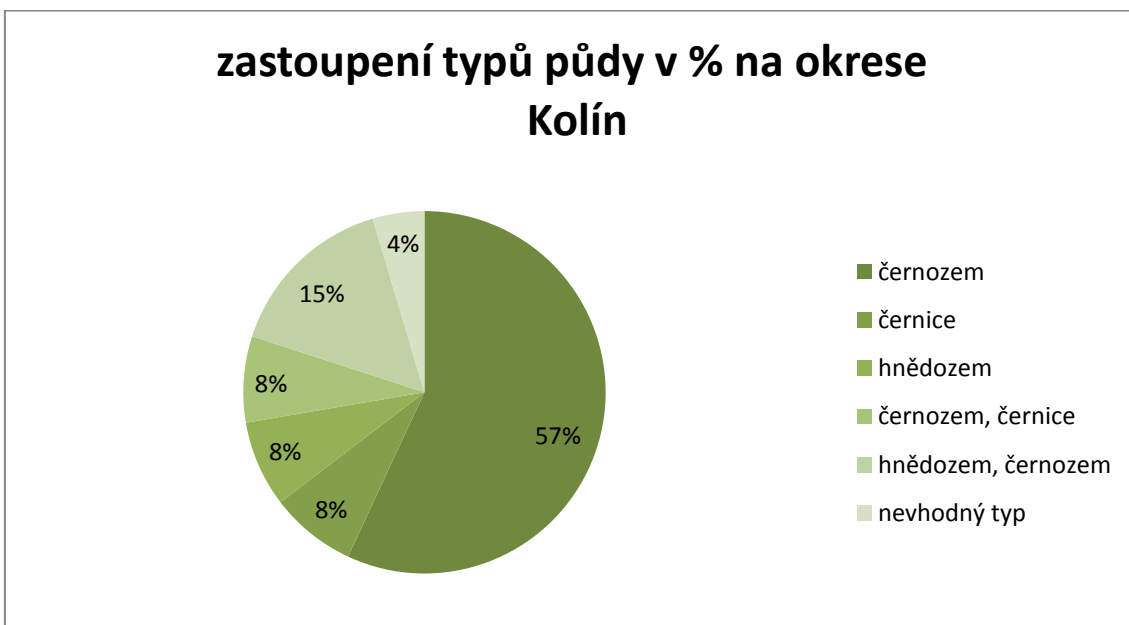
Graf 2: Vzdálenost sídlištních lokalit od vodního toku na okrese Kolín (současný stav koryta řeky)

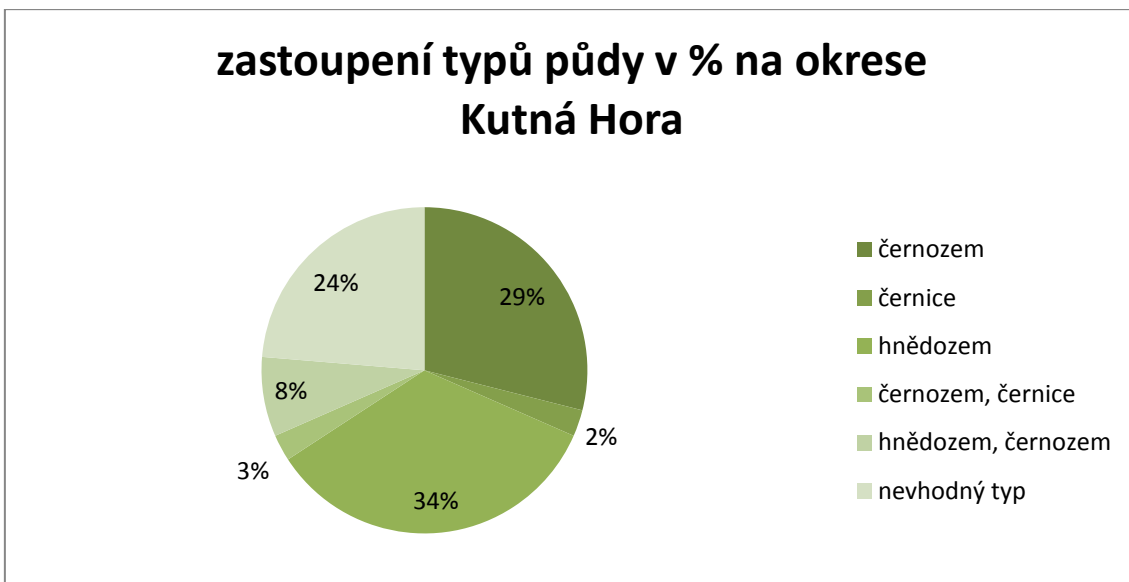
Graf 3: Vzdálenost sídlištních lokalit od vodního toku na okrese Kutná Hora (současný stav koryta řeky)

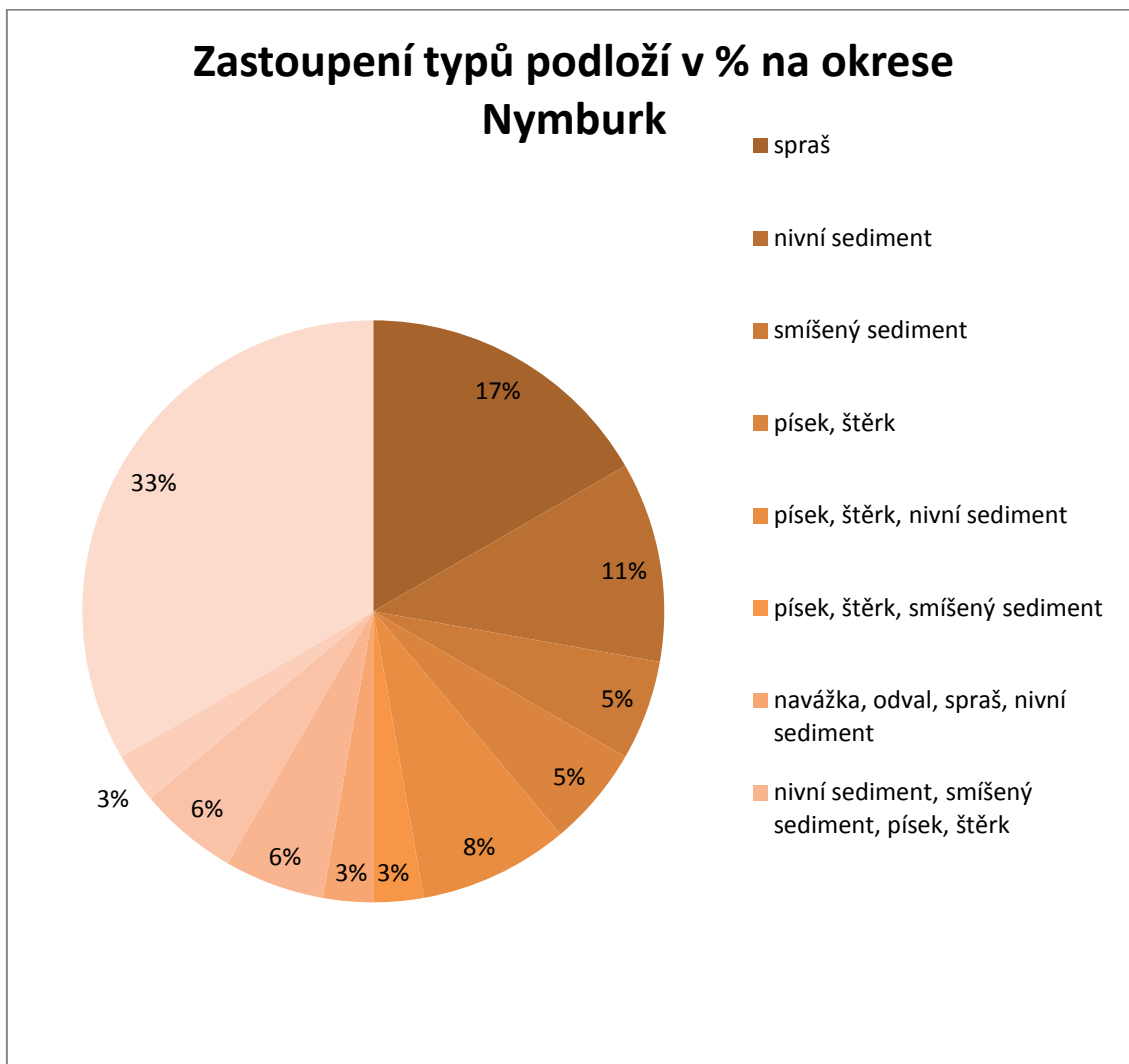
Graf 4: Přítomnost půdních typů na sídlištních lokalitách v okrese Nymburk

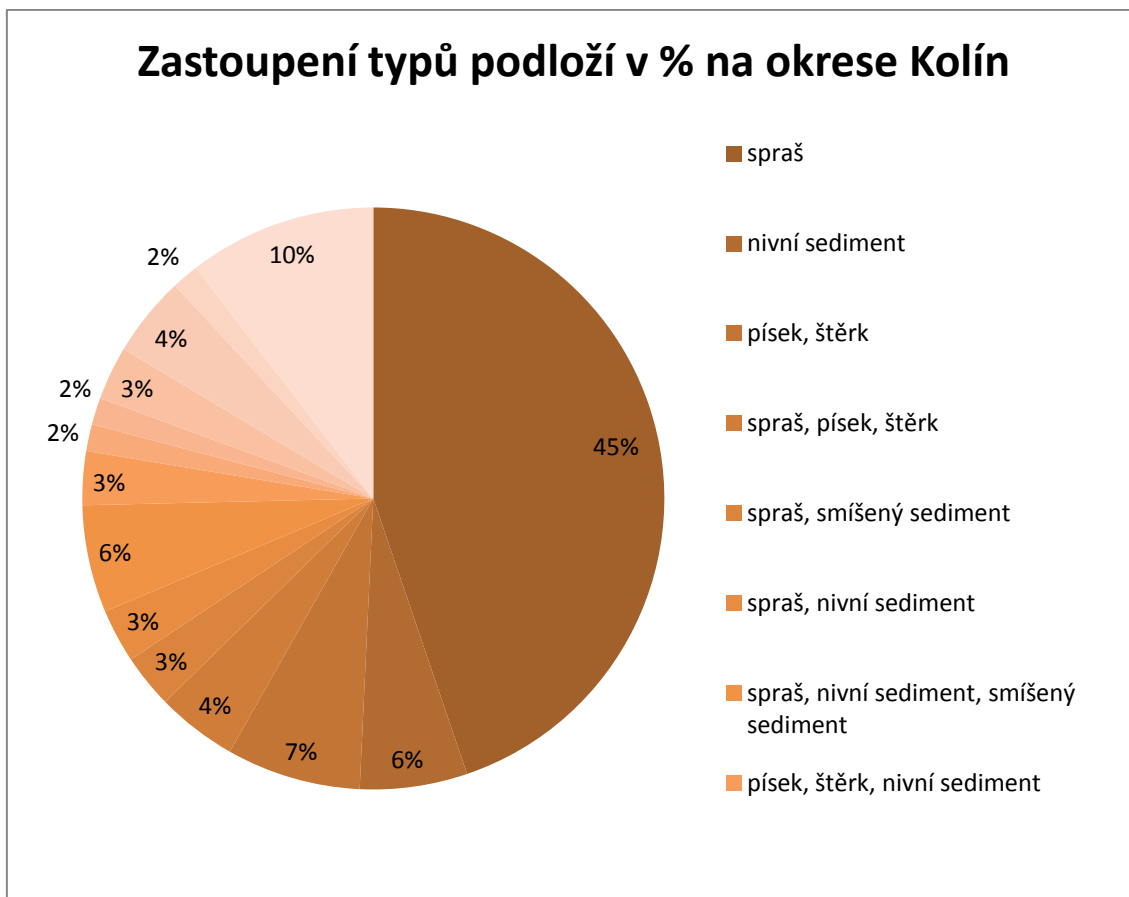
Graf 5: Přítomnost půdních typů na sídlištních lokalitách v okrese Kolín

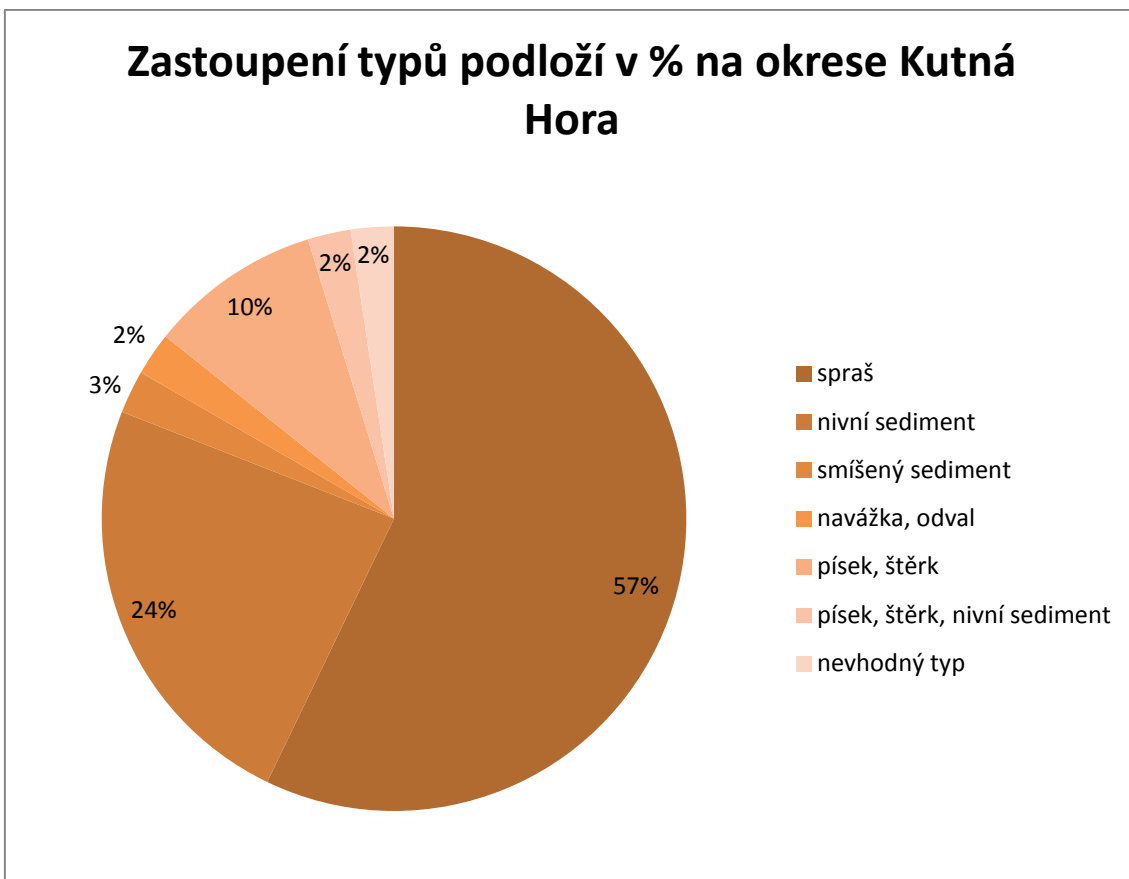
Graf 6: Přítomnost půdních typů na sídlištních lokalitách v okrese Kolín

Graf 7: Přítomnost podloží na sídlištních lokalitách v okrese Nymburk

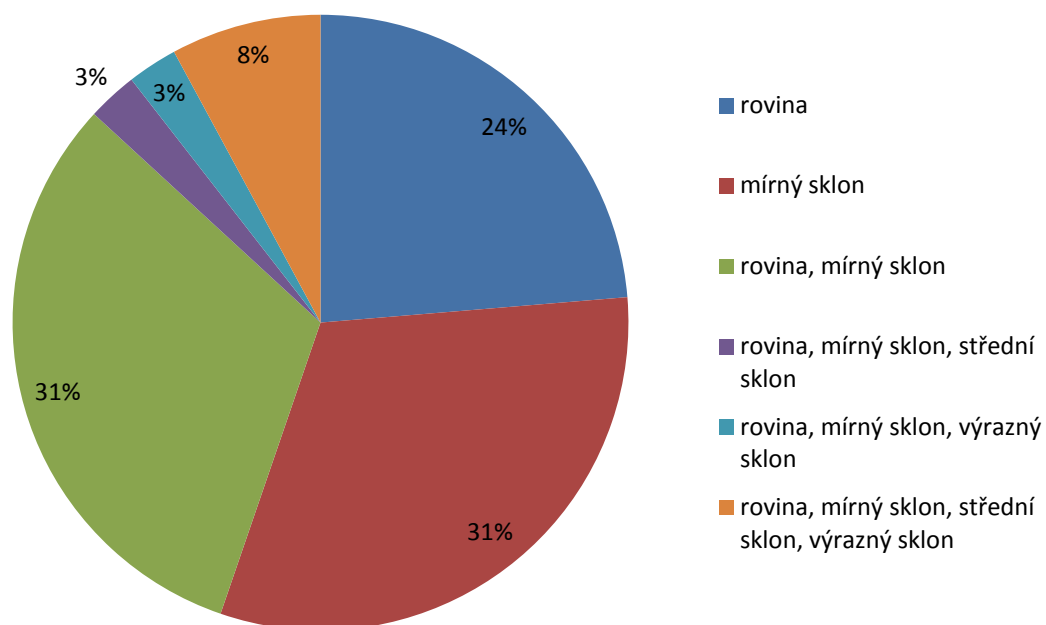

Graf 8: Přítomnost podloží na sídlištních lokalitách v okrese Kolín

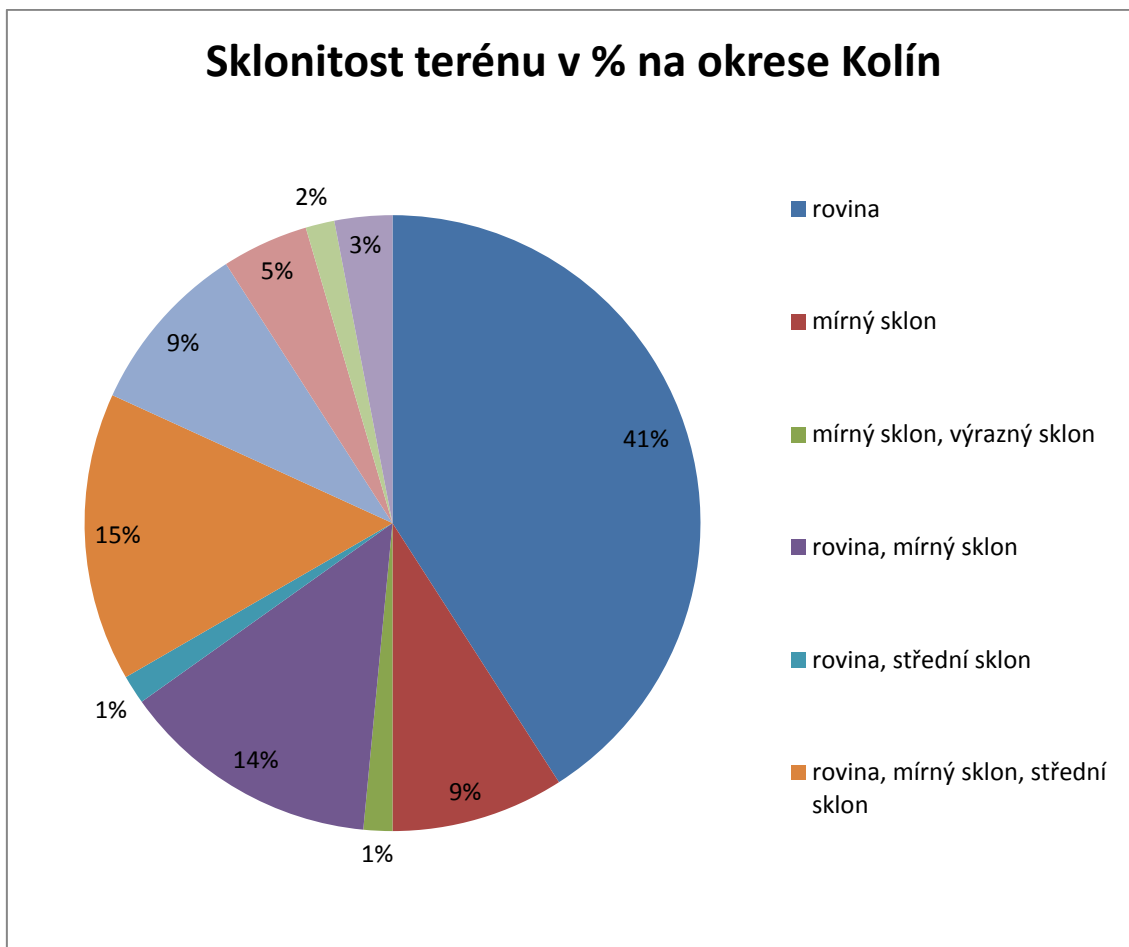
Graf 9: Přítomnost podloží na sídlištních lokalitách v okrese Kutná Hora

Sklonitost terénu v % na okrese Nymburk

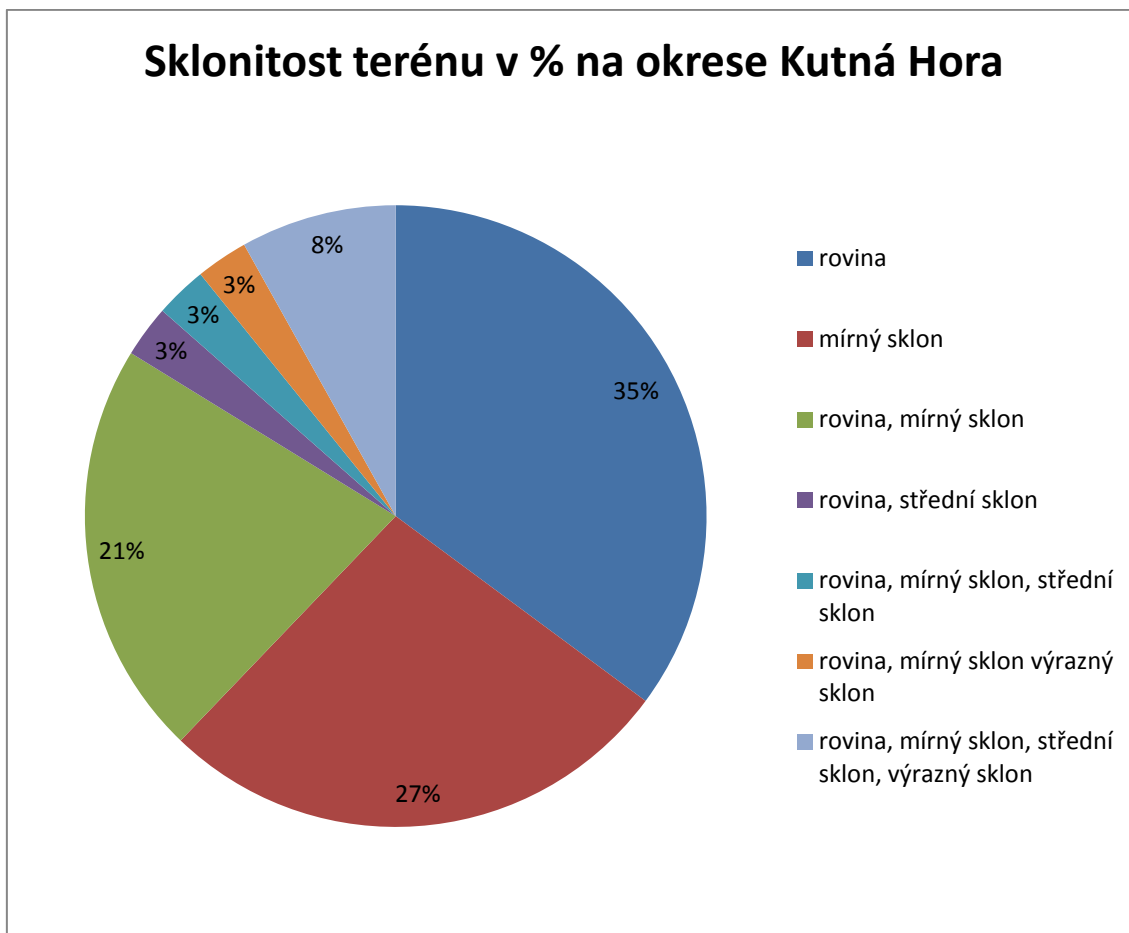

Graf 10: Sklonitost terénu na sídlištních lokalitách v okrese Nymburk (rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°, střední sklon 7–12°, výrazný sklon 12–17°)

Graf 11: Sklonitost terénu na sídlištních lokalitách v okrese Kolín (rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°, střední sklon 7–12°, výrazný sklon 12–17°)

Graf 12: Sklonitost terénu na sídlištních lokalitách v okrese Kutná Hora (rovina 0–3°, mírný sklon 3–7°, střední sklon 7–12°, výrazný sklon 12–17°)